

การศึกษาวิเคราะห์ศีลข้ออินทินาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม
ของวัยรุ่นในสังคมไทย

THE ANALYTICAL STUDY OF THE ADINNĀDĀNA PRECEPT AND
THE MORAL CRISIS ARISING TO THE TEENAGERS
IN THAI SOCIETY

นางจิรารักษ์ ทรงเมตตา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

การศึกษาวิเคราะห์ศิลปะข่อยหินนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม
ของวัยรุ่นในสังคมไทย

นาง จิรารักษ์ ทรงเมตตา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**THE ANALYTICAL STUDY OF THE ADINNĀDĀNA PRECEPT AND
THE MORAL CRISIS ARISING TO THE TEENAGERS
IN THAI SOCIETY**

Mrs. Jirarak Songmetta

A Thesis Submitted in Partial Fullfilment of

The Requiremet for The Degree of

Master of Arts

(Buddhist Studies)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์ศิลปะช่อหินนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม
ของวัยรุ่นในสังคมไทย

ผู้วิจัย : นางจิรารักษ์ ทรงเมตตา

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: พระมหาวิมลมาลา ไข่มุก, ผศ.ดร. ป.ธ. ๘, พธ.บ. (ปรัชญา), ศน.ม.
(พุทธศาสนศึกษา) M.Phil., Ph.D. (Buddhist Studies) Delhi U., India
: อาจารย์รังษิ สุทนต์ ป.ธ. ๘, พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๒ / มีนาคม / ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมช่อหินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย ๒) เพื่อศึกษาศิลปะช่อหินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศิลปะช่อหินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมช่อหินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทยมีลักษณะสาเหตุที่เกิดจาก สภาพทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสถาบันการศึกษา สภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ค่านิยมในวัตถุและสื่อ และจากตัววัยรุ่นเอง เป็นต้น

หลักธรรมที่เป็นแกนหลักของศิลปะช่อหินนาทาน พบว่า สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ กับ หิริ โอตตปปะ เป็นเครื่องมือต่อสู้กับอกุศลมูลที่เป็นรากเหง้าของความชั่วทั้งปวง อันได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ ได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการเห็นคุณค่าของการรักษาศีลและโทษของการละเมิดศีล

การเสริมสร้างสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ กับหิริ โอตตปปะ พบว่า การพัฒนาจิต การศึกษาและการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสมให้กับสังคมไทยเป็นแนวทางที่แต่ละครอบครัวควรนำไปใช้อย่างจริงจัง ส่วนด้านความรุนแรงจนถึงสภาพวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นนั้น ไม่มีหลักธรรมอื่นๆ ที่สามารถป้องกันปัญหาความรุนแรงนี้ได้โดยตรง การป้องกันจึงใช้หลักธรรมอันเดียวกัน คือ สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะและ หิริ โอตตปปะ ได้ เพราะหลักธรรมนี้สามารถอบรมให้เกิดกับวัยรุ่นตั้งแต่เยาว์วัย เป็นภูมิคุ้มกันต่อการละเมิดศีลช่อหินนาทานให้กับวัยรุ่นได้ตลอดไป

Thesis Title : The Analytical Study Of The Adinnādāna Precept And
The Moral Crisis Arising To The Teenagers In Thai Society

Researcher : Mrs. Jirarak Songmetta

Degree : Master of Art (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee
: Asst. Prof. Phramahā Thavee Mahāpañño, Pali IX,
B.A.(Philosophy), M.Phil., Ph.D. (Buddhist Studies) Delhi U., India
: Mr. Rangsi Suthon, Pali IX, M.A. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : 12 / March / 2012

Abstracts

This thesis has three main objectives:- 1) to study the crisis in the precept of ‘Adinnādāna’ by the teenagers in Thai societies 2) to study the precept of ‘Adinnādāna’ in leading the lives according to Theravāda Buddhism 3) to analytically study the ‘Adinnādāna’ precepts and the moral crisis faced by the youths in Thai society.

From the research, it is found that the problems and the causes of the crisis in the teenagers in Thai society, are : - the family status, the environment of education, the value in the materials, the media, the teenagers etc.

The core principles Dhamma for the lifestyle on ‘Adinnādāna’ Precept are Sammā-kammanta (Right action) Sammā-ājīva (Right livelihood) and Hiri-Ottappa (modesty) which are the tools to combat permanently the root of all Evils-Roots (Akusalamūla) including Lobha, Dosa and Moha which are the roots of all evils. To enhance the Sammā-kammanta Sammā-ājīva and Hiri-Ottappa to early childhood will also strengthen the immune effort to violating the precepts by the young people.

From the way how to enhancing Sammā-kammanta Sammā-ājīva with Hiri-Ottappa, it is found that the mental development and the strengthening of culture in Thai societies are the ways which should be seriously implemented. Regarding the problems associated with the youth violence and the moral crisis, it is found that, there are no other principles that can prevent this problem from arising directly because of the severe crisis coming from the same cause.

The defense must be used by the same principles, Sammā-kammanta Sammā-ājīva and Hiri-Ottappa, because these principles can be used to prevent the youths from violating the precepts and can help the teenagers do good things forever.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ศิลปะสื่อทึนนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาและความอนุเคราะห์จากท่านทั้งหลายเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาทวี มหาปญฺโญ, ผศ.ดร. และอาจารย์รังษิ สุทนต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนทำให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไป รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้ความเมตตาระหว่างการศึกษากันเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระมหาพรชัย สิริวิโร,ดร. ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.อยุษกร งามชาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อรูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ อย่างอบอุนจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ

ขอขอบพระคุณ พนฺตํารวจตรี ดร. สุวีระ ทรงเมตตา พนฺตํารวจเอกมนตรี สีทอง พนฺตํารวจโทบุญสถาน สินทอง พนฺตํารวจโทเลิศชาย จำปาทอง พนฺตํารวจโทศิวณารุญฺญ์ ขงเสโส และ พนฺตํารวจโทหญิงปัทมาภรณ์ อุตระมาตย์ ผู้สนับสนุนข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และขอบคุณเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรในเขตจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดปราจีนบุรีในการสนับสนุนข้อมูลการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อมานิตย์ นวลงาม และคุณแม่ชวนพิศ นวลงาม ผู้ให้กำเนิดที่ให้การอบรมสั่งสอนและให้โอกาสในชีวิตแก่ข้าพเจ้าด้วยความรักและความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง รวมทั้ง นาวาเอกพิเศษ วันชัย ทรงเมตตา อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวและบุตริตลอดจนสมาชิกในครอบครัว ผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมที่ได้มีส่วนจัดสรรเวลาให้ทำงานนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าแก่ผู้ที่สนใจ
ศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

นางจิรารักษ์ ทรงเมตตา

๓ มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔
บทที่ ๒ ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้อทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย	๑๕
๒.๑ ปัญหาการละเมิดศีลข้อทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย	๑๕
๒.๑.๑ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย	๑๘
๒.๑.๒ ปัญหาของการลักทรัพย์	๒๐
๒.๑.๓ สาเหตุของการลักทรัพย์ของวัยรุ่นในสังคมไทย	๒๖
๒.๒ ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นๆ	๒๘
๒.๒.๑ ความหมายของความรุนแรงและอาชญากรรม	๒๘
๒.๒.๒ ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์	๒๙

เรื่อง	หน้า
๒.๓ สาเหตุการเกิดวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย	๓๑
๒.๓.๑ ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมโดยรวม	๓๑
๒.๓.๒ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์	๓๕
๒.๓.๓ สาเหตุของการลักทรัพย์ที่สัมพันธ์กับอาชญากรรมและความรุนแรงอื่นๆ	๓๖
๒.๓.๔ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา	๓๗
๒.๔ สรุป	๓๘
บทที่ ๓ ศีลข้อที่นันทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท	๔๑
๓.๑ ความหมายของศีลข้อที่นันทาน	๔๑
๓.๑.๑ ความหมายของ “อทินนาทาน” ตามรูปศัพท์	๔๒
๓.๑.๒ ความหมายของ “อทินนาทาน” ในทางพระพุทธศาสนา	๔๔
๓.๒ ความเป็นมาของอทินนาทาน	๔๖
๓.๒.๑ อทินนาทานของบรรพชิต	๔๗
๓.๒.๒ อทินนาทานของฆราวาส	๔๘
๓.๓ องค์ประกอบของอทินนาทาน	๕๐
๓.๔ ประเภทของอทินนาทาน	๕๔
๓.๔.๑ โจรกรรม	๕๕
๓.๔.๒ อนุโลมโจรกรรม	๖๐
๓.๔.๓ ฉายาโจรกรรม	๖๐
๓.๕ เกณฑ์การวินิจฉัยศีลข้อที่นันทาน	๖๑
๓.๖ คุณและโทษของศีลข้อที่นันทาน	๖๓
๓.๖.๑ คุณของศีลข้อที่นันทานโดยทั่วไป	๖๓
๓.๖.๒ โทษแห่งการกระทำอทินนาทานโดยทั่วไป	๖๕
๓.๖.๓ คุณของศีลข้อที่นันทานที่ให้ผลข้ามชาติ	๗๐
๓.๖.๔ โทษของอทินนาทานที่ให้ผลในชาติหน้า	๗๑
๓.๗ การตีความศีลข้อที่นันทานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๗๔
๓.๗.๑ ทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่	๗๕
๓.๗.๒ แนวโน้มของศีลข้อที่นันทานที่ปรับเปลี่ยนไปตามสมัยปัจจุบัน	๘๑

เรื่อง	หน้า
๓.๘ วิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้อทินนาทาน	๘๓
๓.๘.๑ สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ	๘๖
๓.๘.๒ หิริ โอตตปปะ	๘๗
๓.๙ สรุป	๙๐
บทที่ ๔ วิเคราะห์ศีลข้อทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่น ในสังคมไทย	๙๓
๔.๑ หลักธรรมที่สนับสนุนการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้อทินนาทาน	๙๓
๔.๒ แนวทางการเสริมสร้างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	๙๖
๔.๒.๑ แนวทางการเสริมสร้างสัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีวะ	๙๗
๔.๒.๒ แนวทางการเสริมสร้างหิริ โอตตปปะ	๑๐๒
๔.๒.๓ การพัฒนาหลักธรรมที่เป็นภูมิด้านทานในภาพรวม	๑๐๔
๔.๓ แนวทางการเสริมสร้างภูมิด้านทานให้กับสังคม	๑๐๕
๔.๓.๑ การฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อพัฒนาจิต	๑๐๖
๔.๓.๒ การให้การศึกษาที่ถูกต้อง	๑๐๗
๔.๓.๓ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสร้างสรรค์	๑๐๘
๔.๓.๔ การส่งเสริมวัฒนธรรมและสังคมที่ดีงาม	๑๐๙
๔.๔ สรุป	๑๑๐
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๑๑๒
๕.๑ บทสรุป	๑๑๒
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๑๕
ภาคผนวก กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้อง	๑๑๗
บรรณานุกรม	๑๒๔
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๑

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ : แยกจำนวนผู้กระทำความผิดในคดีลักทรัพย์ตามอายุ	๑๓
ตารางที่ ๒ : ฐานความผิดเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย	๑๕
ตารางที่ ๓ : สาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย	๑๕
ตารางที่ ๔ : องค์ประกอบของอทินนาทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท	๕๒

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)	๑๔
ภาพที่ ๒ แสดงอัตราส่วนประเภทต่างๆ	๑๖
ภาพที่ ๓ แสดงหลักกรรมภูมิต้านทานต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้อที่ ๓	๑๐๕

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำอธิบายคำย่อภาษาไทย

ก. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์พระไตรปิฎก

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๘ ในการอ้างอิงจะระบุ เล่ม/ชื่อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่างเช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/ ๓๒๑-๓๒๒/๑๓๓ หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ภาษาไทย เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้าที่ ๑๓๓ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวิภังค์ (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)

ที.สี. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค (ภาษาไทย)

ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎีกวรรค (ภาษาไทย)

ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปนิบาต (ภาษาไทย)

ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปนิบาต (ภาษาไทย)

ม.อุ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปนิบาต (ภาษาไทย)

อง.ทุก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทุกนินบาต (ภาษาไทย)

อง.จตุกก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนินบาต (ภาษาไทย)

อง.ปญจก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนินบาต (ภาษาไทย)

อง.อฎฐก. (ไทย) = สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฎฐกนินบาต (ภาษาไทย)

ขุ.สุ. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.ชา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก (ภาษาไทย)

ขุ.จู. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จูฬนินเทส (ภาษาไทย)

ขุ.ป. (ไทย) = สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฎิสัมภิตามรรค (ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

อภิ.สง. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณี (ภาษาไทย)

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถถา

คัมภีร์อรรถถาในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกพร้อมอรรถถาแปลชุด ๕๑ เล่ม ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยจะอ้างอิงชื่อคัมภีร์เป็นหลักก่อนตามด้วยเล่มย่อย (ที่มา จากต้นฉบับบาลีในหมวดนั้น) จะแสดงด้วย ‘เล่ม/หน้า’ กรณีคัมภีร์นั้นแบ่งเล่มออกเป็นภาคจะ แสดงด้วย ‘เล่ม/ภาค/หน้า’ กรณีที่คัมภีร์นั้นแบ่งภาคออกเป็นตอนจะแสดงด้วย ‘เล่ม/ภาค/ตอน/ หน้า’ ตัวอย่าง พุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๑/๕๕ คือ ขุททกนิกาย ธรรมบทอรรถถา (ภาษาไทย) เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ตอนที่ ๑ หน้าที่ ๕๕ หรือ ส.นิ.อ. (ไทย) ๒/๕๕ คือ สังยุตตนิกาย สारัตถิปปากาสินี นิทาน วรรคอรรถถา (ภาษาไทย) เล่มที่ ๒ หน้า ๕๕

อรรถถาพระวินัยปิฎก

วิ.มหา.อ. (ไทย) = วินัยปิฎก สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถถา (ภาษาไทย)

อรรถถาพระสุตตันตปิฎก

ที.สี.อ. (ไทย) = ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สิลขันธวรรคอรรถถา (ภาษาไทย)

ม.ม.อ. (ไทย) = มัชฌิมนิกาย ปปัญจสุทนี มุลปิณณาสกัอรรถถา (ภาษาไทย)

ขุ.ขุ.อ. (ไทย) = ขุททกนิกาย ปรมัตถโชติกา ขุททกปาฐอรรถถา (ภาษาไทย)

ขุ.อิติ.อ. (ไทย) = ขุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี อิติวุตตกอรรถถา (ภาษาไทย)

ขุ.สุ.อ. (ไทย) = ขุททกนิกาย ปรมัตถโชติกา สุตตนิบาตอรรถถา (ภาษาไทย)

อรรถถาพระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.อ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณี อัญญาสาลินีอรรถถา (ภาษาไทย)

อภิ.วิ.อ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก วิภังค์ สัมโมหวิโนทนีอรรถถา (ภาษาไทย)

ค. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อื่นๆ

ม.จ.ค. (ไทย) = มัจฉลัตถทีปนี (แปล) (ภาษาไทย)

สารศต. ฎีกา (บาลี) = สารศตที่ปณีฎีกา (ภาษาบาลี)

๒. คำอธิบายคำย่อภาษาอังกฤษ

p. page หน้า

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศีลข้ออินนาทานเป็นศีลธรรมพื้นฐานของมนุษย์ในทุกสังคม โดยปรากฏอยู่ในคำสอนของศาสนาต่างๆ อาทิ ในคัมภีร์พระเวทของศาสนาพราหมณ์ ที่เป็นคุณสมบัติของคณาจารย์ในคัมภีร์ “อัลกุรอาน” ของศาสนาอิสลาม ศีลข้ออินนาทานจึงเป็นข้อบัญญัติที่ใช้ในสังคมมาก่อนพระพุทธศาสนาจะเกิดขึ้น^๑

ในจกัถศีลสูตร^๒ ได้กล่าวถึง “อินนาทาน” มีใจความว่า เมื่อภคทรัพย์พระองค์หนึ่งไม่ทรงประพฤติจักรวรรดิวัตร ดังที่พระเจ้าจักรพรรดิทั้ง ๗ พระองค์ได้เคยทรงประพฤติมา จึงทำให้พระองค์ไม่ทรงมีแก้ว ๗ ประการ^๓ บ้านเมืองไม่เจริญรุ่งเรือง ประชาชนประสบความเดือดร้อนอดอยาก ต้องขโมยเขากิน เนื่องจากภคทรัพย์พระองค์นี้มีได้พระราชทานทรัพย์ให้แก่คนที่ไม่มีทรัพย์ การขโมยหรืออินนาทานจึงเกิดขึ้น เมื่ออินนาทานแพร่หลาย อกุลศีลธรรมต่างๆ ก็แพร่หลายตามด้วย

^๑ บัญญัติ ๑๐ ประการ คือ ๑) จงอย่ามีพระเจ้าอื่นต่อหน้าเรา ๒) จงอย่าสร้างรูปเคารพ ๓) อย่าออกนามยะโฮวาส พระเจ้าของเจ้าเปล่า ๆ ๔) จงนับถือวันสะบาโต (Sabbath day) ๕) จงนับถือพ่อแม่ของตน ๖) อย่าฆ่าคน ๗) อย่าล่วงประเวณีในลูกเมียของเขา ๘) อย่าขโมย ๙) อย่าเป็นพยานเท็จ ๑๐) อย่าโลภอยากได้เรือนของเพื่อนบ้าน, ดูจาก <http://th.wikipedia.org/wiki/บัญญัติ_10_ประการ>, ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕.

^๒ เสฐียร พันธงชัย, ศาสนาเปรียบเทียบ, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๒) หน้า ๖๕, ๔๘๖, ๕๓๓.

^๓ จกัถศีลสูตร เป็นชื่อพระสูตรแสดงหลักธรรมของพระเจ้าจักรพรรดิที่เรียกว่า “จักรวรรดิวัตร” อันเป็นเหตุให้แก้วเจ็ดประการเกิดขึ้นและทรงใช้จักรนี้แผ่พระราชอาณาจักรปราบศัตรูจนมีเมืองขึ้นทั้งสิ้นทิศดูรายละเอียดใน ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๘๑/๖๐.

^๔ แก้ว ๗ ประการ ได้แก่ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว มณีแก้ว นางแก้ว ขุนคลังแก้ว และขุนพลแก้ว ดูรายละเอียดใน ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๘๑/๖๐.

ส่วนอทินนาทานในอัครัญญสูตร^๕ นั้นเกิดขึ้นหลังจากวิวัฒนาการของมนุษย์และโลกได้ดำเนินมาจนถึงเรื่องการตกลงแบ่งข้าวสาลีและปักเขตแดนกันในสังคม ครั้งนั้นคนที่มินิสัยโลกได้ถือเอาส่วนอื่นที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้มาบริโภคน้ำที่ตนเองก็มีทรัพย์ส่วนของตนไว้แล้ว เขายังคงประพฤติดอกทินนาทานอีกถึงครั้งที่สาม เมื่อถูกจับได้ก็ถูกคนอื่นทำร้ายด้วยฝ่ามือ ก้อนดิน และท่อนไม้ จึงกล่าวได้ว่า เมื่ออทินนาทานปรากฏขึ้นสังคม การครหา การพูดเท็จ และการถืออาวูฐจึงปรากฏต่อมาผู้คนได้จัดประชุมเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขโดยคัดเลือกกษัตริย์ขึ้นมาปกครอง หลังจากนั้นคนวรรณะพราหมณ์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทรเกิดขึ้นตามลำดับ

จากข้อความที่แสดงในจักรกวัตติสูตรและอัครัญญสูตรข้างต้น ศิล้อทินนาทานถือได้ว่าเป็นอกุศลธรรมเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดอกุศลธรรมอื่นๆ ตามมาในสังคมมนุษย์ถือเป็นศีลข้อแรก ที่มนุษย์เรียนรู้ได้ตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นแล้วอทินนาทานจึงได้รับการบัญญัติไว้เป็นหลักปฏิบัติเพื่อขัดเกลาตัวเองในศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ และกุศลกรรมบถ ๑๐ ในข้อ ๒ ที่ว่า “อทินนาทานา เวรมณี” แปลว่า เว้นจากการกระทำอทินนาทาน

สังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนามาตั้งแต่โบราณกาลโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยตรงเป็นพุทธมามกะและประชาชนส่วนใหญ่อยู่ด้วยศีลธรรมอันดีงามมีความสุขสงบสุข มีความเอื้ออาทรและมีความเมตตาต่อกัน ถึงแม้กระนั้นในบางยุคเมื่อเกิดข้าวยากหมากแพง เกิดไข้พิษโรคระบาด หรือ เกิดภัยทางธรรมชาติ ประชากรในแผ่นดินเกิดการระส่ำระสายในการดำรงชีวิต โรคระบาด และโจรผู้ร้ายชุกชุม วิกฤตทางศีลธรรมเกิดขึ้นเพราะความยากแค้นในเรื่องปากและท้อง ดังนั้น อทินนาทาน จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ปรากฏในสังคมไทยในอดีตมาแล้วเป็นช่วงๆ แล้วคงต่อเนื่องมาสู่สังคมยุคปัจจุบัน

สังคมปัจจุบัน เป็นยุคของระบบทุนนิยมสมัยใหม่ ซึ่งมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวคิดที่กระตุ้นให้คนในทุกลมุม โลกบริโภคนวัตกรรมอย่างไม่รู้จักความพอเพียงด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแห่งโลกไร้พรมแดน (โลกาภิวัตน์) กลายเป็นโลกที่ไหลตามกระแสบริโภคนิยมที่ผ่านมาทางสื่อต่างๆ ในทุกรูปแบบ ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ และถูกกระตุ้นให้บริโภคนวัตกรรมไปจนถึงสังคมน้อยใหญ่ ไม่เว้นในที่ชนบทห่างไกล ปัญหาหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม เมื่อสืบสาวไปถึงต้นเหตุที่แท้จริงถึงรากเหง้าพบว่า มีสาเหตุมาจากวิกฤตทางศีลธรรม ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงทัศนคติต่อชีวิต สังคม และธรรมชาติที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากหลักธรรม ท่ามกลางวิกฤตการณ์และปัญหาต่างๆ ทางศีลธรรมได้รับ

^๕ อัครัญญสูตร เป็นพระสูตรที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่องต้นกำเนิดหรือวิวัฒนาการของโลกไว้อย่างแจ่มแจ้ง ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๑๑/๘๓.

ความสนใจจากรัฐบาลค่อนข้างน้อย เพราะผู้นำของประเทศส่วนใหญ่เชื่อว่าวิกฤตการณ์เหล่านี้แก้ไขได้ด้วยเทคโนโลยี เงินทุน กฎหมาย และอำนาจ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาชั่วคราว จึงก่อให้เกิดปัญหาใหม่ๆ ตามมา โดยเฉพาะเด็ก ๆ ในสังคมไทย ถ้าไม่ได้รับแนวทางการพัฒนาแก้ไขที่ถูกต้องเมื่อเขาเติบโตเป็นวัยรุ่นอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา

วัยรุ่น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากความเป็นเด็ก (Childhood) เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (Adulthood) เมื่อก้าวถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เป็นปัญหาขัดแย้งกันระหว่างวัยก็คือ ผู้ปกครองไม่ยอมรับพฤติกรรมบางอย่าง ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองมักมองว่าวัยรุ่นโตแล้ว มักไม่ควรให้อภัยและไม่ค่อยให้ความสำคัญเหมือนตอนเด็กๆ ประกอบกับสภาพครอบครัวอาจมีปัญหา เช่น ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้ขาดความรักความอบอุ่นใจ บิดามารดาไม่มีเวลาอบรม จึงเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นส่วนมากมีปัญหาในการวางตัว เกิดความขัดแย้งอยู่ในใจ จึงมักหาทางออกที่ไม่ถูกต้อง คบหากลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่ ชักนำจิตใจไปในทางที่ไม่ดี แสดงพฤติกรรมด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วยความกึกคะนองในทางที่ผิด เช่น ลักทรัพย์ เสพยาเสพติด และการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากสะสมมากขึ้นก็จะก่อให้เกิดปัญหาสังคมและเกิดวิกฤตทางศีลธรรมในสังคมจนยากที่จะแก้ไขได้

สังคมไทยปัจจุบันจากสภาพที่เต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุ เน้นความร่ำรวยด้านทรัพย์สินเงินทอง ส่งผลให้การทำงานอยู่ในฐานะที่ต้องแก่งแย่งกัน ชิงดีชิงเด่น ชิงไหวพริบ ส่งผลไปถึงสถาบันครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาให้แก่บุตรในการดูแลเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นและไม่มีเวลาให้การอบรมอย่างใกล้ชิด จึงปล่อยให้เด็กและวัยรุ่นอยู่กับคนรับใช้ หรือ เครื่องเล่นต่างๆ เพื่อคร่าเวลาไปวันๆ หนึ่ง

ดังนั้น สังคมส่วนใหญ่จึงเล็งดูให้เติบโตมาภายใต้สภาพแวดล้อมที่ขาดความอบอุ่นทางศีลธรรม ขาดภูมิคุ้มกันที่จะต่อต้านกับแรงชักนำหรือแรงจูงใจข้างต้นได้ และจึงถูกรอบงำด้วยระบบวัตถุนิยม ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากวัยรุ่นจึงเป็นภัยที่ใกล้ตัวและนับได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป

ในพระพุทธศาสนาได้มีคำสอนเรื่องการดำรงชีวิตทั้งระดับบรรพชิตและคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน มีคำสอนที่ให้ความรู้ในระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม คำสอนที่สำคัญในการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ คีต ๕ หรือ “เบญจศีล” เป็นศีลขั้นพื้นฐาน ที่คฤหัสถ์ควรนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การงดเว้นความชั่วทั้งปวง^๖ ในเรื่องสังคมพระพุทธองค์ทรงตรัสว่า “บุตร เป็นที่พึ่งของ

^๖ ไพโรจน์ อยู่ฉณเชิขร (รวบรวม), พระวชิระอัครมหาราช, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ธารบัวแก้ว, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๖.

มนุษย์ทั้งหลาย”^๓ ครอบครัวจึงมีบทบาท และอิทธิพลสำคัญในการขัดเกลาบุคลากรในสังคม นอกจากนั้นบิดามารดาซึ่งเป็นแกนหลักของสถาบันครอบครัวที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มักย่อมยึดมั่นในหลักธรรมขั้นพื้นฐาน^๔ ได้แก่ การบริจาทาน การรักษาศีล ๕ และการปฏิบัติสมาธิภาวนา หากหัวหน้าครอบครัวสามารถอบรมสั่งสอนบุตรให้มีจริยธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนาได้ดี และให้การปฏิสัมพันธ์กับบุตรอย่างใกล้ชิดมีความตระหนักในคุณธรรมสูง ก็จะทำให้บุตรมีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมทางศาสนาได้

อย่างไรก็ตาม ได้พบในเบื้องต้นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้อาจเกิดจากสถาบันครอบครัว มิได้นำหลักเบญจศีลไปใช้อย่างจริงจัง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การถ่ายทอดจริยธรรมทางศาสนาแบบเดิมๆ ให้กับบุตรหลานของตนซึ่งจะต้องเติบโตไปเป็นวัยรุ่น ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หรือไม่ทันกับกระแสวัตถุนิยมตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นสภาพปัญหาและสาเหตุปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของสังคมไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สภาพครอบครัว การเปลี่ยนค่านิยม ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาหลักทรัพย์และชิงทรัพย์ตามกระแสวัตถุนิยม ซึ่งคาดว่าเกิดจากสาเหตุภายในตัวบุคคล ที่เกิดจากการขาดสติและปัญญาาร่วมกันประพฤติดศีลข้ออทินนาทานจนเป็นที่เดือดร้อนกันทั่วไป จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยโดยละเอียด และศึกษาวิเคราะห์ศีลข้ออทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นเพื่อหาแนวทางให้กับสังคมไทยต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้ออทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาศีลข้ออทินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศีลข้ออทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

^๓ คู่มือวัดคุณธรรม ส.ส. (ไทย) ๑๕/๕๔/๖๔.

^๔ งามตา วนิทานนท์, ลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูบุตร, (รายงานการวิจัยฉบับที่ ๕๐ สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๖), หน้า ๓๒.

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ศิลปะช้อทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยที่เกิดจากการลัทธิพหุเท่านัน ไม่เน้นปัญหาความรุนแรงของอาชญากรรมด้านอื่นๆ เช่น ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ปัญหาวิกฤตทางศีลช้อทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทยเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ การดำเนินชีวิตด้วยศิลปะช้อทินนาทาน ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทมีคุณประโยชน์และหลักธรรมอย่างไร

๑.๔.๓ แนวทางการใช้หลักธรรมในศิลปะช้อทินนาทานต่อการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยเป็นอย่างไร

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ อทินนาทาน หมายถึง การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย ขโมยสิ่งของ ลักทรัพย์ อันประกอบด้วยเจตนาละเมิดกรรมสิทธิ์ หรือความครอบครองทรัพย์ของผู้อื่นซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของวัตถุหรือเป็นข้อมูลก็ได้ ทั้งนี้ไม่ว่าสิ่งนั้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ตาม

๑.๕.๒ ศิลปะช้อทินนาทาน หมายถึง ศิลปะช้อท ๒ แห่งเบญจศีลในพระพุทธศาสนา ที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ตรงกับ “อทินนาทานา เวรมณี” คือ การละเว้นจากการยึดถือเอาสิ่งของ (และชีวิต) ที่มีเจ้าของหวงแหนหรือทรัพย์สินที่เจ้าของมิได้อนุญาต

๑.๕.๓ วัยรุ่น หมายถึง วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นเด็ก (Childhood) เข้าสู่วัยหนุ่มสาว หรือวัยจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งเริ่มจากวัยรุ่นตอนต้นถึงวัยรุ่นตอนปลาย อยู่ระหว่างช่วงอายุ ๑๓-๒๑ ปี^๕ เป็นวัยที่กำลังย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ (Adulthood) ซึ่งจะต้องมีการ

^๕ อายุ ๑๓-๒๑ ปี แบ่งช่วงได้ ๓ ตอนคือ ๑) วัยรุ่นตอนต้น เด็กหญิงเริ่มอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี เด็กชายเริ่มอายุ ๑๕-๑๗ ปี ๒) วัยรุ่นตอนกลาง เด็กหญิงเริ่มอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี เด็กชายเริ่มอายุ ๑๗ -๑๘ ปี ๓) วัยรุ่นตอนปลาย เด็กหญิงเริ่มอายุ ๑๘ - ๒๐ ปี เด็กชายเริ่มอายุ ๑๘ - ๒๑ ปี, ดุรายละเอียดใน พรพิมล เจริญนาครินทร์ ผศ.ดร, พัฒนาการวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ คอมพิวเตอร์, ๒๕๓๘), หน้า ๒๒-๒๓.

เตรียมพร้อมให้สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเข้าสู่สังคมและเป็น
ผู้ใหญ่ที่ดี

๑.๕.๔ **วิกฤตทางศีลธรรม** หมายถึง สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นภัยคุกคาม
ต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของสังคมเชิงศีลธรรม ซึ่งมีการสะสมที่เพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึงระดับ
รุนแรงกระทบกระเทือนกับความมั่นคงและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หนังสือ

๑.๖.๑ **พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)** ได้กล่าวถึง วัยรุ่นในสังคมไว้ในหนังสือ
เรื่อง “เยาวชนกับความรอดของสังคม” สรุปว่า “วัยรุ่นเป็นวัยช่วงกลางของชีวิตที่จะหันเหไปสู่วัย
ทำงานสร้างครอบครัวและเป็นพ่อแม่ที่ดีหรือร้ายได้ เป็นกลุ่มที่ต้องเรียนรู้ธรรมะเพื่อใช้นำทางเดิน
ของชีวิต พ่อแม่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเอาใจใส่กับเยาวชนให้ได้ดีให้มีศีลธรรม หรือดึงเยาวชน
กลับมาสู่ทางธรรมะให้ได้ แล้วเยาวชนก็จะทำโลกนี้ให้น่าอยู่ เพราะเด็กและเยาวชน คือความหวัง
ของครอบครัวสังคมและประเทศชาติในอนาคต ท่านกล่าวว่า การที่มนุษย์ในอนาคตจะมีฐานะทาง
ศีลธรรมดีขึ้นก็เพราะเยาวชนมีศีลธรรมดีขึ้น

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวถึงศีลธรรมของวัยรุ่นไว้ในหนังสือ เรื่อง “ศีลธรรมกับการ
แก้ปัญหาเยาวชน” สรุปว่า “เด็กและเยาวชนต้องรู้สิ่งที่จะต่อสู้กับข้าศึกทั้งหลายทั้งภายในภายนอก
ได้ก็คือ สัมมาทิฐิที่สร้างขึ้นมามีธรรมสัจจะ เฉพาะกรณีเยาวชนต้องมีความเข้าใจถูกต้องสำหรับ
เรื่องนั้นๆ กรณีนั้นๆ ด้วยความรู้จริง เข้าใจจริง เห็นจริง เฉพาะเรื่อง เฉพาะกรณี การต่อสู้แบบนี้
เรียกว่า ต่อสู้ด้วยศีลธรรม ด้วยความเข้าใจศีลธรรม ๒ ชนิด คือ ศีลธรรมเพื่อประโยชน์แก่ศาสนาที่
มุ่งส่งเสริมการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าถึงจุดหมายปลายทางศาสนากับศีลธรรมเพื่อประโยชน์แก่
สังคมโดยตรงที่จะแก้ปัญหาคาความเดือดร้อนทางสังคมเพื่อส่งเสริมสันติสุขส่วนบุคคลและสันติภาพ
ในสังคม

๑๑ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), *เยาวชนกับความรอดของสังคม*, (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๘.

๑๒ พุทธทาสภิกขุ, *ศีลธรรมกับการแก้ปัญหาสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ,
๒๕๔๘), หน้า ๕๒.

๑.๖.๒ พระไพศาล วิสาโล ได้กล่าวถึงวิกฤตทางศีลธรรมไว้ในหนังสือเรื่อง “ฝ่าฟัน วิกฤตศีลธรรม ด้วยทัศนะใหม่” สรุปว่า สังคมไทยขณะนี้กำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์และปัญหาทั้ง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรากเหง้ามาจากวิกฤตศีลธรรม ซึ่งโยงไปถึง ทัศนคติต่อชีวิต สังคม และธรรมชาติ ที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากหลักธรรม วิกฤตศีลธรรม จะได้รับความสนใจน้อยที่สุดจากรัฐบาลและชนชั้นนำ ส่วนใหญ่เชื่อว่าวิกฤตการณ์เหล่านี้แก้ไขด้วย เทคโนโลยีเงินทุน กฎหมาย และอำนาจ แต่ก็เห็นได้ว่าปัจจัยหรือวิธีการเหล่านั้นแก้ปัญหา เพียงชั่วคราว หรือก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ตามมา ตามใดที่ยังไม่ได้รับความสนใจ ยกที่สังคมไทย จะฟันวิกฤตการณ์ต่างๆ ดังนั้นสังคมไทยจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูศีลธรรมโดยเร่งด่วน จะต้องไม่มองว่า วิกฤตศีลธรรมเป็นปัญหาระดับบุคคลเท่านั้น แต่เชื่อมโยงกับโครงสร้างสังคมในระบบทุนนิยมและ อำนาจนิยม ที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบัน และจะต้องทบทวนกระบวนการสร้างศีลธรรมกันใหม่ แทนที่จะเน้นการเทศน์ การสอน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ให้มากขึ้น ควบคู่ไปกับการทบทวนศีลธรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับคนยุคปัจจุบัน^{๑๒}

๑.๖.๓ นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ ได้กล่าวถึง ปัญหาสำคัญในสังคมไทยไว้ในหนังสือเรื่อง “วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย” สรุปว่า^{๑๓} การจะพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ องค์ประกอบ คือ ครอบครัว โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน ต้องทำงานประสานกัน และทำหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี กล่าวคือ ครอบครัวที่จะสามารถพัฒนาเด็ก ได้ควรเป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีศีลธรรม มีความรู้ในการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการรอบด้านทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย โรงเรียนเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ขัด กลางทางสังคมต่อจากครอบครัว มีบทบาทคือ ถ่ายทอดส่งเสริมเพิ่มพูนวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งเนะ กุศลศีลธรรมจรรยาและมารยาทสังคมให้รู้จักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม สังคม ซึ่งรวมถึงสังคม หรือชุมชน ผู้ปกครองโรงเรียนควรจะมีใจระบบพื้นฐานของสังคมปัจจุบัน เช่น เรื่อง พิธีกรรมควรให้เด็กเข้าใจความหมายและปฏิบัติเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและเกิดความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมท้องถิ่นและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับสังคมใหญ่ใน ประเทศ สื่อมวลชน ควรจะมีส่วนสำคัญในการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็ก เพราะเป็น

^{๑๒} พระไพศาล วิสาโล, ฝ่าฟัน วิกฤตศีลธรรม ด้วยทัศนะใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนสามลดา, ๒๕๔๕), หน้าคำปรารภ.

^{๑๓} นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์, วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า (ก).

เครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับมนุษย์ในสังคมที่กว้างขวางที่สุด และเป็นเครื่องมือในการสร้างและขยายสุขภาพให้กับเด็กเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบัน

๑.๖.๔ **พรพิมล เจียมนาครินทร์** ได้กล่าวถึงอทินนาทานไว้ในหนังสือเรื่อง “พัฒนาการวัยรุ่น” สรุปว่า^{๑๔} ปัญหาการลักขโมยซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาครอบครัว ในการขาดความรัก ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของบุคคลในครอบครัว สามารถเกิดขึ้นได้ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงและฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ บางครอบครัวพ่อแม่ต้องเดินทางบ่อยด้วยเรื่องธุรกิจการงาน แม่บ้านมุ่งหารายได้พิเศษจนมีเงินทองมากมายแต่ไม่มีเวลาให้ลูก เด็กจึงแปลพฤติกรรมดังกล่าวว่า “พ่อแม่ไม่รัก” ทำให้ขาดความมั่นคงทางจิตใจ และสร้างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาขึ้น ดังนั้นแนวทางแก้ไข พ่อแม่ต้องหาเวลาอยู่กับลูกเป็นการใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพแม้เป็นระยะเวลาสั้นๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูก

๑.๖.๕ **เสริน ปุณณะหิตานนท์** ได้กล่าวถึงปัญหาของวัยรุ่นไว้ในหนังสือเรื่อง “การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน” สรุปว่า พฤติกรรมที่ขัดแย้งความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตของเยาวชนคือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหลัก ซึ่งเป็นระบบที่ก่อรูปลักษณะนิสัยใจคอของเยาวชน แม้กฎหมายบางอย่างจะไม่ได้ฝังรากลึกลงในจารีตประเพณีของสังคม แต่ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมาย ดังการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงมีความหมายไปในทางพฤติกรรมบางรูปแบบที่ขัดแย้งหรือต่อต้านสังคมและตัวบุคคล และมีนัยครอบคลุมไปถึงผลของการใช้ค่านิยม^{๑๕}

งานวิจัยและวิทยานิพนธ์

๑.๖.๖ **พระมหาบุญมี โยโสโร (คำลุน)** ได้ศึกษาอทินนาทานในสังคมไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่ออทินนาทานในสังคมไทย ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนกุเรื่อวิทยา จังหวัดเลย” โดยมีข้อสรุปว่า เยาวชนกลุ่มที่ศึกษาแม้จะมีการรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในอทินนาทานในระดับสูง แต่กลับมีพฤติกรรมทางศีลธรรมอยู่ในระดับต่ำ เพราะผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับการศึกษายุทธวิธีใน

^{๑๔} พรพิมล เจียมนาครินทร์, ผศ.ดร., **พัฒนาการวัยรุ่น**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ คอมฟอร์ม จำกัด, ๒๕๓๕), หน้า ๒๕๓-๒๕๔.

^{๑๕} เสริน ปุณณะหิตานนท์, **การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทเดอะ บิสซิเนส เพรส จำกัด, ๒๕๒๓), หน้า ๘๘-๘๙.

การแก้ปัญหาเรื่องอทินนาทานในเยาวชน พบว่ามี ๒ ประการคือ ๑) การแก้ไขปัญหามาจากภายนอก โดยใช้ศีล ๕ เพื่อควบคุมกาย วาจาให้เรียบร้อยและให้มีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกันเพื่อความสุกในสังคัม ๒) การแก้ไขปัญหาด้านภายใน ด้วยการใช้หลักธรรม เช่น ศรัทธา หิริ โอตตัปปะ ความเพียร เป็นต้น เพื่อเป็นเครื่องฝึกฝนอบรมจิตและปัญญาของเยาวชน ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม^{๑๖}

๑.๖.๗ พระมหาไฉน ประกอบผล ได้กล่าวถึงหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาพุทธจริยธรรมเรื่องหน้าที่ของบุตรธิดาต่อบิดามารดา” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า^{๑๗} สังคมไทยในอดีตมีการอบรมสั่งสอนในหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดั่งมหรือจริยธรรม ศีลธรรมที่ดั่งงาม ชื่อสัตย์ กตัญญูกตเวที เป็นต้น แต่ในปัจจุบันมีค่านิยมทางวัตถุมากกว่า การส่งเสริมคุณค่าทางจิตใจการพัฒนาประเทศในระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมาเน้นหนักในด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาจิตใจได้รับความสนใจน้อย การเรียนการสอนในสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาด้านร่างกายและสติปัญญารวมทั้งวิชาการด้านต่างๆ มากกว่าการส่งเสริมสร้างด้านคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม

๑.๖.๘ พระมหาอิสระ สิงห์เปี้ย ได้กล่าวถึงอทินนาทานไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ปัญหาอทินนาทานตามพุทธจริยศาสตร์เถรวาทในบริบทสังคมไทย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า^{๑๘} การกระทำอทินนาทาน คือ ความจงใจในการถือเอาสิ่งของผู้อื่นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยที่เจ้าของไม่ยินยอม เช่น การลักทรัพย์หรือการชิงทรัพย์ จะถือว่ากระทำสำเร็จเป็นอทินนาทานในขณะที่หยิบส่งของนั้นพ้นจากฐานของตัวทรัพย์ หรือ ยักยอกทรัพย์ ถือว่ากระทำสำเร็จเป็นอทินนาทานในขณะที่ฝ่ายยักยอกไม่คิดจะให้คืน ทรัพย์นั้นและฝ่ายเจ้าของทอดธุระที่จะได้ทรัพย์นั้นคืน แต่ไม่ว่าจะกระทำอทินนาทานในรูปแบบใด ถือว่าผู้กระทำได้ละเมิดศีลธรรมหรือจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ต้องได้รับโทษตามกฎหมายแห่งกรรมหรือกฎหมายบ้านเมือง

^{๑๖} พระมหาบุญมี โยโสโร (คำลุน), “การศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่ออทินนาทานในสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนภูเรือ จังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๕๐-๕๑.

^{๑๗} พระมหาไฉน ประกอบผล, “การศึกษาหลักพุทธจริยธรรมเรื่องหน้าที่ของบุตรธิดาต่อบิดามารดา กรณีศึกษา:นักเรียน โรงเรียนปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔), หน้า (ก).

^{๑๘} พระมหาอิสระ สิงห์เปี้ย, “การวิเคราะห์ปัญหาอทินนาทานตามพุทธจริยศาสตร์เถรวาทในบริบทสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕), หน้า (ง).

๑.๖.๕ พระอุบล กตปุณฺโญ (แก้ววงษ์ล้อม) ได้กล่าวถึงศีลไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ศีลเป็นหลักประพฤติทางกาย วาจา และการเลี้ยงชีพสุจริต เพื่ออบรมจิตใจให้ตั้งอยู่ในกุศลธรรมทั้งหลาย ประโยชน์ของศีลคือ การควบคุมความประพฤติป้องกันไม่ให้ตกไปสู่ความชั่วจิตใจสงบจากกิเลส เป็นสมาธิและความบริสุทธิ์หลุดพ้น ดังนั้น ศีลจึงเป็นหลักความประพฤติที่ต่อเนื่องกันตามเหตุผล เป็นระบบจริยธรรม เพราะจะปฏิบัติได้ถูกต้อง ต่อเมื่อมีความเข้าใจในระบบและเหตุผลที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน ด้วยการปลูกฝังให้มิศีล ด้วยการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี การสั่งสอนที่ถูกต้อง นำหลักการมาประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วยความไม่ประมาท^{๑๕}

๑.๖.๑๐ งามตา วนิทานนท์ ได้กล่าวถึงการสืบทอดทางศีลธรรม ไว้ในงานวิจัยเรื่อง “ลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิณฑามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร”^{๑๖} ผลการศึกษาวิจัยสรุปว่า บิณฑามารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนานี้ เป็นบิณฑามารดาที่มีลักษณะทางพุทธสูง การดำเนินชีวิตประจำวันตามวิถีพุทธ ที่สำคัญคือ ยึดมั่นในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การบริจาคทาน การรักษาศีล ๕ และหมั่นปฏิบัติสมาธิภาวนา เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และให้การปฏิสัมพันธ์กับบุตรอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยได้แสดงในภาพรวมว่าฝ่ายบิดาที่มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นในปริมาณสูง สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านการอบรมสั่งสอนบุตร (วัยรุ่น) เพื่อปลูกฝังหลักคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาได้เด่นชัดกว่าฝ่ายมารดา

๑.๖.๑๑ พูนฤดี สุวรรณพันธุ์ ได้กล่าวถึงศีล ๕ ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน” ผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปว่า

๑) นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่เคร่งพระพุทธานามากและเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ส่งเสริมพระพุทธานามาก จะมีพฤติกรรมและสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มอื่น

^{๑๕} พระอุบล กตปุณฺโญ (แก้ววงษ์ล้อม) , “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗). หน้า (ก).

^{๑๖} งามตา วนิทานนท์, รายงานการวิจัยฉบับที่ ๕๐ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๖ (บทคัดย่อ).

๒) การที่นักเรียนมีศีล ๕ สูง ขึ้นอยู่กับการศึกษาได้เรียนในโรงเรียนที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนา นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์ทางพระพุทธศาสนาจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและมุ่งอนาคตสูงด้วย นักเรียนที่มีศีล ๕ สูงจะมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากด้วย

๓) ลักษณะทางจิตทั้ง ๓ คือ สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคต และศีล ๕ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมได้มากที่สุด ในนักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่พัฒนามากแต่ครอบครัวและโรงเรียนเน้นพระพุทธศาสนา น้อย และพบว่าจิตใจและพฤติกรรมของเด็กสอดคล้องกันมากในสภาพที่ครอบครัวและโรงเรียนเน้นพระพุทธศาสนา มากกว่าสภาพที่ครอบครัวและโรงเรียนเน้นพระพุทธศาสนา น้อยและชุมชนพัฒนาน้อยด้วย^{๒๐}

๑.๖.๑๒ **บรรจง คำหล้า** ได้ศึกษาโทษของการละเมิดศีล ๕ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบโทษของการละเมิดศีล ๕ กับการกระทำผิดกฎหมายอาญา” โดยผลการวิจัยพบว่า^{๒๑} ศีล ๕ และกฎหมายอาญานั้น คล้ายคลึงกันมาก และแนวคิดเรื่องโทษของศีลก็เอื้อประโยชน์ต่อการไม่ละเมิดกฎหมายอาญา เพราะคนที่รักษาศีลย่อมไม่กล้าทำผิดกฎหมายอาญา ส่วนโทษตามกฎหมายอาญาก็เอื้อประโยชน์ต่อศีล ๕ เพราะถ้ากระทำผิดกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับศีล ๕ ย่อมต้องได้รับโทษตามกฎหมายอาญา และโทษตามกฎหมายอาญา ซึ่งจะสนองต่อผู้กระทำทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๑.๖.๑๓ **ปฐมรัตน์ สุชียามานนท์** ได้ศึกษาแนวคิดเรื่อง อทินนาทานในสังคมไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง “อทินนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย” โดยมีข้อสรุปว่า ศีลข้อ อทินนาทานในสังคมไทยมาจากคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาทและในกฎหมายไทย โดยหลักการมีความเหมือนกัน คือ เน้นเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ของผู้กระทำ และปรากฏอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยด้วยสาเหตุ ๒ ประการ คือ สาเหตุภายใน ได้แก่ อกุศลมูล (โลภะ โทสะ โมหะ) ส่วนสาเหตุภายนอก ได้แก่ การขาดความรักและความอบอุ่นจากการเลี้ยงดูของครอบครัว การขาดโอกาสจากครอบครัวและสังคม การขาดวินัยเนื่องจากสิ่งแวดล้อม และการขาดตัวอย่างที่ดีในสังคม การ

^{๒๐} พูนฤดี สุวรรณพันธ์, “ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, (คณะสาขาการจัดการการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า (ก).

^{๒๑} บรรจง วังหล้า, “ศึกษาเปรียบเทียบโทษของการละเมิดศีลห้ากับการกระทำผิดกฎหมายอาญา”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า (ก).

แก้ปัญหาอติชนาทานที่ดีที่สุดนี้จะต้องตรวจสอบหาสาเหตุอันแท้จริงของปัญหาก่อน จากนั้นจึงแก้ปัญหาจากสาเหตุภายในและจากสาเหตุภายนอกด้วยวิธีการที่ถูกต้อง^{๒๓}

๑.๖.๑๔ สมสุตา ผู้พัฒนา ได้กล่าวถึงปัญหาทางศีลธรรมไว้ในรายงานการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของโครงการปลูกฝังศีลธรรมด้วยการสอบปัญหาธรรมะ” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า วัยรุ่นในปัจจุบันหากไม่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาตั้งแต่เยาว์วัยแล้ว ย่อมอาจพลาดพลังไปกระทำความชั่ว สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ ด้วยเหตุนี้ วัยรุ่นจึงควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อจะได้เกิดความละเอียดที่จะกระทำความชั่ว ละอายที่จะก่อความเดือดร้อนให้แก่สังคม ดังนั้น การแก้ปัญหาเยาวชน จึงควรกระทำโดยการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชนเป็นสำคัญ เบื้องต้น^{๒๔}

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนหนึ่งได้ศึกษาอติชนาทานในสังคมไทยก็จริงแต่ใช้กรณีศึกษาและการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณในโรงเรียนแห่งเดียวของจังหวัดหนึ่งเท่านั้น อีกส่วนหนึ่งได้ศึกษาปัญหาอติชนาทานในบริบทของสังคมไทยซึ่งเป็นภาพรวมของสังคมไทยมิได้ เฉพาะเจาะจงสำหรับวัยรุ่น และอีกส่วนหนึ่งได้ศึกษาแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อหาความเชื่อมโยงระหว่างคำสอนทางพระพุทธศาสนากับส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาในภาพรวมแล้วเห็นว่า งานวิจัยเหล่านั้นไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการใช้ศีลข้ออติชนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยไว้โดยเฉพาะ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาวิเคราะห์ประเด็นหลักธรรมในศีล โดยเฉพาะข้ออติชนาทานต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยแบ่งเป็น การศึกษาองค์ความรู้ “ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ที่มีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตได้เด่นชัดและมีผลต่อวิถีชีวิต” องค์ความรู้ “ศีลข้อ

^{๒๓} ปฐมรัตน์ สุจิตยานนท์, “อติชนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๒.

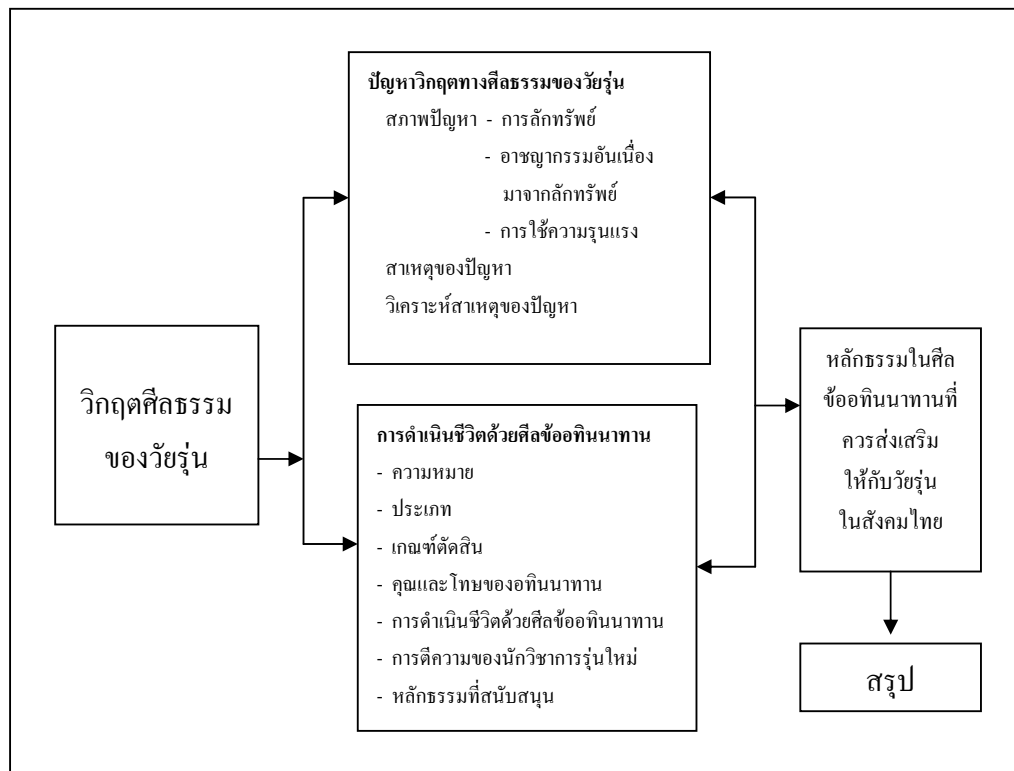
^{๒๔} สมสุตา ผู้พัฒนา ผศ. “ผลกระทบของโครงการปลูกฝังศีลธรรมด้วยการสอบปัญหาธรรมะ”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

อภินันทนาการกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท” โดยจะศึกษาความหมาย คุณและ โทษ รวมทั้งการตีความพรรณานะของนักวิชาการสมัยใหม่ด้วย ตลอดจนศึกษาแนวทางการใช้ศิลป อธิปไตยกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย เพื่อบริหารการส่งเสริมการ ดำเนินวิถีชีวิตภายใต้สังคมไทยในยุคปัจจุบัน โดยการวิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูลเอกสารและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก ภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาฉบับมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย และ ศึกษาเอกสารและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยวรรณกรรม หนังสือสำคัญทางพระพุทธศาสนา และหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) ศึกษาข้อมูลการรับแจ้งคติความของสถานitäารวต่าง ๆ รวมทั้งสถิติคติความของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมพินิจคุ้มครองคดีเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาอัตราส่วนและ แนวโน้มต่างๆ และสรุปข้อสังเกตที่เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา

๓) ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ที่ต้องการแสดงตามกรอบและ แนวคิด (Conceptual Framework) ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ หลักธรรมในศิลปอภินันทนาการที่สามารถ นำมาส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นๆ อันจะทำให้สามารถลดสาเหตุของปัญหาวัยรุ่นได้

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบองค์ความรู้ ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยที่มีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของวัยรุ่นอย่างเด่นชัด

๑.๘.๒ ทำให้ทราบถึงองค์ความรู้ การดำเนินชีวิตด้วยศีลข้ออินนทานตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยเฉพาะคุณและโทษ องค์ประกอบพื้นฐาน และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

๑.๘.๓ ทำให้ทราบถึง ผลการศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้ออินนทานต่อการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิตภายใต้สังคมไทยในยุคปัจจุบัน โดยให้วัยรุ่นตระหนักถึงความมีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้อกึ่งนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย

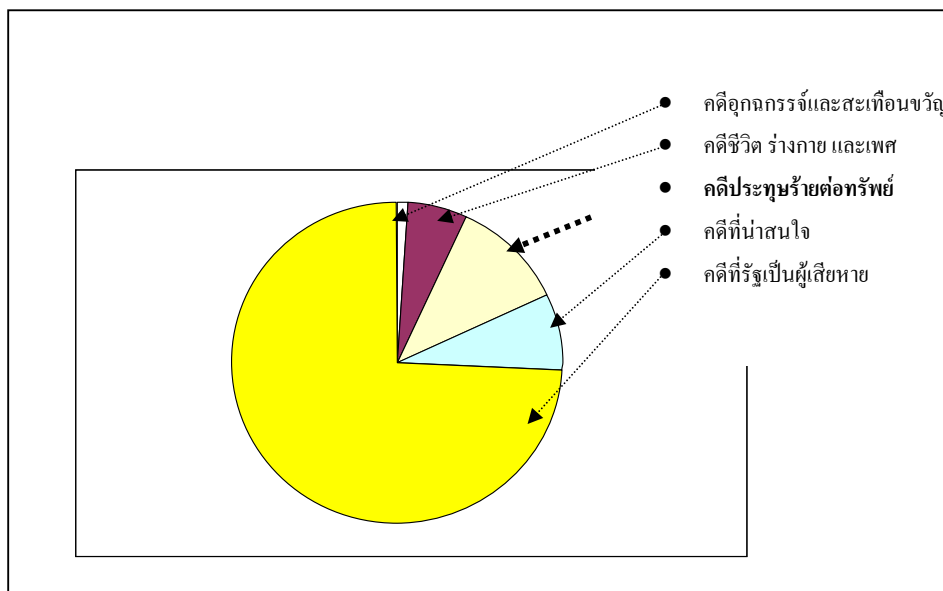
ในบทนี้จะได้ทำการศึกษาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของการละเมิดศีลข้อกึ่งนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย โดยจะศึกษาในประเด็นดังนี้ คือ ๑) ปัญหาการละเมิดศีลข้อกึ่งนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย ๒) ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรม ๓) สาเหตุการเกิดวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ดังนี้

๒.๑ ปัญหาการละเมิดศีลข้อกึ่งนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สังคมไทยนั้นตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม^๑ ทำให้ประโยชน์ส่วนตนมีอิทธิพลกระทบประโยชน์ส่วนรวม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจรุนแรง วัฒนธรรมต่างชาติผ่านเข้ามาทางสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ถูกรอบงำจากวัฒนธรรมต่างชาติ จากปัญหาดังกล่าวนำมาสู่ปัญหาหลายอย่างที่เกี่ยวกับวัยรุ่น เช่น การลักทรัพย์ การรวมกลุ่มเพื่อเสพสิ่งเสพติดและของมีนเมา การเล่นพนันฟุตบอล เป็นต้น ซึ่งนับวันปัญหาเหล่านี้จะเพิ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ ที่หน่วยงานรัฐและผู้ปกครองต้องเผชิญและตามแก้โดยเฉพาะปัญหาที่วัยรุ่นรวมตัวกันขึ้นมาทำกิจกรรมต่างๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย บางกลุ่มรวมตัวกันขึ้นมาก่อคดีอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ตระเวนชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ อาจจะทำทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในระดับสังคมไทยและสังคมโลก

ผู้วิจัยได้ศึกษา สถิติการเกิดอาชญากรรมในประเทศซึ่งในภาพรวมมีเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ขอยกตัวอย่างคดีอาญาที่เกิดขึ้นและรับแจ้งที่วราชอาณาจักรไทยเฉพาะในปี ๒๕๕๓ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๗๕๖,๑๖๕ คดี โดยแบ่งออกเป็น ๑) คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ จำนวน ๘,๓๑๑ คดี ๒) คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวน ๔๔,๔๘๒ คดี ๓) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ จำนวน ๘๓,๘๔๖ คดี ๔) คดีที่น่าสนใจ (โจรกรรมรถ ปล้น-ชิงรถ น้อโกง ยักยอก เป็นต้น) จำนวน ๕๕,๔๗๒ คดี ๕) คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (อาชญากรรม การพนัน และยาเสพติด) จำนวน ๕๖๐,๐๕๔ คดี

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานติดตามประเมินผลปีแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔) กรุงเทพมหานคร, <www.nesdb.go.th>, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔.

ภาพที่ ๒ แสดงอัตราส่วนประเภทต่างๆ^๒

จากภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่า คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินนับว่ามีมากเป็น อันดับที่ ๒ หรือ ร้อยละ ๑๑.๐๕ กล่าวคือ มีจำนวน ๘๓,๘๔๖ คดี ใน ๗๕๖,๑๖๕ คดี ส่วนคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายอัน ได้แก่ การมีอาวุธปืน การพนัน ปัญหายาเสพติด การค้าประเวณี มีและเผยแพร่วัตถุลามก คดีเหล่านี้ มีสัดส่วนมากถึง ร้อยละ ๗๔.๐๗ ผู้วิจัยจะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้

สำหรับคดีที่ผู้วิจัยสนใจนั้นคือ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ตามข้อมูลสถิติของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติแยกเป็น ๘ ประเภท คือ ^๓ ๑) ลักทรัพย์ ๒) ชิงทรัพย์ ๓) ริดเอาทรัพย์

^๒ สถิติคดีอาญาของกลุ่มงานสารสนเทศฯ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, <http://statistic.police.go.th/dn_main.htm>, ๓ มกราคม ๒๕๕๕.

^๓ จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทยปี พ.ศ.๒๕๕๑ เยาวชนถูกดำเนินคดีประกอบด้วยคดีความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ๕,๗๔๒ คดี ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๕,๔๗๔ คดี ความผิดเกี่ยวกับเพศ ๑,๘๑๒ คดี ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง ๒,๓๐๐ คดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ๑๔,๖๕๕ คดี ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ๒,๘๘๕ คดี และ ความผิดอื่นๆ ๗,๑๔๕ คดี (รวม ๔๔,๐๕๗ คดี), <www.djop-moj.go.th>, ๓ มกราคม ๒๕๕๕.

๔) กรรโชก ๕) ชิงทรัพย์ ๖) ปล้นทรัพย์ ๗) รับของโจร ๘) ทำให้เสียทรัพย์ และจากจำนวนคดี ประทุษร้ายต่อทรัพย์ ๘๓,๘๔๖ คดีที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๓ นั้นเป็น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการลัก ทรัพย์ ๗๑,๕๑๖ คดี หรือร้อยละ ๘๕.๗๗ ที่เหลือเป็นการวิ่งราวทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ และอื่นๆ ทั้งนี้ เป็นจำนวนคดีที่รวมสถิติของผู้ใหญ่และเยาวชนเข้าด้วยกัน

และในคดีลักทรัพย์ที่ผู้วิจัยสนใจโดยเฉพาะนั้น ผู้วิจัยได้สืบค้นรายละเอียดในส่วนที่ เกี่ยวข้องเพิ่มเติมพบว่า ในปี ๒๕๕๓ มีจำนวนคดีที่เกิดจากผู้กระทำผิดเป็นวัยรุ่นชายและหญิงถึง ๑๐,๓๑๑ คดี หรือร้อยละ ๑๔.๓๔ ของคดีการลักทรัพย์ทั้งหมด (๗๑,๕๑๖ คดี) ผู้วิจัยขอนำมา จำแนกตามอายุ แสดงด้วยตารางดังนี้

อายุ	จำนวน
๑๓ ปี	๔๓๕
๑๔ ปี	๑,๐๗๕
๑๕ ปี	๑,๐๖๕
๑๖ ปี	๑,๓๔๕
๑๗ ปี	๑,๓๖๕
๑๘ ปี	๑,๒๑๕
๑๙ ปี	๑,๓๖๗ *
๒๐ ปี	๑,๓๔๕
๒๑ ปี	๑,๐๕๑
รวม	๑๐,๓๑๑

ตารางที่ ๑ : แยกจำนวนผู้กระทำผิดในคดีลักทรัพย์ตามอายุ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในคดีลักทรัพย์ช่วงอายุที่มีผู้กระทำผิดมากที่สุดคือ ช่วง อายุ ๑๙ ปี ก็คือมีมากถึง ๑,๓๖๗ คดี และในจำนวนนี้ผู้วิจัยได้สืบค้นสถิติคดีอาญาของกลุ่มงาน สารสนเทศฯ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มเติมพบว่า ร้อยละ ๑๐ เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร นั่นก็คือ มีจำนวนประมาณ ๑๓๖ คดี ทั้งนี้หมายรวมเฉพาะคดี ลักทรัพย์ของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๓ เท่านั้น

สำหรับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่มีจำนวนมากข้างต้นนั้นผู้วิจัย คาดในเบื้องต้นว่าส่วน หนึ่งเกิดจากสภาพครอบครัวมีปัญหา ครอบครัวแตกแยก ทำให้ขาดความรักและความอบอุ่นใน

ช่วงวัยที่หัวเลี้ยวหัวต่อ (Transitional period) คือ เป็นช่วงที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กเข้าไปสู่วัยผู้ใหญ่ ตอนต้น (อายุระหว่าง ๑๓-๒๑ ปี) ซึ่งช่วงอายุดังกล่าวนี้ในทางอาชญาวิทยาในกลุ่มของ Life-course theory ถือว่า เป็นช่วงอายุที่มีปัญหามากกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการกระทำผิดมากที่สุดหรือสูงที่สุด

๒.๑.๑ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย

ก่อนที่จะได้ศึกษา ปัญหาการละเมิดศีลข้ออนินาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย โดยผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในระหว่างปี ๒๕๔๕ - ๒๕๕๓ ดังนี้

ฐานความผิด	๒๕๔๕	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๔,๓๑๔	๑๔,๗๖๔	๑๒,๖๕๘	๑๐,๐๗๓	๕,๗๔๒
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๘,๒๘๔	๗,๗๘๔	๖,๖๖๑	๖,๓๘๘	๕,๔๗๔
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๓,๖๕๒	๒,๑๕๔	๑,๕๑๖	๒,๕๓๘	๑,๘๑๒
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ^๔	๑,๗๓๑	๓,๒๔๗	๒,๕๘๕	๒,๔๐๗	๒,๓๐๐
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	๘,๘๐๓	๑๐,๒๗๕	๑๑,๒๐๗	๑๒,๓๕๒	๑๔,๖๕๕
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๓,๔๑๔	๓,๖๕๐	๓,๒๕๑	๓,๔๑๓	๒,๘๘๕
ความผิดอื่นๆ	๘,๐๒๐	๕,๒๕๐	๘,๒๕๕	๕,๒๐๐	๗,๑๔๕
รวม	๔๘,๒๑๘	๕๑,๑๒๘	๔๖,๕๘๑	๔๖,๓๗๑	๔๔,๐๕๗

^๔ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ หมายถึง อั้งยี่ ซ่องโจร วางเพลิง ทำให้เกิดเพลิงไหม้ หมิ่นประมาท ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จ เบิกความเท็จ บุกรุก ทำให้เสียอิสรภาพ (ความมั่นคง - ความสงบสุข ในสังคม), คู่มืองานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, <<http://www.social.nesdb.go.th>>, ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

ตารางที่ ๒ : ฐานความผิดเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า^๕ ตัวเลขเชิงสถิติในปี ๒๕๕๐ มีคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สูงสุดถึง ๕๑,๑๒๕ ราย ซึ่งลักษณะความผิดมีหลายรูปแบบเช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขเสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด และอื่นๆ

ส่วนสาเหตุแห่งการกระทำผิดนั้น มาจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ การทะเลาะวิวาท สภาพฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ขึ้นชกแจงและบังคับ สภาพครอบครัว การคบเพื่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คึกคะนอง และอื่นๆ สามารถแสดงด้วยตารางแยกตามปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๕๓ ดังนี้

สาเหตุแห่งการกระทำผิด ^๖	๒๕๔๕	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ป่วยทางจิต	๑๓๕	๓๕	๓๓	๕๑	๓๕
ทะเลาะวิวาท	๒,๕๑๕	๒,๔๓๒	๒,๑๕๔	๒,๒๕๐	๒,๐๘๔
สภาพฐานะทางเศรษฐกิจ	๓,๓๓๕	๓,๕๐๕	๓,๑๘๒	๓,๑๘๘	๓,๐๑๑
ผู้ขึ้นชกแจง/บังคับ	๑,๘๔๕	๑,๘๓๐	๑,๓๖๔	๑,๖๐๓	๑,๔๓๒
สภาพครอบครัว	๓,๘๖๓	๓,๐๖๐	๒,๔๘๓	๒,๕๘๓	๒,๕๕๕
การคบเพื่อน	๑๕,๓๓๔	๒๐,๒๑๕	๑๘,๓๓๔	๑๘,๔๕๕	๑๗,๕๓๕
ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	๕,๗๒๒	๕,๕๓๕	๔,๗๔๘	๕,๐๓๑	๔,๖๘๒
คึกคะนอง	๕,๕๖๖	๗,๘๓๕	๘,๕๘๒	๖,๕๗๘	๗,๑๔๕
อื่นๆ	๕,๘๑๕	๖,๕๘๕	๕,๖๑๓	๕,๗๐๔	๕,๔๕๔
รวม	๔๘,๒๑๘	๕๑,๑๒๘	๔๖,๕๘๑	๔๖,๓๗๑	๔๔,๐๕๓

ตารางที่ ๓ : สาเหตุแห่งการทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสังคมไทย

^๕ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, <<http://www.social.nesdb.go.th>>, ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

^๖ เรืองเดียวกัน.

จากตารางดังกล่าวข้างต้น แสดงจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามสาเหตุแห่งการกระทำผิด ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๕๓ จะเห็นได้ว่า การคบเพื่อนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนไทยกระทำความผิด ส่วนสาเหตุที่รองลงมาคือ ความคึกคะนอง เนื่องจากวัยรุ่น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากเป็นเด็ก เข้าสู่วัยผู้ใหญ่พฤติกรรมการแสดงออกในลักษณะที่สังคมหรือผู้ปกครองไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น และ สังคมในปัจจุบันครอบครัวไทยส่วนหนึ่งเป็นครอบครัวอพยพจากชนบท เข้าเมือง เป็นครอบครัวเดี่ยวซึ่งมีแต่บิดามารดาและลูก ไม่มีปู่ย่าตายายคอยอบรมสั่งสอนหรือให้เด็ก อยู่กับพี่เลี้ยง บิดามารดาทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัวจน ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนและเมื่อเติบโตขึ้นอย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็จะสร้างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาค้น ไปคบเพื่อนเพื่อหาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจจึง เป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นส่วนมากมีปัญหาในการวางตัว เกิดความขัดแย้งอยู่ในใจ มีการคบเพื่อนที่ผิด

๒.๑.๒ ปัญหาของการลักทรัพย์

ผู้วิจัยขอนำเสนอปัญหาและสาเหตุจากคำให้การของผู้กระทำความผิด ที่เป็นตัวอย่าง เฉพาะการลักทรัพย์โดยทั่วไป โดยจำแนกตามกลุ่มสาเหตุใหญ่ๆ ที่ใกล้เคียงกัน ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มต้องการเงิน

กล่าวคือ เกิดจากความต้องการเงินไปใช้จ่ายส่วนตัวตามเพื่อนเพื่อเลียนแบบตามค่านิยม อาทิเช่น

กรณีที่หนึ่ง วัยรุ่นชายอายุ ๑๒ – ๑๘ ปี จำนวน ๖ คน เหตุเกิดที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ตั้งแก๊งรวมกลุ่มกันทุกเย็นโดยนัดพบที่ร้านเกมแห่งหนึ่ง ในซอยบ้านหนองเตาเหล็ก หลังจากนั้นก่อเหตุตระเวนเพื่อชิงทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ลักขโมยทรัพย์สินชาวบ้าน หลายครั้ง อาทิเช่น พระพุทธรูปปางไสยาสน์ เนื้อโลหะทองเหลือง คอมพิวเตอร์โน้ตบุค ปืนไทยประดิษฐ์ โทรศัพท์มือถือ กล้องดิจิทัล และรถจักรยานยนต์ ทั้งนี้เนื่องจากตำรวจได้ทำการตั้งด่านจุดตรวจ แล้วพบรถจักรยานยนต์สีแดงไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน โดยมีเด็กวัยรุ่น ๒ คน จับซ่อนท้าย จึงได้เรียกขอตรวจดูหลักฐานรถจักรยานยนต์ ปรากฏว่าเป็นรถจักรยานยนต์ที่มีผู้เสียหายแจ้งความไว้ แล้วนำตัวไปขยายผลไปทำการจับกุมเพื่อนร่วมแก๊งอีก ๔ คน พร้อมกับของกลางดังกล่าว^๓

^๓ <<http://www.thairecent.com/Local/2011/888129>>, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของกลุ่มวัยรุ่นอายุ ๑๒-๑๘ ปี ขอมรับสารภาพว่า ทรัพย์สินที่ได้มาจากการก่อเหตุชิงทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ จะนำมาแบ่งกันแล้วนำไปซื้อสุราม้าดื่มและกาวเพื่อมาเสพกลิ่น

กรณีที่สอง วัยรุ่นชาย (สาวประเภทสอง) อายุ ๑๗-๑๘ ปี จำนวน ๓ คน เหตุเกิดที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๑๕ และ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๔ โจรกรรมลักรถกระบะ แล้วนำมาเป็นพาหนะในการโจรกรรมมัดแฉะตู้เอทีเอ็ม ธนาคารออมสินกลางเมืองชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔ โดยใช้สเปรย์สีดำพ่นเลนส์หน้ากล้องโทรทัศน์วงจรปิด แล้วนำสายยางผูกติดกับตู้เอทีเอ็มใช้รถกระบะลากตู้ออกมาจนผู้ล้ม แต่ไม่ประสบผลสำเร็จจึงได้แต่ตู้เงินออกมาไม่ได้ จึงทิ้งรถกระบะแล้วหลบหนีไป^๘

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชาย (สาวประเภทสอง) ขอมรับสารภาพว่าจะนำเงินที่ได้จากการลักทรัพย์ไปแปลงเพศเป็นผู้หญิง และจากสอบประวัติทั้ง ๓ คน เคยมีประวัติการลักทรัพย์และเคยถูกจับกุมมาแล้ว ๒-๓ ครั้ง และ ๑ ใน ๓ คน อยู่ระหว่างการควบคุมของสถานพินิจจังหวัดนครราชสีมา คดีลักรถยนต์ถูกปล่อยตัวมาชั่วคราวในเทศกาลสงกรานต์ แต่กลับมาก่อคดีซ้ำอีก เพราะต้องการเงินไปทำศัลยกรรมเสริมทรวงอก

กรณีที่สาม กลุ่มวัยรุ่นชาย อายุ ๑๔-๑๖ ปี จำนวน ๓ คน เหตุเกิดที่จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๐๖.๐๐ น. ได้ขโมยจักรยานยนต์ตระเวนก่อเหตุและทำร้ายผู้เสียหายโดยใช้อาวุธปืนปลอมจีชิงทรัพย์หญิง อายุ ๒๘ ปี ขณะกำลังเดินเล่นตามถนนชายหาดพัทยา เมื่อผู้หญิงขูดเงินถูกทุบซ้ำ^๙

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของโจรวัยรุ่นชาย ๓ คน สารภาพว่า ต้องการนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัว และซื้อโทรศัพท์มือถือ จึงได้ร่วมกันวางแผนและขโมยอาวุธปืนปลอมมาจากพี่ชาย เพื่อก่อเหตุดังกล่าว

กรณีที่ดี วัยรุ่นชายและหญิง อายุ ๑๖-๒๐ ปี จำนวน ๘ คน เหตุเกิดที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๓ เข้าใจชิงรถกระบะมาจากเจ้าของรถที่เมาสุรา ซึ่งจอดนอนหลับอยู่ริมถนนเลียบทางรถไฟ หลังวัดแห่งหนึ่ง จากนั้นได้นำไปใช้ตระเวนก่อเหตุลักทรัพย์และชิงทรัพย์^{๑๐}

^๘ <<http://www.chaiyaphumnow.com/archives/1569>>, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

^๙ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓, หน้า ๕.

^{๑๐} สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท., <<http://www.newgigog.com>> ๔ เมษายน ๒๕๕๓.

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชายและหญิง พบรถกระบะจอดข้างทางผิดสังเกต พบว่าตรงกับเป็นรถกระบะที่ถูกแจ้งความไว้ว่าโดนลักขโมย เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา จากคำให้การสารภาพของวัยรุ่น แจ้งว่า เพื่อนำไปขายและนำเงินมาซื้อยาบ้าเสพและเที่ยวเตร่

กรณีที่ห้า วัยรุ่นชาย อายุ ๑๔ ปี เหตุเกิดภายในห้องเรียนที่ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ได้ลักเงินสด จำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท เพื่อไปซื้อเบ็ดตกปลา และโทรศัพท์มือถือเพื่อนำไปใช้เที่ยวเตร่ และเลี้ยงเพื่อนๆ^{๑๑}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชาย ให้การสารภาพว่า ต้องการนำเงิน ไปซื้อเบ็ด ตกปลา โทรศัพท์มือถือ เพื่อนำเงินมาซื้อยาบ้าเสพและเที่ยวเตร่

๒. กลุ่มสภาพครอบครัวมีปัญหา

กล่าวคือ เกิดจากการขาดความอบอุ่นจากครอบครัว บิดามารดาไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวยากจน อาทิเช่น

กรณีที่หนึ่ง วัยรุ่นชายอายุ ๑๘-๑๙ ปี จำนวน ๕ คน เหตุเกิดที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ พบนักเรียน อายุ ๑๘ ปี กำลังลักชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ เพื่อนำไปขาย^{๑๒}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่น จากการสอบสวนและขยายผล สามารถจับกุมกลุ่มวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มอีก ๘ คน ขอมรับสารภาพว่า ตั้งแก๊งขโมยรถจักรยานยนต์ และนำมาฆ่าแหละและมีหัวหน้าแก๊งนำไปขายให้กลุ่มวัยรุ่นตามหมู่บ้านนอกเมือง กันละ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท ได้เงินมาแบ่งกัน เพื่อพากันไปเที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิง สาเหตุหลักของการกระทำผิดในครั้งนี้ คือ มีปัญหาด้านครอบครัว ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาปล่อยปละละเลย ขาดที่พึ่งทางใจ ไปคบเพื่อนที่ไม่ดีมีพฤติกรรมคล้อยตามเพื่อน สักยันต์เต็มตัว เจาะหู ระเบิดใบหู เจาะลิ้น เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง เช่น คล้องสายตะกรุด คล้องพระ สักยันต์ เพื่อจะได้เป็นนักเลงหนังเหนียว ยังไม่เข้าทางไม่เข้า

กรณีที่สอง วัยรุ่นชาย อายุ ๑๘ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔ โจรกรรมลักทรัพย์ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ นาฬิกาข้อมือรุ่นต่างๆอีกหลายเรือน ปืน BB GUN

^{๑๑} สถานีตำรวจจังหวัดสมุทรปราการ, สมุดบันทึกการแจ้งความ, ประจำวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓.

^{๑๒} หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, <<http://www.manager.co.th>>, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

จำนวน ๒ กระบอก และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ โดยตระเวนโจรกรรมงัดบ้านเรือนของประชาชนที่อยู่ภายในละแวกนั้นมาหลายครั้งแล้ว^{๑๓}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชาย ขอมรับสารภาพว่า ต้องการนำเงินที่ได้จากการขายของที่ลักมาได้ไปเล่นเกม GTA ซึ่งเป็นเกมแนวต่อสู้ที่ใช้อาวุธปืนและเป็นเกมต้องห้าม และจากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า ผู้ต้องหาไม่พอใจพฤติกรรมคิดเกมอย่างรุนแรง ชอบเลียนแบบเกมดังกล่าวและขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว

กรณีที่สาม วัยรุ่นชาย อายุ ๑๔ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ของชำโดยได้ขโมยทรัพย์สิน ประกอบด้วย โทรศัพท์มือถือ สุรา บุหรี่ยี่ห้อต่างๆ ไฟแช็กแก๊ส และขนมจำนวนหนึ่ง รวมมูลค่าทรัพย์สินประมาณ ๗,๐๐๐ บาท^{๑๔}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชาย ขอมรับสารภาพว่า เป็นคนโจรกรรมทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้น สาเหตุเพราะต้องการเงินไปเล่นเกม เพราะคิดเกมมาก จึงใช้กุญแจตัดเหล็กตัดกุญแจที่ร้านขายของชำดังกล่าว จากนั้นลักของนำไปขายเพื่อหาเงินมาเล่นเกม

กรณีที่สี่ วัยรุ่นหญิง อายุ ๑๖ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ไม่มีเงินเรียนหนังสือจึงขอลักทรัพย์ภายในศูนย์ประสานงานการเมืองแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ ทรัพย์สินที่สูญหายประกอบด้วย เงินสดประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท โทรศัพท์มือถือ ๒ เครื่อง รวมมูลค่าประมาณ ๔ หมื่นบาท^{๑๕}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นหญิง ให้การสารภาพว่า ต้องการเงินไปจ่ายเป็นค่าเทอมหรือค่าเล่าเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ แต่ไม่รู้จะหาเงินที่ไหน เพราะพ่อแม่ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียนต่อจึงได้ตัดสินใจขโมยทรัพย์สินและเงินสดในสำนักงานและโทรศัพท์ที่วางอยู่เพื่อจะนำไปขายและจ่ายค่าเล่าเรียนของตัวเองโดยวัยรุ่นหญิงสารภาพว่า ได้ทำเป็นครั้งแรก เพราะไม่มีทางออก และไม่กล้าบอกผู้ใหญ่

กรณีที่ห้า วัยรุ่นชาย ๒ คน อายุ ๑๔ ปี เหตุเกิดที่ตำบลเมืองเก่า จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ สมรู้ร่วมคิดกับเพื่อนลักรถจักรยานยนต์ ๑ คัน ของชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง เพื่อมีไว้ครอบครองและนำไปใช้^{๑๖}

^{๑๓} <<http://www.76.nationchannel.com/playvideo.php?id=138804>>, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

^{๑๔} หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์, ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔, หน้า ๕.

^{๑๕} หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์, ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑, หน้า ๕.

^{๑๖} สถานีตำรวจกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี, สมุดบันทึกการแจ้งความ, ประจำวันที่ ๒๔ สิงหาคม

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่น ยอมรับสารภาพว่า ครอบครัวยุติแยก บิดามีภรรยาใหม่ ขาดที่พึ่งทางใจ ไปคบเพื่อนที่ไม่ดี มีพฤติกรรมคล้อยตามเพื่อน นำพาไปในทางเสื่อมเสีย ประกอบกับต้องการมีจักรยานยนต์ไว้ใช้ ขาดความยั้งคิด จึงตัดสินใจลักทรัพย์ในครั้งนี้

กรณีที่หก วัยรุ่นชาย อายุ ๑๔ ปี เหตุเกิดที่ตำบลหนองกู่ จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ลักทรัพย์เงินกระเปาะเหล็กของชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง เพื่อนำไปขายแลกกับยาเสพติด^{๑๗}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่น ยอมรับสารภาพว่า อาศัยอยู่กับสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี ต้องลาออกจากโรงเรียนขณะที่ยังไม่จบ ไปคบเพื่อนที่ไม่ดี ถูกชักชวนให้เสพยาเสพติด เพื่อนชักชวนให้ลักเล็กขโมยน้อย การกระทำผิดในครั้งนี้ ต้องการเงินเพื่อไปเสพยาบ้า จึงตัดสินใจลักทรัพย์ในครั้งนี้

๓. กลุ่มศึกษาคะนอง

กล่าวคือ กลุ่มวัยรุ่นที่ศึกษาคะนอง ก่อการไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

กรณีที่หนึ่ง เหตุเกิดที่ห้างสรรพสินค้าโลตัส จังหวัดเลย เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ สามเณรวัยรุ่น ที่วัดป่าไผ่ อายุ ๑๕ ปี ไปซื้อของที่ห้างได้ลักโทรศัพท์มือถือโนเกียแล้วซุกซ่อนไว้ระหว่างขาหนีบทั้งสองข้าง ขณะเดินออกจากจุดตรวจทางออกสัญญาณกันขโมยที่ติดไว้กับโทรศัพท์มือถือดังขึ้น ด้วยความตกใจ กล้องโทรศัพท์หลุดลงพื้น เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของห้างได้ตรวจพบ^{๑๘}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของสามเณรอายุ ๑๕ ปี สาเหตุครั้งนี้ สารภาพว่า ต้องการโทรศัพท์มือถือที่ทันสมัยกว่าเพื่อนำไปอวดเพื่อนๆ

กรณีที่สอง วัยรุ่นชาย อายุ ๑๕ ปี เหตุเกิดที่ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่หน้าร้านอินเทอร์เน็ตใกล้กับโรงเรียนบ้านควนปริง วัยรุ่นชาย ได้ลักรถจักรยานยนต์เพื่อมาใช้ส่วนตัว^{๑๙}

๒๕๕๓.

^{๑๗} อ้างแล้ว.

^{๑๘} <<http://www.morning-news.bectero.com>> ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔, หน้า ๕.

^{๑๙} <<http://www.manager.co.th/local/>> ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔, หน้า ๕.

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นอายุ ๑๕ ปี ยอมรับสารภาพว่า ทำไปเพราะความคึกคะนอง ขาดความยั้งคิด และอยากได้รถจักรยานยนต์มาไว้ครอบครองเพื่อนำมาใช้ส่วนตัวในการขับขี่เท่านั้น

กรณีที่สาม วัยรุ่นชาย ๒ คน อายุ ๑๕-๑๖ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้ลักรถจักรยานยนต์ เพื่อมาใช้ขับขี่เที่ยวเตร่กับเพื่อนๆ ในเคหะเมืองใหม่ อำเภอบางพลี^{๒๐}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นอายุ ๑๕ – ๑๖ ปี สาเหตุการลักทรัพย์ครั้งนี้ สารภาพว่า ขาดความยั้งคิด และอยากได้รถจักรยานยนต์มาไว้ครอบครองเพื่อนำมาใช้ส่วนตัวในการขับขี่เที่ยวเตร่กับเพื่อนในเคหะเมืองใหม่บางพลี

กรณีที่ดี วัยรุ่นชาย อายุ ๑๕ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ลักทรัพย์สินค้าประเภท คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เงิน และ เครื่องประดับ ทองคำ ของชาวบ้านไว้ครอบครอง และบางส่วนนำไปขาย เพื่อมาใช้จ่ายส่วนตัว^{๒๑}

สาเหตุ : การลักทรัพย์ของวัยรุ่นชาย ยอมรับสารภาพว่า ทำไปเพราะความคึกคะนอง ขาดความยั้งคิด และอยากได้ทรัพย์สินมาไว้ครอบครอง และบางส่วนนำไปขาย เพื่อต้องการเงินมาใช้จ่ายส่วนตัวตามความต้องการของตนเอง

จากการศึกษาสภาพปัญหาการลักทรัพย์ในสังคมปัจจุบัน ตามตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า วัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันมีความคิดที่ท้าทาย กล้าคิดกล้าทำ กล้าแสดงออกในทางที่ผิด โดยมีได้คำนึงถึงสิ่งที่ทำไปนั้นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ และกล้าท้าทายมากกว่าวัยรุ่นสมัยก่อน โดยส่วนใหญ่รับอิทธิพลของกระแสวัฒนธรรมและกระแสค่านิยมตามแฟชั่น เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน รวมทั้งสภาพปัญหาในครอบครัวขาดความอบอุ่น มีพฤติกรรมตัวอย่างที่ไม่ดีต่อบุตรหลาน ความไม่สงบต่อสังคม หรือมีความทุกข์เดือดร้อน ต่างจากสังคมไทยยุคโบราณ ที่เป็นการลักทรัพย์เพื่อความอยู่รอดของคนในยามที่ข้าวยากหมากแพงเท่านั้น

^{๒๐} สถานีตำรวจจังหวัดสมุทรปราการ, สมุดบันทึกการแจ้งความ, ประจำวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑.

^{๒๑} สถานีตำรวจบึงบอกรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี, สมุดบันทึกการแจ้งความ, ประจำวันที่ ๕ พฤศจิกายน

๒.๑.๓ สาเหตุของการลัทธิภัยของวัยรุ่นในสังคมไทย

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า^{๒๒} วัยรุ่น (Teenagers) เป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต (Turning Point) เป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุด เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และพบกับความลำบากในการปรับตัว เป็นวัยที่สภาพร่างกายและอารมณ์ไม่คงที่ นักจิตวิทยาหลายคนกล่าวว่า “เป็นวัยวิกฤตแห่งชีวิต” (Critical Period) บ้าง หรือ “วัยแห่งพายุบูแคม” (Storm & Stress) เพราะวัยนี้พยายามที่จะค้นหาความเข้าใจในตนเอง

จากการศึกษากรณีการลัทธิภัยในสังคมปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น โดยอาศัยคำให้การของผู้กระทำความผิดที่เกิดจากการลัทธิภัย โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากสภาพปัญหาในครอบครัว ขาดความอบอุ่น ครอบครัวทะเลาะวิวาทแตกแยก ครอบครัวยากจน ครอบครัวที่มีพฤติกรรมตัวอย่างที่ไม่ดีต่อบุตรหลาน การคบเพื่อนที่ไม่ดี การคิดเกมคอมพิวเตอร์ ดื้ออาย मुख คิดหนีการพนัน ดิตยาเสพติด การเลียนแบบตามกระแสแฟชั่นค่านิยมสมัยใหม่ และเกิดจากความยากจน สิ่งเหล่านี้จะต้องมีปัจจัยคือเงินเพื่อไปแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ทำให้คิดทำความชั่วล่วงละเมิดศีลข้ออินนาทาน อนึ่งการคบเพื่อนก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเยาวชนในช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นมักจะคิดเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เวลามีปัญหา ก็มักจะปรึกษาเพื่อน ถ้าคบเพื่อนดีก็นำพาชีวิตไปสู่การทำสิ่งที่ดี แต่หากคบเพื่อนไม่ดี ก็นำพาชีวิตไปสู่การทำสิ่งที่ไม่ดี

สาเหตุโดยทั่วไปของปัญหาเหล่านี้ น่าจะเกิดจากสภาพทางครอบครัว เพราะเดิมสังคมไทยเป็นครอบครัวขยายที่มีทั้งญาติผู้ใหญ่ ปู่ ย่า ตา ยาย คอยอบรมสั่งสอน แต่ในสภาพปัจจุบันเป็นครอบครัวเดี่ยว มีเพียง บิดา มารดา มุ่งหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ปล่อยให้ลูกอยู่กับพี่เลี้ยง และหาสิ่งของต่างๆ มาบำเรอความสุขให้ลูกด้วยวัตถุมากกว่าการดูแลอย่างใกล้ชิด หรือบางครอบครัวอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี บางครอบครัวยากจน บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันแยกทางกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อจิตใจของวัยรุ่นทำให้ขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นคงทางจิตใจ ขาดการอบรมสั่งสอนด้านจริยธรรม และประกอบกับการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารทำได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โลกทัศน์ของวัยรุ่นหลากหลายแต่ขาดผู้ชี้แนะที่มีคุณธรรม

ด้วยเหตุนี้ การแสวงหาความเพลิดเพลินสนุกสนาน ด้วยการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ การเล่นอินเทอร์เน็ต การเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ หรือแหล่งมั่วสุมต่างๆ รวมถึงการเลียนแบบ

^{๒๒} พรพิมล เกษมนาครินทร์, ผศ.ดร., พัฒนาการวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท คอมฟอร์ม จำกัด ๒๕๓๕), หน้า ๑๒ - ๑๓.

แฟชั่นดาราดาราเกาหลี ญี่ปุ่น การใช้สินค้าหรูหราฟุ่มเฟือย และการปล่อยให้ใช้เวลาว่างในสถานที่ส่งเสริมบริโภคนิยม เพื่อทดแทนเวลาที่ไม่มีให้แก่ลูกของผู้ปกครอง จึงนับวันที่จะมีอิทธิพลมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างเห็นได้ชัด และนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางศีลธรรมในหลายๆ ด้าน เช่น ปัญหา ค่านิยม ปัญหายาเสพติด ลักทรัพย์ และการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น ซึ่งดูเหมือนว่า มีแนวโน้มลักษณะนี้ต่อไปเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนอาจทำลายรากฐาน คือ ส่วนลึกของจิตใจมนุษย์ จนหมดความเป็นมนุษย์^{๒๓} จึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่ร้ายแรงในปัจจุบัน คือ ความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรมของปัจเจกชนโดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมในอนาคต ดังจะเห็นได้จาก

ปัญหาครอบครัว สภาพปัจจุบัน ครอบครัวไทยส่วนหนึ่งเป็นครอบครัวอพยพจากชนบทเข้าเมือง ความอบอุ่นจากญาติพี่น้องในลักษณะครอบครัวขนาดใหญ่จึงขาดหายไป มีเพียงครอบครัวเดี่ยว ๆ ที่แยกกันโดยอิสระ นอกจากนี้บิดาส่วนใหญ่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เช่น ละทิ้งครอบครัวให้มารดารับผิดชอบดูแลแต่ผู้เดียว หรือบางทีทำร้ายทุบตีภรรยาต่อหน้าลูก และใช้ลูกออกไปซื้อเหล้า บุหรี่ โดยดื่มและสูบบุหรี่ให้ลูกเห็น ทำให้เขาซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้น และหาทางออกไปคบเพื่อนที่ไม่ดี มั่วสุมไปในทางเสื่อมเสียเพราะขาดความรักความอบอุ่น ขาดการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมจากครอบครัว

ปัญหาค่านิยม เป็นต้นว่า การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ การมีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเช่น โทรศัพท์มือถือ การมีเครือข่ายสังคม (Social Network) การแต่งกายตามแฟชั่นและการเล่นฟุตบอลตามกระแสนิยม วัยรุ่นคิดว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดี ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการเสี่ยงโชค ลุ้นทำให้ได้เงินง่าย มีเงินแล้วสามารถไปเที่ยวเตร่อย่างโก้หรู แต่อาจทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในความพอดีได้

ปัญหาเสพติด มักเกิดจากการคบเพื่อนที่ไม่ดี ถูกชักชวนด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรืออารมณ์ปิดบังชั่วขณะ เมื่อเสพยาเข้าไปแล้วทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ให้อยู่ในความพอดี อาจมีพฤติกรรมที่ละเมิดเบญจศีลอันได้แก่ ศีลข้ออทินนาทานและศีลข้ออื่นๆ ได้ โดยสาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะเด็กขาดผู้ปกครองที่คอยอบรมดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

^{๒๓} อโณทัย อาตมา, **ธรรมโฆษณ์ ขุมทรัพย์ทางปัญญา** (พุทธทาสภิกขุ), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, ๒๕๔๒), หน้า ๔๑.

๒.๒ ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นๆ

ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่น เป็นปัญหาทางสังคมไทย สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้วิจัยขอกล่าวถึงคำจำกัดความของความรุนแรงก่อนดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของความรุนแรงและอาชญากรรม

“ความรุนแรง” หมายถึง การทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะเกิดจากธรรมชาติ อุบัติเหตุ หรือน้ำมือมนุษย์ ส่วนความหมายของ “อาชญากรรม” ตามแนวพระพุทธศาสนา พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวถึง อาชญากรรมเป็นเรื่องของการละเมิดศีล ๕ เช่น การฆ่า การลักขโมย การทำความผิดทางเพศ การโกหก การหลอกลวง ดังนั้น คำว่าอาชญากรรมในแง่ของพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำที่ล่วงละเมิดศีล โดยเฉพาะศีล ๕ เป็นข้อกำหนดพื้นฐานในความประพฤติของมนุษย์^{๒๔}

ส่วนอาชญากรรมอื่นๆ ในงานวิจัยนี้มีความหมาย ๒ นัย คือ

๑) อาชญากรรมที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการลักทรัพย์ เช่น ความต้องการเงินไปช้อปปิ้ง ยาเสพติดหรือในเรื่องอบายมุขอื่นๆ แล้วทำให้เกิดความต้องการเงินไปซื้อหา

๒) อาชญากรรมที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการลักทรัพย์ เช่น ในกรณีที่เกิดความกลัวว่าจะถูกจับได้ แล้วทำให้ต้องทำร้ายชีวิตของพยานที่พบเห็น ซึ่งส่วนนี้อาจจะทำให้เกิดความรุนแรงหรือไม่รุนแรงก็ได้ ซึ่งการใช้ความรุนแรง หมายถึง การใช้กำลัง การลงมือกระทำให้นुकคคนอื่นได้รับความเสียหายเดือดร้อนทั้งร่างกายจิตใจและทรัพย์สิน อาจจะทำให้อาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ อันเนื่องมาจากการลักทรัพย์

กล่าวโดยทั่วไปแล้วอาชญากรรมที่มีความรุนแรง หมายถึง คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ได้แก่ การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา การปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์ การลักพาเรียกค่าไถ่ การวางเพลิง ซึ่งเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสขวณต่อสังคม บุคคลที่เป็นอาชญากรเหล่านี้มักจะเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว เพราะเหตุว่า การกระทำเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้กระทำมีความชำนาญ เชี่ยวชาญและ

^{๒๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก, ๒๕๔๕), หน้า ๗๗๑.

ฝึกปรือมามากแล้วพอสมควร จึงจะมีความสามารถในการก่อเหตุอาชญากรรมเหล่านี้ได้ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เป็นมือปืนรับจ้างฆ่า ก็จะต้องได้รับการฝึกการใช้อาวุธมาเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามบุคคลเหล่านี้ แม้ว่าเป็นผู้ใหญ่แล้วย่อมได้รับการปลูกฝังนิสัยที่มีลักษณะ เช่นนี้ย่อมอยู่ในสภาพแวดล้อม พื้นฐานทางสังคมหรือครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น หรือขาดการอบรมสั่งสอนในด้านจริยธรรม ทำให้ได้รับการเรียนรู้ ฝึกฝน มาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จึงมีพฤติกรรมดังกล่าว ดังนั้นจำนวนของผู้กระทำผิดของคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ย่อมสะท้อนให้เห็นถึง การขาดแนวทางการฝึกอบรมจริยธรรมในเยาว์วัยที่ไม่ถูกต้องของครอบครัว นั้นๆ

๒.๒.๒ ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์

ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันนับวันทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังที่ปรากฏในข่าว หนังสือพิมพ์ เกือบทุกวัน สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ผู้วิจัยขอนำกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่หนึ่ง วัยรุ่นชาย ๕ คน อายุ ๑๖-๑๗ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ในช่วงเวลากลางคืนร่วมกันปล้นทรัพย์รถจักรยานยนต์ และได้ใช้อาวุธแทงผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บสาหัสและที่ผ่านๆมาได้ลักทรัพย์และรถจักรยานยนต์ ทำร้ายเจ้าทรัพย์พร้อมของกลางจำนวน ๓๔ รายการ ประกอบด้วยรถจักรยานยนต์ ๑๐ คัน ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ ๖ เครื่อง และอุปกรณ์ซ่อมรถ และมีดที่ใช้ก่อเหตุจักรยานยนต์^{๒๕}

สาเหตุ : ผลการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นวัยรุ่นทั้งหมดให้การรับสารภาพว่า ได้ร่วมกันออกตระเวนลักทรัพย์ รถจักรยานยนต์ และทรัพย์สินตามบ้าน หอพักประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น หลายครั้งในช่วงเวลากลางคืน โดยหากพบเจ้าทรัพย์จะร่วมกันใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายก่อนชิงทรัพย์ ส่วนทรัพย์สินที่ได้จะนำไปขาย นำเงินมาแบ่ง และกินเที่ยวเตร่ด้วยกัน

กรณีที่สอง วัยรุ่นชาย อายุ ๑๗ ปี เหตุเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ฆ่าชิงทรัพย์พ่อเต่าวัย ๖๘ ปี เสียชีวิต ผู้ตายได้ขี้อรจักรยานยนต์ ออกไปส่งลูกสาว เพื่อเปิดร้านขายอาหาร วัยรุ่นได้ปีนกำแพงหลังบ้านเพื่อลักทรัพย์ โดยได้พยายามจัดเหล็กคัดหน้าต่าง แต่ไม่สำเร็จ จนกระทั่งผู้ตายกลับมาถึงบ้าน ใช้ท่อนเหล็กตีศีรษะ ประมาณ ๘-๑๐ ครั้ง จนกระทั่งผู้ตายได้

^{๒๕} <<http://www.thairecent.com/local/2010/731274/>>, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

เสียชีวิต จากนั้นได้ลากศพเข้าไปในห้องครัว แล้วรื้อค้นทรัพย์สินภายในบ้าน ได้เงินสด ๕๐๐ บาท และจับจี้รถจักรยานยนต์ของผู้ตายหนีไป^{๒๖}

สาเหตุ : ผลการสอบสวนผู้กระทำความผิด ยอมรับสารภาพว่าหาเงินเที่ยวส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สาเหตุที่ต้องฆ่าเพราะผู้ตายรู้จักตนเองเป็นอย่างดีคิดว่าผู้ตายจะแจ้งตำรวจจับ และมีบ้านพักอาศัยใกล้เคียงกับผู้ตาย ตนเองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป และเคยต้องโทษคดีลักทรัพย์ภายในบ้านตนเอง จนขยายที่เลี้ยงดูมาตั้งแต่เล็กจนพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อยไม่ไหว แจ้งความตำรวจ และเพิ่งจะพ้นโทษออกมาเมื่อประมาณ ๒ ปีที่แล้ว

กรณีที่สาม วัยรุ่นหญิง อายุ ๑๕ ปี เหตุเกิดที่ร้านเช่าหนังสือ ถนนประชาสงเคราะห์ ๒๗ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ฆ่าชิงทรัพย์หญิงอายุ ๖๒ ปี เสียชีวิต แล้วลักเงินสดจำนวน ๖,๐๐๐ บาท แล้วหลบหนีขึ้นไปบนชั้น ๓ เพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้าเปื้อนเลือดแล้วนำไปใส่ถุงพลาสติก แต่มีพยานพบเห็นทำทางพิรุณจึงถูกจับดำเนินคดี

สาเหตุ : ผลการสอบสวนผู้กระทำความผิด ยอมรับสารภาพว่า เคยถูกดำเนินคดีในข้อหาลักทรัพย์แต่ศาลมีคำสั่งให้รอลงอาญาและให้คุมประพฤติไว้ เมื่อถึงวันกำหนดนัดรายงานตัวแต่ไม่เดินทางไปตามนัด แต่กลับมาก่อเหตุฆาตกรรมดังกล่าว

กรณีที่ดี วัยรุ่นชาย อายุ ๑๗ – ๑๘ ปี เหตุเกิดที่บนถนนตัดใหม่เลียบริมทางรถไฟ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อกลางดึกวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ก่อคดีปล้นทรัพย์ชายผู้หนึ่ง ขณะที่จี้รถจักรยานยนต์ โดยผู้กระทำความผิดจี้รถจักรยานยนต์ เข้ามาประกบสอบถามเส้นทางก่อนลงมือชกต่อๆ และร่วมกันปล้นทรัพย์สินหลบหนีไป^{๒๗}

สาเหตุ: การใช้ความรุนแรงและก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพว่าได้ตระเวนปล้นทรัพย์มาหลายครั้งแล้ว และนำทรัพย์ที่ได้ไปขาย เพื่อนำเงินมาเที่ยวเตร่และเล่นเกม

ปัญหาความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นอันเนื่องมาจากการลักทรัพย์นั้นมีอีกมากในสังคมไทย มีทั้งวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ แต่ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การที่วัยรุ่นก่อปัญหาความรุนแรงและอาชญากรรมนั้นเกิดจากการเห็นตัวอย่างหรือการเลียนแบบจากผู้ใหญ่หรือผู้ใหญ่เป็นผู้ให้การสนับสนุนในทางอ้อม และมีใช่เป็นปัญหาโดยตรงของวัยรุ่นเพียงอย่างเดียว จึงกล่าวถึงไว้แต่พอสมควรเท่านั้น

^{๒๖} <<http://www.thairath.co.th/content/region/138287>>, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

^{๒๗} <<http://www.dailynews.co.th/crime/6080>>, ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

๒.๓ สาเหตุการเกิดวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

จากกรณีศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับการของการละเมิดศีลข้อที่ห้าของวัยรุ่นในสังคมไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปสาเหตุต่างๆ โดยจำแนกได้ดังนี้

๒.๓.๑ ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมโดยรวม

สาเหตุของการลักทรัพย์ นอกจากคำสารภาพของผู้กระทำผิดแล้วอาจมีปัจจัยอื่นในสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่ส่งผลต่ออิทธิพลของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของระบบทุนนิยมสมัยใหม่มีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตามกระแสบริโภคนิยม ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้มีการแสวงหาทรัพย์ในทางทุจริตในหลายๆ ระดับตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงสภาพครอบครัวโดยมีปัจจัยต่างๆ รวบรวมได้ดังนี้

ก. สภาพทางครอบครัว

การจะพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ องค์ประกอบ คือ ครอบครัว โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน ต้องทำงานประสานกัน และทำหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี^{๒๔} ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชน เพราะบิดามารดาเป็นผู้ที่ให้ความรักความอบอุ่น การเลี้ยงดูให้การศึกษา การอบรมสั่งสอน ตั้งแต่บุตรยังเล็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของบิดามารดานั้น มีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของวัยรุ่นมาก ถ้าบิดามารดาอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีของสังคมแล้ว วัยรุ่นก็จะเติบโตขึ้นมีจริยธรรมระดับหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามหากบิดามารดาบกพร่องในการดูแลอบรมสั่งสอนก็ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ตรงข้าม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น เช่น สื่อโทรทัศน์ที่ครอบครัวนิยมชมชอบ^{๒๕} ครอบครัวที่ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ความไม่สม่ำเสมอในการ

^{๒๔} นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์, ดร., วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔๒ .

^{๒๕} ในด้านของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ก็มีการโฆษณาชักจูงหรือบางครั้งก็โฆษณาเกินความเป็นจริง ให้คนดูเกิดความเชื่อที่ผิดๆ เกิดความโลภ ในสินค้าต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้เนื้อหาสาระของละคร ภาพยนตร์ ส่วนมากทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจของผู้ชมและวัยรุ่น เช่น บทบาทที่แสดงการตบตี ทำให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ เป็นต้น.

กวดขันพฤติกรรมและการลงโทษ โดยอาจจะเข้มงวดกวดขันพฤติกรรมของวัยรุ่นมากเกินไป หรือ
 ละเลยไม่กวดขัน เป็นต้น การขาดความอบอุ่นในครอบครัวทำให้เกิดความแตกแยกของครอบครัว
 เช่น พ่อแม่มีพฤติกรรมที่ทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายเป็นประจำ เมื่อลูกเห็นสภาพปัญหาและ
 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ จะส่งผลกระทบต่อจิตใจของลูก^{๑๐} ทำให้ขาดความมั่นคงทางด้านจิตใจและ
 อารมณ์ เมื่อถูกกดดันมากๆจะหาทางออกในการกระทำที่ผิดๆ อาจหนีออกไปจากการอบรมของ
 พ่อแม่ทำให้ขาดความรักความอบอุ่นหรือกรณีพ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดปล่อยให้
 อยู่กับพี่เลี้ยง เด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมบางอย่างจากพี่เลี้ยงทำให้เกิดความรู้สึกไม่ผูกพันกับพ่อแม่มี
 ผลกระทบด้านพฤติกรรมต่างๆ เช่น ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่มีความไว้วางใจต่อพ่อแม่ หรือต่อต้านพ่อ
 แม่ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น

ดังนั้น การขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของบุคคลในครอบครัว สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งใน
 ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงและฐานะเศรษฐกิจต่ำ บางครอบครัวพ่อแม่ต้องเดินทางด้วย
 เรื่องธุรกิจการงาน แม่บ้านอาจมุ่งรายได้พิเศษจนมีเงินทองมากมายแต่ไม่มีเวลาให้ลูก เด็กจึงแปล
 พฤติกรรมว่า “พ่อแม่ไม่รัก” ทำให้เด็กจิตใจหวั่นไหว ขาดความมั่นคงทางจิตใจ และหาทางออก
 คบเพื่อน ถ้าเพื่อนแนะนำไปในทางที่ไม่ดีก็จะสร้างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาขึ้นอาทิเช่น ดิดเกม
 ดิดยาเสพติด ดิดหนีพนันบอล ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรก
 และเป็น โรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของลูก หากมีการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้อง จะส่งผลต่อ
 พฤติกรรมของวัยรุ่นในอนาคต

ข. สาเหตุจากตัววัยรุ่นเอง

เกิดจากด้านพันธุกรรม (หรือที่เรียกว่าแล้วแต่บุญหรือกรรมที่ทำมาในอดีตชาติ) ซึ่ง
 ความผิดปกติในระหว่างที่มารดาตั้งครรภ์ ระดับสติปัญญาของเด็กที่เกิดมาแต่ละคนย่อมมีระดับ
 สติปัญญาความเฉลียวฉลาดไม่เท่ากัน ภาวะจิตใจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจาก
 พัฒนาการตามวัยในช่วงวัยรุ่นตอนต้น-ตอนกลาง อารมณ์ในวัยรุ่นตอนปลายจะมีอารมณ์ที่รู้ว่า
 ตนเองดีหรือเด่นในด้านไหน วัยรุ่นจึงพยายามค้นหาอัตลักษณ์ของตน ทำให้ผู้ใหญ่ไม่เข้าใจภาวะ
 ดังกล่าว และอาจนำมาสู่ปัญหาการเกิดช่องว่างระหว่างวัย และเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นได้ ซึ่งสาเหตุมา

^{๑๐} โสภา ชปิลมันน์, บุคลิกภาพและพัฒนาการ : แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรม
 เบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๐.

จากตัววัยรุ่นเอง จัดเป็นสาเหตุภายในที่มีความสำคัญมากที่สุดผู้ใหญ่จะต้องให้ความสนใจในแง่ต่างๆ ร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยภายในที่จะนำไปสู่การพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคล^{๑๑}

ค. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสถาบันการศึกษา

สถาบันศึกษามีบทบาทและหน้าที่การศึกษาและการอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนดี หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการเอาใจใส่ในด้านการศึกษาอบรม ย่อมส่งผลกระทบต่อสร้างปัญหาทางพฤติกรรมของเยาวชนหรือวัยรุ่นได้ ซึ่งนักวิชาการเชื่อพฤติกรรมการกระทำผิดของเยาวชน เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์ด้านลบที่ได้มาจากโรงเรียน เพราะมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับด้านการศึกษา ซึ่งไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่รับอิทธิพลจากบ้านหรือชุมชนซึ่งประพฤติผิดอยู่โรงเรียนอาจจะทำให้เด็กเหล่านั้น มีพฤติกรรมที่เลวร้ายกว่าเดิม^{๑๒}

ในระบบการเรียนการสอนปัจจุบันในประเทศไทยไม่มุ่งเน้นการสอนวิชาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม เช่น เพราะวิชาศีลธรรมเป็นเพียงวิชาเลือกไม่เน้นหน่วยกิต ทำให้เยาวชนไม่ให้ความสนใจ มุ่งเน้นเรียนพิเศษเสริมวิชาหลักๆ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย เพื่อเน้นการแข่งขันเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งเป็นวัยรุ่นขาดความสนใจที่จะศึกษา ไม่เห็นความสำคัญจึงมีผลกระทบต่อเยาวชนห่างเหินจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนาประกอบปัจจัยอื่นเป็นตัวกระตุ้นช่วยยั้งทำให้เด็กและเยาวชนก่อพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดคุณธรรมจริยธรรม

ง. สาเหตุจากกลุ่มเพื่อน สาเหตุส่วนหนึ่งของการติดเพื่อน เนื่องจากครอบครัวยุคความอบอุ่น พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ พ่อแม่มีปัญหาแยกทางกัน ทำให้ขาดที่พึ่งทางใจจนนำไปสู่การคบเพื่อน ถ้าคบเพื่อนที่ดีก็จะนำไปสู่พฤติกรรมกระทำที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดีก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดีตามมา ทั้งนี้การรวมกลุ่มของวัยรุ่นย่อมทำให้วัยรุ่นมีค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมที่คล้ายๆ กัน เนื่องจากกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นสามารถถ่ายทอดค่านิยมทางความคิดให้

^{๑๑} ศรีเรือน แก้วกังวาน, จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม ๒) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ,

(กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๓๓๖.

^{๑๒} Schafer, Walter E. And Polk, Kenneth, **Delinquency and the School**, In the Presidents Commission on Law Enforcement and Administration of justice. Task Force Report : Juvenile Delinquency and Youth Crime (Washington, D.C. : U.S. Government Printing Office, 1967), p.223 อ้างใน โสภกา ซปีลมั่นน.รศ.ดร., บุคลิกภาพและพัฒนาการ : แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๕.

กันเองได้ เพราะเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน มีความสนใจในสิ่งเดียวกันมีความชอบที่คล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดการเลียนแบบและแลกเปลี่ยนทางอารมณ์ซึ่งกันและกันได้ง่ายและมีอิทธิพลทำให้เด็กเกิดการคล้อยตามได้ง่าย^{๓๓} เป็นการชักจูงหรือชี้นำส่งเสริมการกระทำที่ผิดต่างๆ ในกลุ่มของเพื่อนสนับสนุนการสร้างค่านิยมในกลุ่มเพื่อนในทางที่ผิด และยกย่องผู้กระทำความผิดว่าเป็นคนเก่ง หรือชักจูงให้ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ยอมเป็นสาเหตุสำคัญของการเร่งเร้า ชักจูงทำให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

จ. สาเหตุจากสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดสภาพปัญหาชุมชนแออัด ก่อให้เกิดความยากจน ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมาซึ่งส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ อาจทำให้เกิดการสร้างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ อาทิเช่น ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาไร้การศึกษาเนื่องด้วยสภาพชุมชนแออัดประกอบกับความยากจน ส่งผลให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม ทำให้วัยรุ่นหันหน้าไปสู่อบายมุขและอาชญากรรมโดยง่ายเนื่องจากห่างเหินหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งแหล่งยั่วยุดต่างๆ และจากการที่วัยรุ่นรับกระแสวัฒนธรรมค่านิยมทางวัตถุทำให้เกิดความฟุ้งเฟ้อ มองเห็นหลักธรรมคำสอนว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัย จึงทำให้ขาดที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และขาดความมั่นคงในชีวิต การลอกเลียนแบบพฤติกรรมต้นแบบของผู้ใหญ่ที่ไม่ดีและไม่เหมาะสม เช่น การเป็นนักการพนัน เป็นนักเลงสุรา การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นทำตามอย่างในสิ่งที่ผิดๆ ขาดการชี้นำพิจารณาไตร่ตรองในสิ่งที่ถูกต้อง ทำลายจารีตประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม^{๓๔}

ฉ. สาเหตุจากค่านิยมในวัตถุและสื่อมวลชน สังคมไทยยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการดำเนินชีวิตเลียนแบบชาวตะวันตกมากขึ้นเรื่อยๆ^{๓๕} สถาบันครอบครัวถูกตั้งคลอน พ่อแม่มีเวลาให้ลูกน้อยลง ทำให้สื่อต่างๆ เข้ามามีบทบาทในชีวิตของกลุ่มเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นเป้าหมายทางการค้าของสิ่งบันเทิง สินค้าและบริการต่างๆ การเสพค่านิยมโดยขาดสติไตร่ตรอง

^{๓๓} พรพิมล เจียมนาครินทร์, พัฒนาการวัยรุ่น, หน้า ๘๓.

^{๓๔} สุชา จันทน์เอม, การวิจัยเรื่องปัญหาการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๒๐-๒๒.

^{๓๕} พิทยา จารุพูนผล, ครอบครัวมีความสุข ชุมชนเข้มแข็ง เมืองไทยแข็งแรง, การประชุมวิชาการอนามัยครอบครัว ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕-๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘, ณ ห้องราชเทวี ๒ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ, (ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘), หน้า ๖๔-๖๕.

ประกอบกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดปัญหาการ ลักทรัพย์ การใช้สารเสพติด การใช้ความรุนแรงและการก่ออาชญากรรมต่างๆ ของวัยรุ่นโดยง่าย ที่สำคัญของสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของวัยรุ่นความนำไปสู่ ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม คือ การลักทรัพย์ อีกทั้งก่ออาชญากรรมทางด้านร่างกาย อาชญากรรมทาง เพศ พฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมเลียนแบบการถ่ายทอดทางสื่อมวลชน ในรูปแบบของโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ สื่ออินเทอร์เน็ต ทำให้วัยรุ่นเลียนแบบตามพฤติกรรมดังกล่าวโดยขาดวิจารณญาณ เพราะวัยรุ่นมีจินตนาการสูง สามารถคิดต่อยอดได้^{๓๖} เมื่อลอกเลียนแบบตามพฤติกรรมที่ไม่ดีก็จะ ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต่อยอดออกมาทางลบ

สาเหตุการเกิดวิกฤตทางศีลธรรม จากกรณีศึกษาที่ได้นำมายกตัวอย่างข้างต้น จะสังเกตเห็นว่าสภาพสังคมไทยปัจจุบันนี้มีสิ่งจูงใจต่อการทำชั่วเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่น ประพฤติตนหรือก่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม บุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อถือ และแรงจูงใจอื่นๆ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาภาพรวมของสังคมไทยที่ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤต ทางศีลธรรมโดยทั่วไป ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะพิจารณาเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ โดยตรง

๒.๓.๒ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์

ปัญหาวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจที่ผ่านมา ส่งผลกระทบทางด้านสังคมและวิถีการ ดำรงชีวิตในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการลักทรัพย์ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน ครอบครัวมุ่งแสวงหารายได้เพื่อการบริโภคทำให้ครอบครัวขาดความ อบอุ่น ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นกล่าวคือ ทำให้มีการหาที่ยึดเหนี่ยวโดยการคบเพื่อนถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดี ซักงุงพาไปในทางที่เสื่อมเสียทำให้เกิดความลุ่มหลงด้านวัตถุ คิดในค่านิยม มัวเมาในอบายมุข ก็จะ ก่อให้เกิดปัญหาคดีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายทรัพย์สิน อาทิเช่น การลักทรัพย์ การลักขโมย รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฆาตกรรม ย่องเบา เป็นต้น

พฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ในภาพรวม เกิดจากจิตความ โลก ที่อยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตนโดยมีความทะเยอทะยาน ละโมภต่อความทันสมัยโดยเฉพาะ สินค้าที่สื่อถึงความทันสมัยของสังคมแล้วนำมาสู่การทำอหิณนาทาน อันเป็นสาเหตุของ การลักทรัพย์ ประกอบกับการมีเพื่อนที่เป็นคนพาลยอมส่งเสริมให้ไปสู่ความชั่วได้โดยง่าย

^{๓๖} พรพิมล เขียมนาครินทร์, พัฒนาการวัยรุ่น, หน้า ๑๓๑.

๒.๓.๓ สาเหตุของการลัทธิที่สัมพันธ์กับอาชญากรรมและความรุนแรงอื่นๆ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า อาชญากรรมอื่นๆ นั้นมีความหมาย ๒ นัย คือ ๑) อาชญากรรมที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการลัทธิ ตัวอย่างเช่น ความต้องการเงินไปช้อปปิ้ง ยาเสพติดหรือในเรื่องอบายมุขอื่นๆ แล้วทำให้เกิดความต้องการเงินไปซื้อหา กับ ๒) อาชญากรรมที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการลัทธิ เช่น ในกรณีที่เกิดความกลัวว่าจะถูกจับได้ แล้วทำให้ต้องทำร้ายชีวิตของพยานที่พบเห็น ซึ่งส่วนนี้อาจทำให้เกิดความรุนแรงหรือไม่รุนแรงก็ได้ ซึ่งการใช้ความรุนแรง อันได้แก่ การใช้กำลัง การลงมือกระทำทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายเดือดร้อน ทั้งร่างกายจิตใจและทรัพย์สิน อาจจะทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆ ที่มีต้นเหตุมาจากการลัทธิที่ได้อ้างมาแล้ว

สังคมไทยในปัจจุบัน ถูกอิทธิพล ของกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เป็นค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีเครื่องล่อใจในรูปแบบต่างๆ สร้างความพึงพอใจให้กับวัยรุ่นหลงทาง เช่น ยาเสพติด เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน เนื่องจากวัยรุ่นง่ายต่อการชักชวน ชอบลอง ชอบแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ชอบทำตามแบบเพื่อน อาจประชดชีวิต เพื่อความสะใจ โดยอาจถูกชักจูงให้ทดลองเสพยาเสพติด ทดลองฟรี จะทำให้รู้สึกสบาย อยู่ในโลกรส่วนตัว และเกิดการคิดใจโดยอาจจะมีการซื้อขายการค้ำในกลุ่มคนที่เป็นเพื่อนสนิท มีอำนาจเงินเป็นเครื่องล่อใจวัยรุ่น ทำให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และเมื่อสังคมถูกอำนาจบริโภคนิยมครอบงำ ทำให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดของบุคคลบางกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่ในสังคม และจากสภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูง มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้วัยรุ่นขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เมื่อชีวิตพบกับสิ่งที่เลวร้ายและไม่สามารถหาทางออกได้ จึงต้องหาที่พึ่งด้วยการใช้ยาเสพติด

นอกจากนั้นความคึกคะนอง การสะสมความกดดันจากทางครอบครัว เป็นต้นตอของสาเหตุของปัญหาของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอันที่เกี่ยวข้องกับการลัทธิของวัยรุ่นที่กระทำความผิดโดยพื้นฐานความคิดอยากเล่นการพนันก็คือ ความโลภ เมื่อได้เงินมาก็อยากได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ใหลมากกว่าที่ลงทุนไป เมื่อทรัพย์หมดจะพยายามทุกวิถีทางที่จะได้เงินเหล่านั้นมาจนฝึการพนันเข้าสิง และหมดตัวทำให้น้ำมีขาดสติไม่สามารถควบคุมตนเองได้ จึงคิดทำการที่ไม่ถูกต้องได้แก่ การทำอหิงษาทาน เป็นต้น

ตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาวัยรุ่นติดเกมอาจเริ่มมาจากการถูกหลอกลวง มอมเมาให้หลงเพลินเพลิดเพลินกับสิ่งที่เป็นโทษมากกว่าคุณ สาเหตุที่วัยรุ่นติดเกมเพราะเกมสามารถสนอง ความพอใจ คือ ๑) ความท้าทายและต้องการเอาชนะ ๒) การพนันขั้นต่อและ ๓) ตอบสนองความรุนแรงที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เร่งเร้าก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมตามมา

ปัญหาวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและชอบใช้ความรุนแรงเกิดจากธรรมชาติภายในจิตใจของวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญนำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ และอารมณ์ปรารถนาอยากได้ทรัพย์สินต่างๆ ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาครอบครอง โดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะถูกต้องหรือไม่ และขาดความยับยั้งชั่งใจตนเอง^{๓๓} ดังตัวอย่างกรณีศึกษาที่หนึ่ง วัยรุ่นได้ร่วมกันออกตระเวนลักทรัพย์รถจักรยานยนต์และทรัพย์สินตามบ้าน หอพักประชาชน จำนวนหลายครั้งในช่วงเวลากลางคืน โดยหากพบเจ้าทรัพย์จะร่วมกันทำร้ายร่างกายก่อนชิงทรัพย์ ส่วนทรัพย์สินที่ได้จะนำไปขาย นำเงินมาแบ่ง และกินเที่ยวด้วยกัน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นลงมือกระทำได้ด้วยกราดสติไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ประกอบกับได้เข้ากลุ่มเพื่อนที่เป็นอันธพาลชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย

๒.๓.๔ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา

วิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นที่เกิดจากระแสวัฒนธรรมที่เข้ามาแทรกซึมในวิถีชีวิตของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ผ่านมาทางช่องทางสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีที่หลากหลาย มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบทางสังคม การให้ความสำคัญด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมากขึ้นไปทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดี ซึ่งเด่นกันในสังคม ทำให้เกิดการเอาเปรียบกันมากขึ้น ผู้ที่มีทรัพย์มากก็จะใช้ทรัพย์ของตนเองจ้างแรงงานคนยากจน แต่เอาเปรียบโดยให้ผลตอบแทนน้อย ผู้ที่มีทรัพย์มากกว่าก็จะใช้บริวารของตนเองเอาเปรียบผู้ที่มีทรัพย์น้อยกว่า

พฤติกรรมเหล่านี้ถือว่าเป็นวิกฤตทางศีลธรรมที่ทำให้เกิดอาชญากรรมตามมา^{๓๔} และสาเหตุของปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากวัยรุ่น อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการมอมเมาสนุกสนานเพลิดเพลินกับสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่างๆ เช่น การติดเกม เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีพุทธศาสนา การกระทำทางกาย ทางวาจาและทางใจ เหล่านี้มีสาเหตุเกิดจากโมหะ เกิดความหลงใหลหรือมัวเมาในเกมและเกิดความโลภ อยากเล่นเกม หรือ “โรคติดเกม” ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งการควบคุมตนเองเนื่องมาจากการ

^{๓๓} ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, เลี้ยงลูกวัยรุ่นยากตรงไหน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รักลูก, ๒๕๕๑), หน้า ๔๓-๔๔.

^{๓๔} คำว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา และในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดศีล ๕ ซึ่งเป็นศีลขั้นพื้นฐานในความประพฤติของมนุษย์, คู่มือราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๖๑.

ถูกรอบงำด้วยอบายมุขและอำนาจวัตถุนิยม ทำให้ไม่สามารถบังคับตนเองให้มีสติได้ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาการละเมิดศีลข้ออทินนาทาน

มุมมองของพระพุทธศาสนาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมที่เกิดจากการทำอทินนาทานอาจมีสาเหตุที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) สาเหตุภายใน ๒) สาเหตุภายนอก

๑) สาเหตุภายในที่เป็นมูลเหตุของการกระทำความชั่วเรียกว่า “อกุศลมูล” ได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ การทำอทินนาทานครั้งหนึ่งอาจเกิดจาก โลภะ โทสะ อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นตัวนำ^{๘๕}

ก. โลภะ หมายถึง ความอยากได้^{๘๖} ความอยากได้ในทรัพย์สินต่างๆ เป็นมูลเหตุจูงใจทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งการครอบครอง โดยไม่คำนึงว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ เช่นวัยรุ่นมีความอยากได้ในทรัพย์สิน รถจักรยานยนต์ และทรัพย์สินตามบ้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งการครอบครองแล้วนำไปขายต่อ เป็นต้น

ข. โทสะ หมายถึง ความคิดประทุษร้าย^{๘๗} ได้แก่ความรู้สึกที่เป็นเหตุจูงใจให้วัยรุ่นร่วมกันคิดทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์ก่อนที่จะได้ทรัพย์สินมาแล้วนำไปขายต่อแล้วมาแบ่งกับเพื่อนเพื่อไปเที่ยวเตร่ เป็นต้น

ค. โมหะ หมายถึง ความหลง ความไม่รู้ตามเป็นจริง^{๘๘} ความไม่รู้ขาดปัญญาเป็นเหตุให้เกิดมิจฉาทิฐิ เกิดความเข้าใจผิด คิดว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้อง เป็นเหตุให้หมกมุ่น มัวเมาโดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมขัดต่อกฎหมายนั้นเป็นเรื่องที่น่ากระทำ หรือสนุกสนาน

อนึ่งอกุศลมูล อันได้แก่ โลภะ โทสะ และ โมหะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมๆกันกับการขาดสติสัมปชัญญะ ทำให้คนขาดความรับผิดชอบชั่วดีว่า สิ่งใดทำไปแล้วถูกและสิ่งใดทำไปแล้วผิดจึงทำให้เกิดความกล้าที่จะทำอทินนาทาน ดังนั้น สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา จึงเป็นเรื่องของการไม่สามารถรักษาสติควบคุมอำนาจของกิเลสคือ อกุศลมูล

^{๘๕} อทินนาทาน (มีอกุศล ๒ อย่างเป็นมูล) ด้วยอำนาจแห่งโทสะและโมหะ หรือด้วยอำนาจแห่งโลภะ และโมหะ ดูใน ม.ม.อ. (ไทย) ๑/๑/๕๕๗, อทินนาทาน เป็นเวทนา ๓ จริงอยู่ อทินนาทานนั้น เป็นสุขเวทนาแก่ผู้ยินดีว่าจริงถือเอาวัตถุอันเจ้าของมิได้ให้ เป็นทุกขเวทนาเพราะบุคคลผู้ถือเอาสิ่งของนั้นมีความกลัว อทินนาทานบางครั้งมีโลภะ โมหะเป็นมูล บางครั้งมีโทสะ โมหะเป็นมูล ดูใน อภิ.วิ.อ.(ไทย) ๒/๒/๕๐๗.

^{๘๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๓๕๔.

^{๘๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

^{๘๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๕.

ข้างต้น (กระท่อหินนาทานครั้งหนึ่งยอมเกิดจาก โลกะ โทสะ โมหะ ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า มูลเหตุของการทำความชั่ว หรือ “อกุศลมูล”)

๒) ส่วนสาเหตุภายนอกนั้นคือ สิ่งที่สามารถมองเห็นและสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม ก็คือ สิ่งชั่วๆที่เป็น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อันเป็นสิ่งที่ทำให้หลงไหลติดใจ โดยผ่านกระบวนการรับรู้ทางสังคมเชื่อมโยงไปถึงสภาพครอบครัว การรับรู้ตามค่านิยมต่างๆ เป็นต้น จากสภาพปัญหาที่ได้ศึกษามาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การคบคนพาล มีส่วนส่งเสริมทำให้สาเหตุภายใน(อกุศลมูล)นั้น ออกมาเป็นสาเหตุภายนอกที่ชัดเจนได้ ในเรื่องนี้พระพุทธศาสนาก็มีคำสอนว่าไม่ควรคบคนพาล เช่นเดียวกันอย่างไรก็ตาม การที่บุคคลปล่อยให้คนพาลชักจูงไปในทางที่ชั่วนั้น มีความเห็นคล้อยตามกันด้วยซึ่งนับว่าสาเหตุภายในนั้นเป็นตัวขับเคลื่อนหลักส่วนสาเหตุภายนอกเป็นตัวขับเคลื่อนรอง

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การคบคนพาลเป็นเพียงการเร่งปฏิกิริยาของความชั่วให้ถึงพร้อมได้เร็วขึ้นโดยมีพื้นฐานและองค์ประกอบอื่นๆ ที่ผู้ทำความชั่วอันเป็นสาเหตุภายในที่ได้สั่งสมไว้พร้อมมูลก่อนหน้านั้นแล้ว

๒.๔ สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอสภาพปัญหาการละเมิดศีลข้ออนินาทาน โดยได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ปัญหาการละเมิดศีลข้ออนินาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย ๒) ปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นๆ ๓) สาเหตุการเกิดวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

ในเรื่องปัญหาการละเมิดศีลข้ออนินาทานของวัยรุ่นในสังคมไทยนั้น ได้กล่าวถึงเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในสังคมไทย โดยผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานพินิจคุ้มครองเยาวชนแห่งชาติ ที่สื่อให้เห็นว่า ปัญหานี้สำคัญ เพราะเด็กและวัยรุ่นเหล่านี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ส่วนปัญหาของการลักทรัพย์ผู้วิจัยได้ศึกษาที่สาเหตุต่างๆ หลายระดับ พบว่า มีปัญหาทางการเงิน ปัญหาสภาพครอบครัว และปัญหาความคึกคะนอง เป็นต้น ส่วนสาเหตุของการลักทรัพย์ของวัยรุ่นในสังคมไทยนั้น พบว่า เกิดจากปัญหาครอบครัว ปัญหาค่านิยม และปัญหาฮาเสพติด เป็นต้น

ในเรื่องปัญหาการใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นๆ ได้กล่าวถึง ความหมายของความรุนแรง และปัญหาของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ปัจจัยโดยรวมแล้วสามารถสรุปได้ว่า เกิดจากสภาพปัญหาทางครอบครัว สภาพชุมชนสิ่งแวดล้อม สาเหตุจากกลุ่มเพื่อนและจากตัวของวัยรุ่นเอง โดยวัยรุ่นอาจจะได้รับค่านิยมที่ถูกสร้างโดยผ่านค่านิยมทางวัตถุและผ่านสื่อมวลชน

ในเรื่องสาเหตุของวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมโดยรวม สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ สาเหตุของการลักทรัพย์ที่สัมพันธ์อาชญากรรมและความรุนแรงอื่นๆ ในที่นี้ผู้วิจัยได้พิจารณาภาพรวมของคดีต่างๆ แล้ว พบว่า ความรุนแรงนั้นมีสาเหตุมาจากการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่แสดงออกมาในสังคมหรือทางสื่อโทรทัศน์เป็นหลัก โดยที่สาเหตุทางด้านนามธรรมนั้น ไม่มีสาเหตุอื่นๆ นอกเหนือจากความโลภ (โลภะ) ในส่วนสุดท้ายของบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา ซึ่งได้พิจารณาจัดเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) สาเหตุภายใน คือ อกุศลมูล และ ๒) สาเหตุภายนอก คือ การขาดสิ่งแวดล้อมทางศีลธรรมที่ดีส่งผลทำให้มีการคบคนพาล หากมีการส่งเสริมสังคมของวัยรุ่นให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้จักความจริง หนทางที่ควรและไม่ควรในทางพระพุทธศาสนาก็จะบรรเทาวิกฤตเหล่านี้ได้อย่างแน่นอน

บทที่ ๓

ศีลข้ออทินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

จากการศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้ออทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทยในบทที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า สภาพปัญหาการลักทรัพย์ การใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมอื่นๆ ของวัยรุ่นในสังคมไทยนั้น เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากความโลภในทรัพย์ของผู้อื่นที่มีเจ้าของหวงแหน อันนำไปสู่ปัญหาอทินนาทานส่งผลให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม

ในบทนี้จะศึกษาศีลข้ออทินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยจะศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ๑) ความหมายของศีลข้ออทินนาทาน ๒) ความเป็นมาของอทินนาทาน ๓) องค์ประกอบของอทินนาทาน ๔) ประเภทของอทินนาทาน ๕) เกณฑ์การวินิจฉัยศีลข้ออทินนาทาน ๖) คุณและโทษของศีลข้ออทินนาทาน ๗) การตีความอทินนาทานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๘) วิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้ออทินนาทาน

๓.๑ ความหมายของศีลข้ออทินนาทาน

“ศีล” คือ ธรรมทั้งหลายมีเจตนาเป็นต้นของบุคคลผู้งดเว้นจากปาณาติบาตเป็นต้นอยู่ที่ดีของบุคคลผู้บำเพ็ญวัตรปฏิบัติอยู่ที่ดีชื่อว่า ศีล^๑

ในพระสูตร พระสารีบุตรกล่าวไว้ในคัมภีร์ปฏิสัมภิทามรรคว่า^๒ “อะไร ชื่อว่าศีล เจตนาชื่อว่าศีล เจตสิกชื่อว่าศีล ความสำรวมชื่อว่าศีล ความไม่ล่วงละเมิดชื่อว่าศีล”

พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงล้อม) กล่าวไว้ว่า “ศีล” คือ การควบคุมความประพฤติป้องกันไม่ให้เกิดไปสู่ความชั่วจิตใจสงบจากกิเลส เป็นสมาธิและความบริสุทธิ์หลุดพ้น” ส่วน “ศีลข้ออทินนาทาน” คือ ศีลข้อที่มีความสำคัญมากข้อหนึ่ง เป็นสิกขาบทหรือข้อบัญญัติที่กำหนดเป็น

^๑ พระพุทธโฆสเถระ, คัมภีร์วิสุทธิมรรค แปลและเรียบเรียงโดย สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บจก. ธนาพรส, ๒๕๕๑), หน้า ๕-๑๐.

^๒ จุ.ป. (ไทย) ๓๑/๓๕/๖๐.

^๓ พระอุบล กตปุญโญ (แก้ววงล้อม), “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า (ก).

แนวทางการปฏิบัติของกาย และวาจา คีลทางพระพุทธศาสนา มีอยู่ ๕ ประเภท คือ ๑) ภิกขุคีล มี ๒๒๗ ตีกขาบท ๒) ภิกขุณีคีล มี ๓๑๑ ตีกขาบท ๓) สามเณรคีล มี ๑๐ ตีกขาบท ๔) คฤหัสถ์คีล มี ๕ ตีกขาบท ๕) อัญญคีล มี ๘ ตีกขาบท ซึ่งในทุก ๆ ประเภทจะประกอบด้วยศีล ข้ออทินนาทานอยู่ด้วยและเบญจศีลทั้ง ๕ ข้อนี้ย่อมเกิดควบคู่กับเบญจธรรม ๕ คือ ๑) เมตตา กรุณา คือ บุคคลใดที่มีเมตตากรุณาต่อไม่มา ๒) สัมมาอาชีพ คือประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักใช้จ่าย เลี้ยงชีพอยู่บนความพอดีและพอเพียงไม่โกงทรัพย์ของผู้อื่น จึงทำให้ไม่ผิคิดศีลข้ออทินนาทาน ๓) ความสำรวมอินทรีย คือระมัดระวัง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ๔) ตัจจะ การพูดความจริง เป็นสิ่งที่ ทำให้ไม่เกิดการมุสาวาท ๕) สติ การรู้สึกตัว ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกุศล ทำให้ชีวิตไม่ประมาท เพราะรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว

เบญจศีลและเบญจธรรมนี้เอง เป็นธรรมที่นำไปให้เกิดเป็นมนุษย์ ดังนั้น ความเป็นมนุษย์จึง วัดกันด้วยความมีศีล นั่นคือ ผู้ใดมีศีลครบ ๕ ข้อ จัดว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้น ศีลทุกข้อจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน หากขาดข้อใดข้อหนึ่งไป ก็จะทำให้ขาดเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความสำคัญของศีลข้ออทินนาทานจึงเป็นสิ่งที่สมควรนำมาศึกษาตามรายละเอียดดังนี้

๓.๑.๑ ความหมายของ “อทินนาทาน” ตามรูปศัพท์

คำว่า “อทินนาทาน” ตามรูปศัพท์แยกออกได้เป็น อ-ทินน-อาทาน เมื่อรวมคำ “อ-ทินน-อาทาน” เป็น อทินนาทาน จึงได้ความหมายว่า การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้หรืออนุญาต คือ ยังหวงแหน ครอบครอง มิได้ให้ด้วยกายและด้วยวาจา ยังตั้งหรือวางอยู่ที่เดิม ยังไม่สละความ ห่วงใย ถือกรรมสิทธิ์อยู่^๔

ความหมายตามรูปศัพท์ “อทินนาทาน” หมายถึง ของที่เขาไม่ได้ให้ทางกายและทางวาจา เพราะฉะนั้นจึงชื่อว่า อทินน แปลว่า ของที่เขาไม่ได้ให้ หรือเป็นของคนอื่น สำหรับการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ นั่น ชื่อว่า อทินนาทาน อธิบายได้ว่าเป็น การลักของคนอื่น ได้แก่ การเป็นขโมย ความเป็นโจรก็ว่าได้ โดยธรรมดา ได้แก่ โจรเจตนาอันเป็นไปทางกายทวารและจิตทวาร ทวารใดทวาร หนึ่ง ซึ่งยังความเพียรที่จะถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ นั่นให้ตั้งขึ้น ของบุคคลผู้มีความสำคัญในของที่ ผู้อื่นเขาหวงแหน

ในคำว่า “อทินนาทานา เวรมณี” การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ชื่อว่าอทินนาทาน ได้แก่ การนำเอาของคนอื่นไป มีอรรถาธิบายว่า ความเป็นขโมย คือความเป็นโจร คำว่า

^๔ วิ.ม.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๓.

สิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ ได้แก่ สิ่งของของคนอื่นหวงแหน บุคคลอื่นถึงความเป็นผู้กระทำตามที่ต้องการในสิ่งของใด ย่อมเป็นผู้ไม่ควรถูกลงโทษ และเป็นผู้ไม่ถูกติเตียน ก็เจตนาขโมยอันยังความพยายามที่ถือเอาของที่เขามิได้ให้ขึ้นให้ตั้งขึ้น ของบุคคลผู้มีความสำคัญในสิ่งของนั้นที่คนอื่นหวงแหน ว่าเป็นของของคนอื่นหวงแหน ชื่อว่า อทินนาทาน^๕

ในมงคลสูตรกล่าวถึง เถยเจตนา (เจตนาเครื่องเป็นขโมย) ของบุคคลผู้มีความสำคัญในพัสดุ อันผู้อื่นหวงแหน ว่าเป็นพัสดุนั้นผู้อื่นหวงแหนแล้ว อันยังความพยายามเป็นเหตุถือเอาพัสดุที่ผู้อื่นหวงแหนนั้นให้ตั้งขึ้น เป็นไปทางกายทวารและวจีทวารชื่อว่า อทินนาทาน คือเจ้าของกันจะทั้งหลายหวงแหนไม่สละให้ ยังรักษาคุ้มครองไว้ ไม่ให้ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาที่ดี ชื่อว่าพัสดุนั้นผู้อื่นหวงแหนแล้ว^๖

คำว่า การถือเอา หมายถึง การมีโดยจิต หรือมีความคิดจะลัก (อหรรณจิต) หมายรวมถึงวิธีการลักอื่นๆ เช่น การตุ้ การชิง การฉ้อ การเคลื่อนไหวนอริยาบถ ทำให้ทรัพย์เคลื่อนที่จนล่วงเลยเขตที่กำหนดไว้^๗

การกระทำทั้งทางกายและทางวาจานั้นที่เป็นสาเหตุหลักขโมยนั้น จะต้องประกอบด้วยเจตนาเป็นสำคัญ ดังข้อความในปรมัตถโคตทิกาวา “อทินนาทาน” นี้ บทว่า อทินนํ ได้แก่ ทรัพย์สิ่งของที่เจ้าของหวงแหน ซึ่งเจ้าของเองเมื่อทำตามที่ต้องการ ก็ไม่ต้องโทษไม่ถูกดำเนิน เถยเจตนาเจตนาคิดจะลักของบุคคลผู้มีความสำคัญในทรัพย์สิ่งของที่เจ้าของหวงแหน ว่าเป็นทรัพย์สิ่งของที่เจ้าของหวงแหน เป็นสมุฏฐานแห่งความพยายามที่จะลักทรัพย์หรือสิ่งของนั้นโดยเป็นไปทางกายทวารและวจีทวาร ทวารใดทวารหนึ่ง ชื่อว่า อทินนาทาน^๘

ในคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยปิฎก อธิบายความว่า อทินนาทาน นั้น เรียกว่า “อาหาร” แปลว่า การถือเอาอย่างต่ำ ชั่วช้าต่ำทราม ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกอทินนาทานนี้ว่า “อาหาร” มี ๕ ประโยค มีความพยายามถือเอาด้วยอำนาจอาหาร^๙ คือ ๑) เถยอาหาร ลักโดยการขโมย ๒) ปัสัยหาหาร ลักโดยการข่มขู่ ๓) ปริกัปปาหาร ลักโดยกำหนดของ ๔) ปฎิจฉันนาหาร ลักด้วยกิริยาปกปิด ๕) กุสวาหาร ลักโดยสับเปลี่ยนสลาภ

^๕ อภ.สง.อ. (ไทย) ๑/๑/๒๘๘.

^๖ มงคล. (ไทย) ๒/ ๒๐๓/๘๘.

^๗ วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๐, ๑๐๘.

^๘ พุ.สุ.อ. (ไทย) ๑/๕/๓๓๕.

^๙ วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๑๑.

โดยที่พระอรรถาจารย์ได้กำหนดความพยายามของการลักขโมยไว้อีกเช่นกัน แต่ในการลักขโมยเรียกว่า อวหารในการทำความพยายาม ดังนี้^{๑๑} ๑) สาทัดถิกะ หมายถึง ถือเอาของผู้อื่นด้วยมือตนเอง สำเร็จเป็นอทินนาทาน ๒) อาณัตถิกะ หมายถึง ใช้ผู้อื่นลักขโมย สำเร็จเป็นอทินนาทาน ๓) นิสัสถิกะ หมายถึง การขจัดขวางสิ่งของไป หรือทำให้ล่วงเลยเขตกำหนดหมาย สำเร็จเป็นอทินนาทาน ๔) อัถตสาธกะ หมายถึง สั่งไม่ตายตัว เมื่อสั่งสำเร็จเป็นอทินนาทาน ๕) ชุระนิกเขปะ หมายถึง รับฝากของไว้ เมื่อเจ้าของทวงขอทวงคืนกลับปฏิเสธว่าไม่ได้รับไว้ แล้วคิดโกง สำเร็จเป็นอทินนาทาน

อทินนาทานสามารถแยกแปลตามรูปศัพท์ได้ดังนี้ “อ” (มาจาก น ศัพท์) แปลว่า ไม่ “ทินน” แปลว่า ที่เขาให้แล้ว มอบแล้ว ถวายแล้ว อนุญาตแล้ว และ “อาทาน” แปลว่า การถือเอา การฉวย การจับ^{๑๒}

สรุปความหมาย “อทินนาทาน” คือ การถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ให้ทางกายและทางวาจา ด้วยเจตนา และอาการแห่งขโมย ส่วนความหมาย “อทินนาทาน” ตามพระวินัย เป็นการละเมิดทรัพย์ของผู้อื่น ทรัพย์นั้นเป็นทรัพย์ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต หรือเป็นสิ่งหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ คือเป็นทรัพย์ที่มีรูปร่างและจับต้องได้ หรือทรัพย์ที่มีวิญญานกับทรัพย์ที่ไม่มีวิญญาน

๓.๑.๒ “อทินนาทาน” ในทรรศนะนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา

คำว่า “อทินนาทาน” ตามทรรศนะของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้ให้ความหมายเพิ่มเติมและขยายความไปได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนี้

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงให้ความหมายไว้ว่า อทินนาทาน หมายถึง การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้^{๑๒}

^{๑๑} สารคดี.ฎีกา (บาลี) ๒/๑๘๕-๑๘๖.

^{๑๑} พระอัครกณัฏฐการ (ชวินทร์ สระคำ) และ รศ.ดร.จำลอง สารพัดนึก, พจนานุกรมบาลี -ไทย ฉบับนักศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔ (กรุงเทพมหานคร : เรื่องปัญญา, ๒๕๔๖), หน้า ๑, ๘๐, ๒๕๑.

^{๑๒} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สารานุกรมพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย ขโมยสิ่งของ ลักทรัพย์^{๑๓} และ คำว่า อทินนาทานา เวรมณี หมายถึง เว้นการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เว้นการลักขโมย

พระราชธรรมนิเทศ ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง การถือเอา การคัดรอน การทำลายสิทธิ ในคุณค่าของทรัพย์สินที่เจ้าของมีสิทธิครอบครองหวงแหนด้วยการปล้น การขโมย การลักขโมย การสับเปลี่ยน การซ่อนไว้ การปลอมแปลงสินค้า การเลียงภาณี การละเมิดศีลข้อนี้ด้วยการกระทำด้วยตนเอง หรือการสั่งคนอื่น ด้วยความยินดีพอใจในการที่มาด้วยทางทุจริต^{๑๔}

พระมหาบุญมี ยโสธโร (คำลุน) ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่ต้องการลัก มีเจตนาในการขโมย หรือลักขโมยเอาเป็นต้น เพื่อสนองความต้องการของตนเองและพวกพ้อง ทำให้ผลประโยชน์ของผู้อื่นเสียหาย ไม่ว่าจะเนื่องด้วยกาย หรือวาจาอย่างไรอย่างหนึ่ง หรือจะเกิดขึ้นทั้งสองทางก็ได้^{๑๕}

พระมหาอิสระ สิงห์เปี้ย ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง ความจงใจในการถือเอาสิ่งของผู้อื่นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยที่เจ้าของไม่ยินยอม ในวิธีการที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นการละเมิดจริยธรรมขั้นพื้นฐาน จะต้องได้รับโทษตามกฎหมายหรือกฎหมายบ้านเมือง”^{๑๖}

ปิ่น มุกทุกันต์ ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง การละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ของหมู่คณะหรือส่วนรวม เอามาเป็นของตนโดยวิธีของโจร เรียกว่า โจรกรรม^{๑๗}

^{๑๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๔๗๕.

^{๑๔} พระราชธรรมนิเทศ, (ระแบบ ฐิตญาโณ), **นิเทศธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ลิเบอร์ตี-เพรส , ๒๕๓๕), หน้า ๑๘๖ – ๑๘๗.

^{๑๕} พระมหาบุญมี ยโสธโร (คำลุน), “การศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่ออทินนาทานในสังคมไทย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕.

^{๑๖} พระมหาอิสระ สิงห์เปี้ย, “การวิเคราะห์ปัญหาอทินนาทานตามพุทธจริยศาสตร์เถรวาทในบริบทสังคมไทย”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕), หน้า ๕๑.

^{๑๗} ปิ่น มุกทุกันต์, พ.อ., **วิธีการพูดของข้าพเจ้า**, (กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๒).

ปฐมรัตน์ สุจิตยามานนท์ ให้ความหมายว่า “อทินนาทาน หมายถึง การกระทำใดๆ อันประกอบด้วยเจตนาละเมิดกรรมสิทธิ์ หรือความครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น ทั้งนี้ไม่ว่าสิ่งนั้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ตาม”^{๑๘}

ศุมาลี มหณรงค์ชัย ให้ความหมาย คำว่า อทินนาทาน หมายถึง การยึดถือเอาทรัพย์สินที่เจ้าของไม่ได้อนุญาตให้ หรือยึดถือเอาสิ่งของ และชีวิตที่มีเจ้าของหวงแหน มีเจตนาในการยึดเอาไม่ว่าด้วยความ โลกหรือไม่ก็ตาม เจตนานี้อาจกำหนดแก่การกระทำทางกาย ทางวาจาหรือทั้งสองทางและ คำว่า อทินนาทานา เวรมณี หมายถึง ความตั้งใจที่จะงดเว้นการถือเอาทรัพย์สินที่เจ้าของไม่ได้ให้ ของใดก็ตามที่เจ้าของหวงแหนจะไม่หวงเหนียวมาเป็นของตนด้วยกลอุบายใดๆ คำว่า ทรัพย์สิน ไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะวัตถุซ้ำของ แต่รวมคนและสัตว์เลี้ยงที่มีเจ้าของคุ้มครองดูแลอยู่ด้วย^{๑๙}

กล่าวโดยรวมความหมายของ “อทินนาทาน” ตามทรรศนะของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาประกอบด้วย ๑) วัตถุสิ่งของที่เป็นสิ่งอันเขาหวงแหน และเขาไม่ให้ด้วยกายและวาจา ๒) มีการทำทางโจรกรรม คือ การลัก หรือขโมยวัตถุสิ่งของนั้นที่เขาหวงแหน สมควรที่ได้รับการลงโทษ หรือ ถูกว่ากล่าวตักเตือน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “อทินนาทาน” หมายถึง การกระทำทุจริตเป็นสำคัญในการเอาทรัพย์สินของผู้อื่น โดยวิธีของโจรหรือโจรกรรมหรือความครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นอันประกอบด้วยเจตนา ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ตาม

๓.๒ ความเป็นมาของศีลข้ออทินนาทาน

ศีลข้ออทินนาทาน เป็นหลักธรรมที่เป็นเกราะป้องกันไม่ให้คนไปล่วงละเมิดสิทธิต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นที่ปรากฏอยู่ในคำสอนของศาสนาต่างๆ รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของเบญจศีลอันเป็นศีลธรรมขั้นพื้นฐานของพระพุทธศาสนา และเป็นส่วนหนึ่งของศีลข้อที่ ๒ ในพระธรรมวินัยตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับจริยธรรมเบื้องต้นของบรรพชิตและฆราวาส โดยพิจารณาถึงที่มาของการบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก ดังต่อไปนี้

^{๑๘} ปฐมรัตน์ สุจิตยามานนท์, “อทินนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒.

^{๑๙} ศุมาลี มหณรงค์ชัย, ศีลห้า ฉบับคู่มือรักษาใจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘-๒๙.

๓.๒.๑ อทินนาทานของบรรพชิต

การบัญญัติอทินนาทานของบรรพชิต^{๒๐} ปรากฏในเรื่องของพระชนิยุทุมภการบุตรลักไม้ของพระเจ้าพิมพิสาร เนื่องจากพระชนิยุทุมภการบุตรต้องการไม้ไปสร้างกุฏิไม้ จึงไปขอไม้จากเจ้าพนักงานป่าไม้ เจ้าพนักงานป่าไม้บอกว่าไม้เป็นของหลวงที่เก็บไว้ซ่อมแปลงเมืองในยามจำเป็น ถ้าพระเจ้าพิมพิสารรับสั่งให้พระราชทานแก่ท่านก็นิมนต์ให้คนมาขนไม้ไปได้ พระชนิยุทุมภการบุตรจึงกล่าวว่าพระเจ้าแผ่นดินได้พระราชทานไม้นั้นให้แล้ว เจ้าพนักงานป่าไม้คิดว่า ท่านเป็นภิกษุคงพูดความจริง และคงจะไม่กล้าพูดความเท็จ จึงอนุญาตให้นำไม้ไปได้ ต่อมาเมื่อ วัสสการพราหมณ์ผู้ตรวจราชการแคว้นมคธทราบเรื่อง จึงนำความไปกราบทูลพระเจ้าพิมพิสาร พระองค์จึงให้เจ้าหน้าที่นำพนักงานป่าไม้ผู้นั้นไปสอบสวน เมื่อพระชนิยุทุมภการบุตรทราบเรื่อง จึงไปเข้าเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร และพระเจ้าพิมพิสาร ได้ตรัสถามว่า พระองค์เคยถวายท่านไปจริงหรือ พระชนิยุทุมภการบุตรตอบว่า จริง พระองค์จึงถามว่าได้ถวายท่านไปเมื่อใด พระชนิยุทุมภการบุตรตอบว่า เมื่อพระองค์ทรงเสด็จเถลิงถวัลราชย์ใหม่ๆ ทรงเปล่งพระวาจาว่า ข้าพเจ้าจะถวายหญ้าไม้ และน้ำ แก่สมณพราหมณ์ ขอสมณพราหมณ์จงโปรดใช้สอยเถิด พระเจ้าพิมพิสาร ได้ฟังเช่นนั้น จึงตรัสว่า

พระคุณเจ้า โยมจำได้ ที่โยมพูดเช่นนั้นหมายถึงสมณพราหมณ์ผู้มีความละเอียด มีความระมัดระวัง ใฝ่การศึกษา มีความรังเกียจแม้ในโทษเล็กน้อย หญ้า ไม้ และน้ำนั้น ยังไม่มีใครจับจองอยู่ในป่า ท่านจงใจอ้างจะขนไม้ที่ไม่ให้ไป พระเจ้าแผ่นดินเช่นโยมจะฆ่า จองจำหรือเนรเทศพราหมณ์อย่างไรได้ นิมนต์กลับไปเถิดท่านรอดตัวเพราะเพศบรรพชิต^{๒๑}

เมื่อประชาชนรู้เรื่องเข้าก็พากันดำนิการกระทำดังกล่าว บรรดาภิกษุจึงนำเรื่องนี้กราบทูลให้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบ พระพุทธองค์ได้ทรงดำนิพระชนิยุทุมภการบุตร และทรงบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นปาราชิกสิกขาบทที่สอง เพื่อใช้เป็นพระวินัยของบรรพชิตว่า^{๒๒}

“ก็ภิกษุใด ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้โดยส่วนแห่งจิตคิดจะลัก มีมูลค่าเท่ากับอัตราโทษที่พระราชทานทั้งหลายจับโจรได้แล้วประหารบ้าง จองจำบ้าง เนรเทศบ้างบริภาษว่า เจ้าเป็นโจร

^{๒๐} ดูรายละเอียดใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘๔-๘๕/๓๔-๓๕.

^{๒๑} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘๘/๓๓.

^{๒๒} “สังวาส” หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องอยู่ร่วมกันของสงฆ์, ดูใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘๕/๓๕.

เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นขโมย ดังนี้ เพราะถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เช่นใด
ภิกษุผู้ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เช่นนั้นเป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้”

ต่อมาเกิดเหตุการณ์พวกภิกษุผู้พักอาศัยลักผ้าจากลานตากผ้าของช่างย้อมผ้า แล้วอ้าง
ลักษณะที่ได้บัญญัติไว้นั้นครอบคลุมไปไม่ถึงการกระทำนอกบ้าน พระพุทธองค์ทรงดำหนึการ
กระทำของภิกษุผู้พักอาศัยเหล่านั้น และทรงเพิ่มอนุบัญญัติเกี่ยวกับอทินนาทานเพื่อให้ครอบคลุม
การกระทำอทินนาทานได้ทั่วถึงขึ้นว่า

“อนึ่ง ภิกษุใดถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้โดยส่วนแห่งจิตคิดจะลัก จากหมู่บ้านก็ตาม
จากป่าก็ตาม มีมูลค่าเท่ากับอตราโทษที่พระราชาทั้งหลายจับโจรได้แล้ว ประหารบ้างจองจำ
บ้าง เนรเทศบ้าง บริภาษว่า เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นขโมยดังนี้
เพราะถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เช่นใด ภิกษุผู้ถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้เช่นนั้น แม้
ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิกหาสังวาสไม่ได้”

อทินนาทานจึงเป็นการกระทำที่พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญจนถึงกับทรง
บัญญัติให้บรรพชิตผู้กระทำความผิดอาบัติปาราชิก การบัญญัติลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า
พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญเรื่องการเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น หรือกล่าวได้ว่า
พระพุทธศาสนาไม่สนับสนุนให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบุคคลอื่น
ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องและความสงบสุขเรียบร้อยในสังคม

๓.๒.๒ อทินนาทานของฆราวาส

การบัญญัติอทินนาทานในส่วนของฆราวาสนั้น แม้จะไม่มีบุคคลต้นบัญญัติเช่นเดียวกับ
บรรพชิต แต่ปรากฏความสำคัญของอทินนาทานที่ใช้เป็นศีลธรรมพื้นฐานสำหรับการอยู่ร่วมกัน
ของสมาชิกในสังคม ดังปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เช่น จักกวัตติสูตร และอัครัญญสูตร ซึ่งกล่าวถึง
ที่มาของอทินนาทานไว้ ดังนี้

ก. จักกวัตติสูตร

จักกวัตติสูตร^{๒๓} เป็นพระสูตรที่แสดงหลักธรรมพระเจ้าจักรพรรดิที่เรียกว่า “จักรวรรดิ
วัตร” อันเป็นเหตุให้แก้วเจ็ดประการเกิดขึ้น และทรงใช้จักรนี้แผ่พระราชอาณาจักรปราบศัตรูจนมี
เมืองขึ้นทั้งสิ้นสี่ทิศ

^{๒๓} คูราละเยียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๘๐-๑๑๐/๔๕-๘๒.

อทินนาทานในจกัถวัตตสูตร เกิดขึ้นเมื่อกษัตริย์พระองค์หนึ่งไม่ทรงประพฤติจักรวรรดิวัตร ดังที่พระเจ้าจักรพรรดิทั้งเจ็ดพระองค์ได้เคยทรงประพฤติมา จึงทำให้พระองค์ไม่ทรงมีแก้วเจ็ดประการ (แก้วเจ็ดประการ ได้แก่ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว มณีแก้ว นางแก้ว ชุนคลังแก้ว และปริณายกแก้ว) บ้านเมืองของพระองค์จึงไม่เจริญรุ่งเรือง ประชาชนประสบความเดือดร้อน อดอยาก ต้องขโมยเขากินเนื่องจากกษัตริย์พระองค์นี้มิได้พระราชทานทรัพย์ให้แก่คนที่ไม่มียศ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้โดยอาการแห่งขโมยหรืออทินนาทานจึงเกิดขึ้น

เมื่ออทินนาทานแพร่หลาย อกุศลกรรมต่างๆ ก็พลอยแพร่หลายไปด้วย ไม่ว่าจะเป็น ปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์) มุสาวาท (การพูดเท็จ) ปิสุณาวาจา (การพูดส่อเสียด) กามสุมิจณาจาร (การประพฤติผิดในกาม) ผรุสวาจา (การพูดคำหยาบ) สัมผัสปลापะ (การพูดเพื่อเจ้อ) อภิขมา (ความเพ่งเล็งอยากได้ของเขา) พยาบาท (ความคิดร้าย) มิจฉาทิฎฐิ (ความเห็นผิด) อหัมมราคะ (ความกำหนดในบุคคลที่ไม่ควรกำหนด) วิสมโลกะ (ความโลภจัด) มิจฉาธรรม (ความกำหนดผิดธรรมชาติ) ความไม่เกื้อกูลมารดา ความไม่เกื้อกูลบิดา ความไม่เกื้อกูลสมณะ ความไม่เกื้อกูลพรหมณ์ ตลอดจนถึงการไม่ประพฤติอ่อนน้อมต่อท่านผู้ใหญ่ในตระกูล ผู้คนในสมัยนั้นจึงมีอายุ วรรณะ สุขะ โภคะ และพะละเสื่อมถอยลง จนกระทั่งผู้คนเริ่มเกิดความรู้สึกสำนึกถึงคุณค่าของธรรม แล้วตั้งใจปฏิบัติธรรมคุณภาพชีวิตของผู้คนจึงค่อยๆ ปรากฏขึ้นมาโดยลำดับอีกครั้ง

ข. อัคคัญญสูตร

อัคคัญญสูตร^{๒๔} เป็นพระสูตรที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่องต้นกำเนิดวิวัฒนาการของมนุษย์และโลกได้ดำเนินมาจนถึงเรื่องการตกลงแบ่งข้าวสาทิและปักปันเขตแดนกันในสังคม ครั้งนั้นคนที่มีนิสัยโลภได้ไปถือเอาส่วนอื่นที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้มาบริโภคนั้นที่ตนเองก็มีทรัพย์ส่วนของตนแล้ว เมื่อเขาถูกจับได้คนทั้งหลายจึงกล่าวว่า “คุณ คุณทำกรรมชั่วที่รักษาส่วนของตนไว้แล้ว ถือเอาส่วนอื่นที่เขาไม่ให้มาบริโภคนั้น คุณอย่าทำช่วยอย่างนี้อีก” ผู้ทำความผิดก็รับคำว่าจะไม่ประพฤติเช่นนั้นอีก แต่เขายังประพฤติอีกจนครั้งที่สาม เมื่อเขาถูกจับได้ก็ถูกคนอื่นทำร้ายด้วยฝ่ามือ ก้อนดิน และท่อนไม้ จึงกล่าวได้ว่า เมื่ออทินนาทานปรากฏขึ้นในสังคม การครหา การพูดเท็จ และการถืออาวุธจึงปรากฏ ต่อมาผู้คนได้จัดประชุมเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นโดยคัดเลือกกษัตริย์ขึ้นมาปกครองพวกตน หลังจากนั้นคนวรรณะพรหมณ์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทรจึงเกิดขึ้นตามลำดับ

^{๒๔} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๑๑-๑๔๐/๘๓-๑๐๒.

จากจกัถวดีสูตรและอัครัญญสูตรข้างต้น อทินนาทานถือได้ว่าเป็นอกุศลธรรมที่มีประวัติความเป็นมาพร้อมกับวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ และก่อให้เกิดอกุศลธรรมอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย เมื่อพุทธศาสนาเกิดขึ้นแล้ว อทินนาทานจึงได้รับการบัญญัติไว้ในพระธรรมวินัย เพื่อเป็นหลักปฏิบัติเพื่อขจัดเกลากิเลสของตัวเองของพุทธศาสนิกชน ถือเป็นเป็นส่วนหนึ่งของศีล เช่น ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ และถือเป็นส่วนหนึ่งของธรรม ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ อันมีข้อ อทินนาทานาเวรมณี หมายถึง เว้นจากการกระทำอทินนาทาน เป็นต้น

๓.๓ องค์ประกอบของอทินนาทาน

องค์ประกอบของอทินนาทาน คือ หลักเกณฑ์ในทางพระพุทธศาสนาตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ที่จะนำมาประกอบการพิจารณาว่า การกระทำใดจัดเป็นอทินนาทาน และการกระทำใดไม่เข้าข่ายเป็นอทินนาทาน การนิยามความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมดนั้น ซึ่งพระอรธรรคทถาจารย์ประมวลจากพระวินัยบัญญัติ และใช้เป็นกรอบในการอธิบายการกระทำอทินนาทานด้วยวิธีการต่างๆ โดยแบ่งเป็น องค์ประกอบภายนอก คือทรัพย์สินของผู้อื่นและลงมือกระทำ และองค์ประกอบภายใน คือเจตนาหรือความตั้งใจที่จะทำ และเกณฑ์การตัดสินอทินนาทานนั้น จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบทั้งสองรวมกัน โดยมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเครื่องพิจารณาตัดสิน เรียกว่า สัมภาระ ๕ ประการ ดังนี้^{๒๕} ๑) ของนั้นมีเจ้าของหวงแหน ๒) คนที่รู้ว่าของนั้นมีเจ้าของหวงแหน ๓) มีจิตคิดจะลัก ๔) พยายามจะลัก ๕) ของนั้นลักมาได้ด้วยความพยายามนั้น รายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง ๕ มีดังนี้

๑) ของนั้นมีเจ้าของหวงแหน (ปรปริคคหิต) หมายถึง ตัวทรัพย์สิน ที่เป็นสวัสดัญญานกทรัพย์สิน คือทรัพย์สินมีวิญญาน เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย คน เป็นต้น หรือ อวิญญานกทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่ไม่มีวิญญาน เช่น บ้าน ที่ดิน ทั้งที่เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน ประเด็นสำคัญนั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่ลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

ก) ทรัพย์สินที่มีเจ้าของ หมายถึง ทรัพย์สินที่เจ้าของยังถือกรรมสิทธิ์ของเขายู่ เขายังไม่สละกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นไม่ว่าจะเป็นด้วยกายหรือด้วยวาจา

ข) ทรัพย์สินที่มีผู้ครอบครอง หมายถึง ทรัพย์สินที่เจ้าของยังรักษาคุ่มครองใส่ใจดูแลจัดเก็บไว้อย่างดี

^{๒๕} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๒๒/๕๕.

ก) ทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของแต่มีคนหวงแหน หมายถึงทรัพย์ที่ไม่ใช่ของผู้หนึ่งผู้ใด แต่มีผู้รักษาหวงแหน เนื่องจากเป็นทรัพย์ส่วนรวมที่มีเจ้าของร่วมกันหวงแหน ยังรักษาดูแลอยู่ เช่น สิ่งของอุทิศ บูชาปุชนียวัตถุในศาสนา สิ่งของของสงฆ์^{๒๖}

อาจกล่าวโดยสรุป เป็นของที่เจ้าของหวงแหน หมายความว่า เป็นของที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของผู้ใดผู้หนึ่ง ซึ่งผู้เป็นเจ้าของอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น วิชาอาราม สมาคม หรือชุมชน เป็นต้น

๒) คนที่รู้ว่าของนั้นมีเจ้าของหวงแหน (ปรปักษ์หิตสญฺญิตา) หมายถึง ผู้กระทำสามารถรับรู้หรือเข้าใจว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่น หรือ แม้จะสงสัยว่าเป็นทรัพย์มีเจ้าของ และเจ้าของไม่อนุญาต เว้นแต่ปรตหรือเครัจฉานเท่านั้น

๓) จิตคิดจะลัก (เอญฺยจิตฺตํ) หมายถึง ผู้นั้นมีจิตใจเป็นโจร จิตคิดจะขโมยของผู้อื่น จิตนี้คิดเพียงครั้งเดียวว่าจะขโมยก็ถือว่าเป็น โถยจิต กล่าวคือ คนที่หยิบของเขาไปนั้นเจตนาอย่างไร คิดว่าอย่างไร ถ้าคิดว่าขโมย สິลก็ไม่ว่า คิดว่าจะเก็บไว้ให้สึลก็ไม่ว่า สึลขาดด้วยเจตนาอย่างเดียว คือ คิดว่าจะลักเอา ความคิดที่จะลักเอา ภาษาทางพระวินัย เรียกว่า “เอญฺยจิต” เป็นหลักวินิจฉัย อทินนาทาน

๔) พยายามจะลัก (อุปกุกโม) หมายถึง มีความพยายาม แสวงหาทางที่จะลักของหรือวัตถุที่พึงประสงค์มาเป็นของตนเอง ซึ่งมีความพยายาม ๒ ทาง คือ ๑) ความพยายามทางกาย เช่น การจับต้องทรัพย์ และการ ปกปิดซุกซ่อนเพื่อจะลักเอามาเป็นของตนเองหรือผู้อื่น ๒) ความพยายามทางวาจา เช่น สั่งหรือบังคับให้ผู้อื่นลักทรัพย์^{๒๗} คู่เอาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น

๕) ของนั้นลักมาได้ด้วยความพยายามนั้น (เตนฺ หรณฺ) หมายถึง การได้ของนั้น การได้ของทางวินัยไม่ใช่ว่าจะต้องได้ของนั้นมากินมาใช้เท่านั้น หมายความว่า ทำให้ของนั้นหลุดลอยจากกรรมสิทธิ์เจ้าของเดิม หรือแม้ทำให้เคลื่อนที่สึลก็ขาดในขณะนั้น เช่น การขโมยสัตว์พาหนะ พอสัตว์นั้นยกเท้าครบสี่เท้า ถือว่าของเคลื่อนที่ ผู้ลักชื่อว่า สึลขาด

การกระทำละเมิดในทรัพย์ของผู้อื่นครบองค์ประกอบทั้ง ๕ แห่งอทินนาทาน สามารถทำให้สิ่งของขยับออกมาเพียงเล็กน้อยถือได้ว่าเป็นอทินนาทาน คือ ผิดสึล หรือสึลขาด ส่วนการกระทำละเมิดในทรัพย์ของผู้อื่นที่ไม่ครบองค์ประกอบทั้ง ๕ แห่งอทินนาทาน โดยขาด

^{๒๖} วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๐๕.

^{๒๗} พ.อติ.อ. (ไทย) ๑/๔/๔๔๕.

องค์ประกอบข้อใดข้อหนึ่งถือว่าไม่ผิดศีล ไม่เป็นอกุศลนาทานแม้ว่าศีลไม่ขาด ถือว่าค้างพริ้ว คือ ไม่บริสุทธิ์ผู้ศุคส่อง (ผิดกรรม) ^{๒๘}

จากองค์ประกอบและลักษณะของการทำอกุศลนาทานดังกล่าวข้างต้น สามารถแบ่งองค์ประกอบอกุศลนาทาน ตามแหล่งที่มาของการกระทำได้สามส่วน คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทรัพย์ องค์ประกอบภายใน องค์ประกอบภายนอก โดยที่ปฐมรัตน์ สุชียานนท์ ได้แสดงองค์ประกอบของอกุศลนาทานไว้ ตามตารางดังนี้^{๒๙}

องค์ประกอบ เกี่ยวกับทรัพย์	องค์ประกอบภายใน	องค์ประกอบภายนอก
ทรัพย์นั้นไม่ใช่ของตน ทรัพย์นั้นมิใช่เจ้าของ ทรัพย์นั้นมีผู้ครอบครอง ทรัพย์นี้มีผู้หวงแหน	ผู้กระทำเข้าใจว่าทรัพย์นั้น ไม่ใช่ของตนและ/หรือเข้าใจว่า ทรัพย์นั้นเป็นของคนอื่น	ผู้กระทำมีความพยายาม ในการกระทำอกุศลนาทานนั้น
	ผู้กระทำมีเจตนาที่คิดจะลัก	การกระทำอกุศลนาทานสำเร็จ เนื่องจากความพยายามนั้น

ตารางที่ ๔ : องค์ประกอบของอกุศลนาทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

จากองค์ประกอบของความผิดทั้ง ๕ ประการนี้ แบ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน ดังนี้

- ๑) ทรัพย์นั้นเจ้าของหวงแหน (องค์ประกอบภายนอก)
- ๒) รู้ว่าเจ้าของยังหวงแหน (องค์ประกอบภายใน)
- ๓) มีจิตคิดจะลัก (องค์ประกอบภายใน)
- ๔) มีความพยายาม (องค์ประกอบภายนอก)
- ๕) นำมาได้ด้วยความพยายาม (องค์ประกอบภายนอก)

^{๒๘} ปิ่น มุกข์กันต์, พันเอก, คำบรรยายพุทธศาสตร์ ภาค ๑ ฉบับทดลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ, หน้า ๒๑๔.

^{๒๙} ปฐมรัตน์ สุชียานนท์, “อกุศลนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”, หน้า ๑๔.

จากตารางข้างต้น สามารถอธิบายลักษณะการกระทำทึนนาทานตามองค์ประกอบที่เกิดขึ้นดังนี้

องค์ประกอบข้อที่หนึ่ง คือ ของมีเจ้าของหวงแหน เกี่ยวข้องกับตัวทรัพย์ที่ถูกกระทำ

องค์ประกอบข้อที่สอง คือ เข้าใจว่าของมีเจ้าของหวงแหน และข้อที่สาม คือจิตคิดจะลัก เป็นองค์ประกอบภายในของผู้กระทำ โดยผู้กระทำรู้หรือเข้าใจว่าทรัพย์ดังกล่าวนั้นมีเจ้าของหรือเจ้าของหวงแหนแต่ยังมีเจตนาทุจริตคิดจะเอาทรัพย์นั้นไปโดยมิชอบ

องค์ประกอบข้อที่สี่ คือพยายาม และข้อที่ห้า คือลักของได้มาด้วยความพยายามนั้น เป็นองค์ประกอบภายนอกของผู้กระทำ ซึ่งเป็นเรื่องของการกระทำใช้ความพยายามรูปแบบต่างๆ จนกระทั่งได้ทรัพย์นั้นมา

องค์ประกอบทึนนาทานตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมข้างต้น เป็นการวิเคราะห์การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอื่น หากพิจารณาในแง่การละเมิดตนเอง จะมีตามที่ พันเอก ปิ่น มุฑกันต์ ได้แสดงถึงสภาพจิตของผู้ประกอบทึนนาทานที่เปลี่ยนแปลงไปตามองค์ประกอบแห่งการกระทำทึนนาทาน คือ^{๓๐} เมื่อจิตรับรู้ คิด พยายาม ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นอาการของจิตที่แปรไปตามลำดับ คือ เมื่อจิตรับรู้ว่ามีเจ้าของ จะต้องรับเอาความรู้ของจิตเพียงนั้น แต่กลับถูกกิเลส คือ โลภะ คิดจะลักจะโกงเอาของนั้น และพยายามทุกวิถีทางเพื่อจะได้ทรัพย์มาจิตเริ่มถูกกิเลสเฟ้ามมากขึ้น ทำให้คิดหาทางทำบาป จิตทรุดต่ำลง เมื่อได้ทรัพย์มา คือเป็นผลของการลักทรัพย์ ถือเป็น การละเมิดตนเองในการกระทำทึนนาทานซึ่งสามารถแสดงลำดับความเปลี่ยนแปลงของจิตดังนี้

ลำดับที่ ๑ ของนั้นมีเจ้าของ (ข้อนี้บอกไม่ได้ว่าเป็นบาปหรือบุญ)

ลำดับที่ ๒ รู้ยู่่าของนั้นมีเจ้าของหวงแหน(บาปยังไม่เกิดเพราะการรู้นั้นเป็นความดีอยู่)

ลำดับที่ ๓ คิดว่าจะลัก (จิตเริ่มถูกกิเลสรบกวน ให้ละเมิดความรู้ของตนเอง)

ลำดับที่ ๔ พยายามจะลัก (จิตเดินอยู่ในความชั่วตลอดเวลา)

ลำดับที่ ๕ รับรู้การได้ของนั้นมา (เกิดบาปขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จิตตกฐานะต่ำลง)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในขณะที่ละเมิดทึนนาทานตามลำดับนั้นเบญจธรรมข้อสั้มมาอาชีวะก็จะถูกทำลายด้วยในขณะเดียวกัน

^{๓๐} ปิ่น มุฑกันต์, พันเอก, คำบรรยายพุทธศาสตร์ ภาค ๑ ฉบับทดลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ, หน้า ๒๗๕-๒๗๗.

๓.๔ ประเภทของอภินาทาน

อภินาทานสามารถแบ่งเป็นประเภทแห่งการกระทำได้เป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ๑) โจรกรรม ๒) อนุโลมโจรกรรม ๓) ฉายาโจรกรรม^{๑๑} โดยสามารถสรุปตารางประเภทของอภินาทาน^{๑๒} ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ : ประเภทของอภินาทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ประเภทของอภินาทาน		รูปแบบของอภินาทาน
โจรกรรม	หมวดโจร	กลุ่มขโมย ตัดช่อง ย่องเบา ลัก ลักซ่อน ลักต้อน ลักลอบ ลักลับ และสับเปลี่ยน
		กลุ่มฉก ฉกชิง วิ่งราว แย่ง ชิง ตีชิง และปล้น
		กลุ่มกดขี่ และกรรโชก
	หมวดกลโกง	กลุ่มหลอกลวง - ปลอม หลอก และลวง
		กลุ่มตุ๋น
		กลุ่มฉ้อ ฉ้อโกง ฉ้อฉล ฉ้อราษฎร์บังหลวง ทรยศ เบียดบังและชักยอก
อนุโลมโจรกรรม	สมโจร ปอกลอก และรับสินบน	
ฉายาโจรกรรม	ผลาญ และหีบฉวย	

ในงานวิจัยนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดประเภทของอภินาทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท แต่ละประเภทตามลำดับ ดังนี้

^{๑๑} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม : ธรรมศึกษาชั้นตรี, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๑๗.

^{๑๒} ปฐมรัตน์ สุชียามานนท์, “อภินาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”, หน้า ๒๕.

๓.๔.๑ โจรกรรม

โจรกรรม หมายถึง การลัก, การขโมย การกระทำของขโมย^{๓๓} เป็นกิริยาที่ถือเอาสิ่งของที่ไม่มีผู้ให้ ด้วยการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง เช่น เมื่อเห็นสิ่งของวางทิ้งอยู่ ไม่มีใครเฝ้าไว้ ก็นำเอาสิ่งนั้นไปเป็นของเรา ถือว่าเป็นการลักหรือขโมย และเป็นการลอบทำสิ่งที่ตนไม่มีสิทธิ์หรือไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของทรัพย์สิน สามารถแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ หมวดโจรและหมวดกลโกง ดังนี้

ก. หมวดโจร

การกระทำในหมวดนี้เป็นการกระทำที่ละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยอาการของพวกโจรอย่างชัดเจน สามารถแบ่งเป็น ๓ กลุ่มย่อยดังนี้

๑) กลุ่มขโมย ตัดช่อง ย่องเบา ลัก ลักซ่อน ลักค้อน ลักลอบ ลักสับ และสับเปลี่ยน

การกระทำในกลุ่มนี้เป็นการกระทำที่แอบเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยเจ้าของไม่อนุญาต ในทางศีลธรรม การลัก ได้แก่ การขโมยทรัพย์สินของคนที่เจ้าของเขาไม่เห็น การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นอทินนาทาน ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกัน ดังนี้

ก. ขโมย หมายถึง ลัก เป็นการลอบทำสิ่งที่ตนไม่มีสิทธิ์หรือไม่ได้รับอนุญาต^{๓๔} เช่น ขโมยกระเป๋าเงินของเพื่อน ขโมยของในห้างสรรพสินค้า โดยไม่ให้เจ้าของรู้ หยิบเอาของเขาไป

ข. ตัดช่อง หมายถึง การลักลอบเข้าไปในบ้านเรือนผู้อื่นเพื่อขโมยของ^{๓๕} ด้วยวิธีขังแงหรือเจาะประตูหน้าต่างที่ปิดช่องอยู่ แล้วหยิบเอาของเขาไป

ค. ย่องเบา หมายถึง อาการเดินอย่างไ้ปลายเท้าตกลงเบาๆ แล้วเข้าไปลักสิ่งของของเขาเพื่อไม่ให้เจ้าของรู้ตัว^{๓๖} ในเวลาสัจ แอบเข้าไปในบ้าน หยิบจวดยเอาของต่างๆ ไป เพื่อไม่ให้เจ้าทรัพย์สินรู้ตัว

ง. ลักซ่อน หมายถึง อาการที่คล้ายมีอะไรบางอย่างมาทำให้มองไม่เห็นทรัพย์สินหรือหาทรัพย์สินไม่พบ

^{๓๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๑๕.

^{๓๔} ปฐมรัตน์ สุชียามานนท์, “อทินนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”, หน้า ๒๕.

^{๓๕} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบนจตุศีลและเบญจธรรม, หน้า ๑๘.

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕๔.

จ. ลักค้อน หมายถึง อาการจับค้อน หรือจูงปลูสัตว์หรือสัตว์พาหนะไป เป็นการลักสัตว์ โดยต้องมีการจับ ค้อน หรือจูงสัตว์ไปด้วย

ฉ. ลักลอบ หมายถึง การลอบกระทำการบางอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม ประเพณี เช่น การหนีภาษี หลบเลี่ยงภาษี

ช. ลักสับ หมายถึง อาการสลับสลากซื้อตนกับผู้อื่นในกองของโดยมุ่งสลากที่มีราคา

ดังนั้น การขโมยแบบบอหินนาทาน จึงเป็นการลอบเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไป โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของทรัพย์สิน สำหรับการลักขโมยในทางกฎหมายเรียกว่า “การลักทรัพย์” ซึ่งเป็นความผิดอาญาฐานเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือทรัพย์สินที่ผู้อื่นร่วมเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยทุจริต^{๑๖}

๒) กลุ่มฉก ฉกชิง วิ่งราว แย่ง ชิง ตีชิง และปล้น

การกระทำนี้เป็นการกระทำที่แย่งเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยเจ้าทรัพย์ไม่ได้รับมัดระวังตัว ผลที่ตามมาอาจมีการทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์ การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นอนินนาทานมีคำเรียกที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการกระทำที่เกิดขึ้น ดังนี้

ก. ฉก หมายถึง การฉวยหรือแย่งชิงเอาอย่างรวดเร็ว เป็นการแย่งเอาทรัพย์สินไปต่อหน้าเจ้าของทรัพย์สินอย่างรวดเร็ว ในเวลาที่เจ้าของทรัพย์สินนั้นเผลอ มีชื่อเรียกต่างกันตามอาการดังนี้

ข. ฉกชิง หมายถึง การแย่งชิงเอาไปซึ่งหน้า มีความหมายเดียวกับ “ฉก” และ “ฉกฉวย” กล่าวคือ การกระทำที่ผู้แย่งเอาทรัพย์สินไปต่อหน้าต่อตาเจ้าทรัพย์อย่างรวดเร็วขณะเจ้าทรัพย์เผลอ

ค. วิ่งราว หมายถึง แย่งเอาสิ่งของแล้ววิ่งหนีไป^{๑๗} เช่น วิ่งราวกระเป๋าเงิน วิ่งราวสร้อยคอทองคำ

ง. แย่ง หมายถึง ยื้อเอาไป รวมถึงกิริยาริบฉวย หรือริบทำเสียก่อน

จ. ชิง มีความหมายเช่นเดียวกับ “แย่ง” คือ การยื้อเอาไป หรือริบทำเสียก่อน

ฉ. แย่งชิง เป็นคำที่ใช้เรียกรวมกันระหว่าง “แย่ง” กับ “ชิง” หมายถึง การยึดถือเอาทรัพย์สินหรือประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น

ช. ตีชิง หมายถึง การทำร้ายเจ้าทรัพย์แล้วแย่งเอาของนั้นไป

^{๑๖} สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, รศ.ดร., ประมวลกฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๕.

^{๑๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๐๗๒.

ข. ปลิ้น หมายถึง การใช้กำลังลักลอบมาหักโหมแย่งชิงเอาสมบัติของผู้อื่น โดยมีให้เจ้าทรัพย์รู้ตัวอาจมีการใช้อาวุธร่วมกับการใช้กำลังทำร้ายด้วย หรือ เป็นการใช้กำลังลักลอบมาหักโหมแย่งชิงเอาทรัพย์สมบัติของผู้อื่น โดยมีให้เจ้าทรัพย์รู้ตัว ถ้ามีการขจัดขึ้นอาจโดนทำร้ายร่างกายถึงแก่ชีวิต หรืออาจได้รับความบาดเจ็บ เป็นต้น^{๓๘}

๓) กลุ่มกคขีและกรรโขก

การกระทำนี้เป็นการกระทำที่ใช้อิทธิพลใช้อำนาจกคขี เพื่อให้เจ้าทรัพย์กลัวและยอมมอบทรัพย์สินให้ การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นอนินนาทานสามารถเรียกตามลักษณะการกระทำที่เกิดขึ้น ดังนี้^{๓๙}

ก. กคขี หมายถึง เป็นกิริยาที่ข่มบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ในอำนาจของตน บางครั้งใช้คู่กับ คำว่า “ข่มเหง” จึงเป็น “กคขีข่มเหง” การกคขีที่เป็นอนินนาทานจะเป็นอาการที่บุคคลใช้อำนาจข่มเหงเอาทรัพย์ของผู้อื่น

ข. กรร โขก หมายถึง การกระทำที่ใช้อำนาจกคขีเพื่อเอาทรัพย์ของผู้อื่น เป็นอาการขู่เอาด้วยกิริยาหรือวาจาให้กลัว เช่น การขู่เอาทรัพย์ ด้วยการแสดงกิริยาหรือวาจาให้เขากลัวแล้วจะให้ทรัพย์นั้น^{๔๐}

จะเห็นได้ว่าการกระทำทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าวข้างต้นมีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากการถือเอาทรัพย์ของบุคคลอื่นในลักษณะของโจรจะแตกต่างกันไปในส่วนของการกระทำ คือ การกระทำกลุ่มแรก (กลุ่มขโมยฯ) จะใช้วิธีแอบกระทำ สำหรับการกระทำในกลุ่มที่สอง (กลุ่มกคขี) จะใช้วิธีการกระทำต่อหน้าต่อตาเจ้าของทรัพย์อาจมีการทำร้ายร่างกายบ้าง และการกระทำในกลุ่มสุดท้าย (กลุ่มกคขีฯ) จะใช้อิทธิพลอำนาจกคขี เพื่อให้เจ้าทรัพย์กลัวแล้วยอมมอบทรัพย์สินให้

ข. หมวดกลโกง

การกระทำในหมวดนี้เป็นการกระทำที่ต้องอาศัยกลอุบายเล่ห์เหลี่ยมต่างๆ เพื่อให้ได้ทรัพย์ที่มีใช้ของตนมาโดยทุจริต เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการพดปดและการปกปิดความจริง หมวดนี้สามารถแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อยได้แก่ ๑) กลุ่มหลอกลวง ปลอม หลอกและลวง ๒) กลุ่มตุ้

^{๓๘} จรูญ สมน้อย, เบญจศีล เบญจธรรม และอุโบสถศีล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พุทธลีลา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖.

^{๓๙} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๖ , ๑๔.

^{๔๐} จรูญ สมน้อย, เบญจศีล เบญจธรรม และอุโบสถศีล, หน้า ๑๖.

๓) กลุ่มนื้อ นื้อโกง นื้อฉล นื้อราษฎรบังหลวง ตรีบัต เบียดบัง และชกชอก สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

๑) กลุ่มหลอกหลวง ปลอม หลอกและลวง การกระทำกลุ่มนี้เป็นการกระทำที่ทำให้คนอื่นเข้าใจผิดด้วยการใช้วาจา เครื่องมือ และกรรมวิธีต่างๆ เพื่อให้เขามอบทรัพย์สินให้แก่ตน การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นอนินนาทานสามารถเรียกตามลักษณะการกระทำที่เกิดขึ้น ดังนี้^{๔๒}

ก. หลอก หมายถึง เป็นกิริยาที่พูดปด ทำให้เขาเข้าใจผิด สำคัญผิด เพื่อให้เขามอบทรัพย์สินให้แล้วถือโอกาสเอาไปเป็นของตนเสีย ทำให้เข้าใจผิด สำคัญผิด เช่น หลอกขายสินค้าปลอม^{๔๓}

ข. ลวง หมายถึง กิริยาที่ถือเอาของผู้อื่น ด้วยแสดงของอย่างใดอย่างหนึ่งทำให้เข้าใจผิด เช่น ใช้เครื่องชั่งเครื่องตวงโกง การลวงที่เป็นอนินนาทานนั้นจะต้องมีเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อทำให้คนอื่นเข้าใจผิดหลงเชื่อไปตามคำลวงแล้วให้ทรัพย์สินไป

ค. หลอกหลวง หมายถึง ใช้อุบายทุจริตลวงทำให้เขาเข้าใจผิด ในทางกฎหมาย หมายถึง การแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความที่ควรบอกให้แจ้ง เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด เช่น การปลอมธนบัตร หรือปลอมสินค้าหนีภาษี และทำทองคำปลอม การกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการปลอม การลวง หรือการหลอก ผู้กระทำมีเจตนาต้องการเพื่อให้ได้ทรัพย์สินของคนอื่นทั้งสิ้น

๒) กลุ่มตุ้ เป็นการกระทำที่มุ่งหวังจะเอาทรัพย์สินจากผู้อื่นด้วยการอ้างกรรมสิทธิ์ ยืนยันเอาของคนอื่นมาเป็นของตน หรือกิริยาที่ร้องเอาของผู้อื่นซึ่งมิได้ตกอยู่ในมือตน เช่น ฟ้องร้องเอาที่ดินของเขาว่าเป็นของตน

๓) กลุ่มนื้อ นื้อโกง นื้อฉล นื้อราษฎรบังหลวง ตรีบัต เบียดบัง และชกชอก เป็นการกระทำเพื่อเอาทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยอุบายต่างๆ เป็นการหลอกหลวงด้วยการปกปิดความจริง หรือการหลอกหลวงด้วยการนำความเท็จมากล่าวให้ผู้อื่นหลงเชื่อ การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นอนินนาทานสามารถเรียกตามลักษณะการกระทำที่เกิดขึ้นดังนี้

ก. นื้อ หมายถึง โกง กิริยาที่ถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือ นื้อทรัพย์สิน^{๔๔} เป็นกิริยาที่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นที่ตกอยู่ในความครอบครองของตน

^{๔๒} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๖๗๖, ๕๕๑, ๑๒๗๐.

^{๔๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๗๐.

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓๔.

ข. นื้อ โกง หมายถึง การเอาทรัพย์สินของผู้อื่น โดยการใช้อุบายหลอกลวงปกปิดความจริงบางอย่าง เพื่อครอบครองทรัพย์สินของเขา^{๔๕}

ค. นื้อฉล หมายถึง ใช้อุบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากล่าวเพื่อให้เขาหลงผิด^{๔๖}

ง. นื้อราษฎรบังหลวง หมายถึง การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บเงินจากราษฎรแล้วไม่ส่งหลวงหรือเบียดบังเงินหลวง

จ. ตระบัด หมายถึง กิริยาที่ขี้มของคนอื่นไปใช้ แล้วถือเอาเสีย รวมถึงการนื้อ โกงและการชักออก^{๔๗} เช่น การกู้ยืมเงิน แล้วเบียดไม่ส่งดอกเบี้ย หรือกู้เอาทรัพย์สินของเขาไปแล้วก็ไปโกงเขา

ฉ. เบียดบัง หมายถึง การชักเอาไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว เป็นกิริยาที่ถือเอาเศษ^{๔๘} เช่น ให้ลูกน้องไปเก็บค่าเช่าบ้าน เมื่อรับเงินมาไปให้เจ้านายไม่ครบตามจำนวนที่เก็บมา

ช. ชัก หมายถึง กิริยาแยกหรือกันเอาไว้เสียเอง รวมถึงกิริยาเอาทรัพย์สินของผู้อื่นที่อยู่ในความดูแลรักษาของตน ไปโดยทุจริต^{๔๙} เช่น ชักเงิน

ซ. ชักออก หมายถึง กิริยาเอาทรัพย์สินของผู้อื่นที่อยู่ในความดูแลรักษาของตน ไปโดยทุจริต^{๕๐}

การกระทำในหมวดกลโกงทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าวข้างต้น เป็นการกระทำที่มีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากเป็นการถือเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยอาศัยกลอุบาย เล่ห์เหลี่ยม อาจแตกต่างของวิธีการกระทำ

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓๔.

^{๔๖} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๓๓๔.

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒๗.

^{๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓๕.

^{๔๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕๕, ๘๕๖.

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕๖.

๓.๔.๒ อนุโลมโจรกรรม

อนุโลมโจรกรรมเป็นกิริยาที่แสวงหาทรัพย์ในทางไม่บริสุทธิ์ แม้จะไม่นับเข้าในลักษณะของโจร^{๕๑} ก็ถือได้ว่าเป็นความผิดทินนาทาน เนื่องจากเป็นลักษณะการแสวงหาทรัพย์จากความสัมพันธ์โดยมิชอบ การกระทำในข่ายนี้ได้แก่ สมโจร ปอกลอก และรับสินบน

๑) สมโจร หมายถึง การกระทำอุดหนุนโจรกรรมโดยนับ หรือการสมรู้ร่วมคิดกับโจรด้วยการกระทำต่างๆ เช่นการรับซื้อของโจรแล้วนำไปขายเอากำไรอีกต่อหนึ่ง

๒) ปอกลอก หมายถึง การคบคนด้วยอาการไม่ซื่อสัตย์ ด้วยหวังทรัพย์ของเขาฝ่ายเดียว เมื่อเขาสิ้นเนื้อประดาตัว ก็ทิ้งขว้าง ซ่อนนี้เป็นปัจจัยให้คนตกยาก คือการคบคนโดยการทำให้เขาหลงเชื่อแล้วล่อลวงเอาทรัพย์เขาไป^{๕๒}

๓) รับสินบน หมายถึง กิริยาที่ถือเอาทรัพย์พัสดุที่เขาให้เพื่อช่วยทำธุระให้แก่เขาในทางที่ผิด เช่น ตุลาการรับสินบนที่ลูกความฝ่ายหนึ่งให้เพื่อประโยชน์ให้ช่วยข้างตัว

จากการกระทำในลักษณะอนุโลมโจรกรรม เรื่องสมโจร ปอกลอก รับสินบน ดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นเรื่องที่เน้นถึงลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเป็นไปเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองอย่างไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม

๓.๔.๓ ฉายาโจรกรรม

ฉายาโจรกรรม เป็นการกระทำทินนาทานรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นสูญเสีย และเป็นการกระทำที่ตนนำทรัพย์ของผู้อื่นมาใช้ด้วยการถือวิสาสะเกินขอบเขต^{๕๓} แตกต่างจากพฤติกรรมโจรกรรม เนื่องจากมิได้มีเจตนาให้เจ้าทรัพย์ขาดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของตน ไปแต่อย่างใด แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) ผลาญ ๒) หยิบฉวย ดังนี้

๑) ผลาญ หมายถึง กิริยาที่ทำความเสียหายแก่ทรัพย์พัสดุของคนอื่น การทำลายให้หมดสิ้นไป การผลาญทรัพย์ หมายถึง การทำลายทรัพย์สมบัติให้หมดสิ้นไป^{๕๔} เช่น บุตรที่นำเงินของบิดามารดาไปใช้จ่ายในทางที่ไม่ถูกต้อง ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายถือได้ว่าเป็นลูกที่ผลาญพ่อผลาญแม่

^{๕๑} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๒๑.

^{๕๒} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๑๒๔.

^{๕๓} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๒๑.

^{๕๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๒๗.

๒) **หยิบฉวย** หมายถึง การถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยความมั่งง่าย ไม่บอกเจ้าของคิดเอาเองว่า เจ้าของไม่ว่าอะไร เป็นการกระทำที่เกิดจากการถือวิสาสะเกินขอบเขต เป็นการถือเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือความมั่งง่ายของผู้กระทำ โดยรู้ทั้งรู้ว่าสิ่งนั้นเจ้าของเขาไม่ต้องการให้ใครหยิบเอาไป แม้ว่าจะไม่เจตนา

จากประเภทของอทินนาทาน ทั้ง ๓ ประเภทดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ความเป็นโจรกรรม ความเป็นอนุโลม โจรกรรม และความเป็นฉวยโจรกรรมก็ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำความเดือดร้อนความเสียหายมาสู่สังคมก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมได้

๓.๕ เกณฑ์การวินิจฉัยศีลข้ออทินนาทาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติศีลข้ออทินนาทาน ไว้ในพระวินัยที่ว่าด้วย ปาราชิก บทที่สอง มีใจความว่า “ถือเอาทรัพย์สินที่เจ้าของมิได้ให้ โดยส่วนแห่งจิตคิดจะลัก มีมูลค่าเท่ากับอัตราทโษที่พระราชาทิ้งหลายจับโจร ได้แล้วประหารบ้าง จองจำบ้าง เนรเทศบ้าง บริภาษบ้างว่า เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นขโมย”^{๕๕} จากคำดังกล่าวข้างต้น ตามความหมายของคำว่า อทินนาทาน ทั้งตามรูปศัพท์ ทางวิชาการ และพุทธบัญญัติ จะมีความหมายสอดคล้องกัน คือ การกระทำที่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้อนุญาต ด้วยจิตคิดจะลักขโมย ตามความหมายทั่วไป การกระทำประกอบด้วยเจตนาละเมิดกรรมสิทธิ์หรือครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น แต่ในทางพุทธบัญญัติจะกล่าวถึงมูลค่าของทรัพย์สินเพื่อกำหนดบทลงโทษของบรรพชิต

การวินิจฉัยหรือตัดสินโทษ หรือความผิดฐานลักทรัพย์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทมีวิธีวินิจฉัย ๕ ประการคือ^{๕๖}

๑) พิจารณาจากวัตถุ หรือทรัพย์สิน โดยตรวจสอบว่าทรัพย์สินมีเจ้าของหรือไม่ แม้มีเจ้าของก็ตรวจสอบดูว่า ทรัพย์สินที่ถูกลักนั้น เจ้าของยังมีความหวงแหนอยู่หรือไม่

๒) พิจารณาจากสถานที่ คือ ถิ่นหรือประเทศที่เกิดเหตุลักทรัพย์ ใช้หลักพิจารณาว่า ถิ่นหรือประเทศที่เกิดการลักทรัพย์ ทรัพย์สินมีราคาเท่าใด ก็ปรับโทษหรือความผิดตามราคานั้นในถิ่นหรือประเทศนั้นๆ

๓) พิจารณาจากเวลา คือ พิจารณาตามสมัย บางสมัยทรัพย์สินมีราคาถูก บางสมัยทรัพย์สินมีราคาแพง การพิจารณาตัดสินจึงใช้ยุคสมัยเป็นเกณฑ์

^{๕๕} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘๕/๓๘-๓๙.

^{๕๖} วิ.มหา.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๑๒-๑๑๓.

๔) พิจารณาจากราคา คือ ทรัพย์ใหม่มีราคาสูง ทรัพย์เก่ามีราคาตกลง การพิจารณาตัดสินจึงใช้ราคาเป็นเกณฑ์

๕) พิจารณาจากการใช้สอย คือ ทรัพย์ใดเคยใช้แล้วราคาหรือคุณค่าจะเปลี่ยนไปตามระยะเวลาการใช้สอยนั้น การพิจารณาจึงใช้การใช้สอยเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน

อนึ่ง นอกจากเกณฑ์ดังกล่าวแล้วยังมีองค์ประกอบของการกระทำที่นาทานที่จะต้องใช้ในการตัดสิน เพื่อช่วยในการพิจารณาการให้น้ำหนักระดับความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งปรากฏในพระวินัยปิฎก คัมภีร์มหาวีถังค์ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

สำหรับเกณฑ์การวินิจฉัยที่ใช้ในการตัดสินว่าการกระทำใดเป็นความผิดที่นาทานเมื่อพิจารณาสาระสำคัญในเกณฑ์ตัดสินที่นาทานในพระพุทธศาสนาแล้วจะพบองค์ประกอบสำคัญดังนี้

๑) องค์ประกอบเกี่ยวกับทรัพย์ จะต้องเป็นทรัพย์ที่มีเจ้าของ หรือทรัพย์ที่มีผู้ครอบครอง หรือทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของแต่มีคนหวงแหน

๒) องค์ประกอบภายในของผู้กระทำ เป็นเรื่องของความคิด และเจตนาของผู้กระทำ โดยผู้กระทำรู้ว่าทรัพย์ดังกล่าวนี้มีลักษณะเข้าข่ายข้อใดข้อหนึ่งระหว่างทรัพย์ที่มีเจ้าของ ทรัพย์ที่มีผู้ครอบครอง หรือทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของแต่มีคนหวงแหน แต่ผู้กระทำยังคงมีเจตนาทุจริตคิดจะเอาทรัพย์นั้นไปโดยมิชอบ

๓) องค์ประกอบภายนอกของผู้กระทำ เป็นเรื่องของการกระทำ โดยผู้กระทำใช้ความพยายามในรูปแบบต่างๆ จนกระทั่งได้ทรัพย์มา ความพยายามของผู้กระทำนั้นเป็นได้ด้วยการกระทำด้วยตนเองและหรือการสั่งให้ผู้อื่นกระทำการแทน

เกณฑ์การตัดสินค่าทางจริยธรรม จะถือเอาเจตนาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ และเกณฑ์ตัดสินการกระทำที่นาทาน ในระดับวินัยหรือจริยธรรมขั้นพื้นฐาน จะเน้นกรอบแห่งที่นาทานที่เกี่ยวข้องด้วยกายกับด้วยวาจา มีเจตนาเป็นองค์ประกอบ แต่ในการกระทำที่นาทานซึ่งเป็นความผิดในระดับศีลธรรมหรือจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ย่อมต้องแสดงพฤติกรรมทางกายหรือทางวาจาด้วย จากองค์ประกอบที่ ๑ ทรัพย์มีเจ้าของ และองค์ประกอบที่ ๒ รู้ว่าเจ้าของยังหวงแหนอยู่ เป็นองค์ประกอบกลางๆ จุดเริ่มต้นการวัดค่าทางจริยธรรมเริ่มจากองค์ประกอบที่ ๓ เป็นต้นไป มีจิตคิดจะลัก มีความพยายาม นำมาได้ด้วยความพยายาม เพราะการกระทำที่จัดเป็นกรรมชั่ว ผู้กระทำต้องมีเจตนาหรือความตั้งใจ คือ มีอกุศลจิตแล้วตัดสินใจที่กระทำ เมื่อครบทุกองค์ประกอบภายในและภายนอกแล้ว ถือว่าการกระทำนั้นเป็นที่นาทานที่สำเร็จสมบูรณ์

๓.๖ คุณและโทษของศีลข้ออทินนาทาน

การรู้คุณและโทษของศีลข้ออทินนาทานเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้เยาวชนมีศีลธรรมดีขึ้น และการที่มนุษย์ในอนาคตจะมีฐานะทางศีลธรรมดีขึ้น ดังนั้นควรศึกษาคุณและโทษของศีลข้ออทินนาทานดังนี้^{๕๗}

๓.๖.๑ คุณของศีลข้ออทินนาทานโดยทั่วไป

คุณของการรักษาศีล ๕ หรืออานิสงส์แห่งศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล^{๕๘} พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสกับ คหบดีชาวปาฏลिकามว่า ศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล ๕ ประการคือ ๑) ย่อมมีโภคทรัพย์เป็นอันมากซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ ๒) กิตติศัพท์ ย่อมขจรไป ๓) เมื่อจะเข้าไปยังบริษัทใดๆ ย่อมไม่แก่วักกล้า เก้อเงิน ๔) ย่อมไม่หลงลืมสติตาย ๕) บุคคลหลังจากตายไปแล้ว ย่อมไปเกิดในสุคติ โลกสวรรค์

ข้อความข้างต้นทำให้เห็นอานิสงส์หรือคุณของการรักษาศีล ๕ โดยรวมส่วนคุณหรืออานิสงส์แห่งการการรักษาศีลข้ออทินนาทานเป็นศีลข้อที่ ๒ โดยการไม่กระทำโจรกรรม การไม่ลักขโมยทรัพย์สิ่งของของบุคคลอื่นที่มีเจ้าของ จะมีคุณหรืออานิสงส์ดังข้อความที่ปรากฏในอภิธานสูตรว่า

ผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์แล้ว ชื่อว่า ให้ความไม่มีภัย ให้ความไม่มีเวร ให้ความไม่เบียดเบียนแก่สัตว์ทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งความไม่มีภัย ความไม่มีเวร ความไม่เบียดเบียนอันไม่มีประมาณ ถือเป็นทานประการที่ ๒ เป็นมหาทานที่รู้กันว่า ถ้าเลิศจู้กันมานาน รู้กันว่าเป็นอริวงศ์ เป็นของเก่าในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ไม่ถูกลบล้าง ไม่ถูกสมณพราหมณ์ผู้รู้คัดค้าน ถือเป็นห้วงบุญกุศลประการที่ ๒ นำสุขมาให้ เป็นไปเพื่อให้ได้ อารมณ์ดี มีสุขเป็นผล ให้เกิดในสวรรค์เป็นไปเพื่อสุขที่ปรารถนา นำใคร่ นำพอใจ^{๕๙}

^{๕๗} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), เยาวชนกับความรอดของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๘.

^{๕๘} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๕๐/๕๔-๕๕.

^{๕๙} อัง.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๓๕/๓๐๐.

ดังนั้นบุคคลที่ เคยงดเว้นจากอทินนาทาน ไม่ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น รู้จักค่าของทรัพย์สินที่บุคคลอื่นหามาด้วยความสุจริต ผลก็คือเขาย่อมสัมผัสถึงความอุดมสมบูรณ์และปลอดภัยในทรัพย์สิน ในรูปแบบต่างๆ トラบเท่าที่เขาเกิดอยู่ในภพภูมิมนุษย์ จะได้รับอานิสงส์ดังนี้^{๖๐}

๑) เป็นผู้มิโกศทรัพย์ ๒) เป็นผู้แสวงหาทรัพย์โดยชอบธรรมได้โดยง่าย ๓) โภคทรัพย์ที่มียอมยั้งยืนปลอดภัย ไม่สูญเสีย ไปเพราะภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย หรือโจรภัย ๔) เป็นผู้อยู่ไหนก็เป็นสุข ไม่ขาดแคลนอะไร ๕) บุคคลนั้นยอมถึงทรัพย์ที่สูงค่าขึ้นเรื่อย ได้โดยง่าย

ผู้นั้นยอมจะมีทรัพย์สมบัติ ธัญญาหารบริบูรณ์ ทรัพย์ที่ยังไม่ได้ ก็จะได้ ที่ได้แล้วก็ถาวรตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย เรียกว่า ทำมาหากินเจริญ จะปรารถนาสิ่งใด ย่อมได้สมประสงค์ทุกอย่าง ปราศจากราชภัย โจรภัย และ อัคคีภัย จักมีความสุขสวัสดิ์ ปราศจากอุบัติเหตุร้าย ส่วนผู้ที่เคยทำอทินนาทาน เคยลักเล็กขโมยน้อย หรือ เป็นโจรมาก่อน ย่อมได้รับผลตรงกันข้าม

คุณของศีลข้ออทินนาทานที่ให้ผลในชาตินี้ใน คิหิสูต^{๖๑} พระพุทธเจ้าตรัสกับพระสารีบุตรปรารภถึงอานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ ว่าเป็นเหตุให้จิตเป็นสมาธิ สามารถปิดทวารอก กำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เปตวิสัย อบาย ทุกคติ และวินิบาตได้ และในสิลสูต^{๖๒} พระพุทธเจ้าตรัสอานิสงส์ของศีลที่ให้ผลในชาตินี้ได้แก่ ๑) มีโภคทรัพย์มาก ๒) มีชื่อเสียงปรากฏ ๓) เป็นผู้แก่กล้าไม่เก้อเงินในชุมชน ๔) ไม่หลงลืมสติตาย

นอกจากนี้ในปฐมทวจจริตสูต^{๖๓} พระพุทธเจ้าได้ตรัส อานิสงส์ของสุจริตซึ่งแม้ไม่กล่าวถึงศีลไว้โดยตรงแต่มีนัยให้เข้าใจว่ามีความหมายเช่นเดียวกันกับศีลไว้ดังนี้ ๑) แม้นกัถิตเตยนตนเองไม่ได้ ๒) ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วย่อมสรรเสริญ ๓) กิตติศัพท์อันงามย่อมจรไป ๔) ไม่หลงลืมสติตาย

ในอรรถถกคัมภีร์ขุททกนิกาย อิติวุตตะกะ ได้กล่าวถึง ผลแห่งการงดเว้นจากอทินนาทานไว้ดังนี้ ๑) ความเป็นผู้มีทรัพย์และข้าวเปลือกมาก ๒) ความเป็นผู้มีโภคทรัพย์มาก ๓) ความเป็นผู้มีโภคทรัพย์ยั้งยืน ๔) ความได้โภคทรัพย์ตามที่ต้องการโดยทันที ๕) การมีโภค

^{๖๐} สุมาลี มหณรงค์ชัย, ศีลห้า ฉบับผู้มีธรรมาใจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๕๕), หน้า ๗๐.

^{๖๑} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๗๕/๒๕๕-๓๐๐.

^{๖๒} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๒๑๓/๓๕๕.

^{๖๓} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๒๔๑/๓๘๔.

ทรัพย์อย่างเป็นอิสระ ๖) ความมีโภคทรัพย์โอฬาร ๗) ความเป็นหัวหน้าในที่นั้นๆ ๘) ความเป็นผู้ไม่รู้จักคำว่าไม่มี ๙) ความเป็นผู้อยู่อย่างสบาย^{๖๔}

ในอรรถกถาปรมัตถโชติกา ได้อธิบายผลแห่งการงดเว้นจากอทินนาทาน มีผลดังนี้^{๖๕}

๑) ความมั่งมีธนทรัพย์ ๒) ความมั่งมีธัญญาทรัพย์ ๓) ความมั่งมีโภคทรัพย์ ๔) ความเกิดโภคทรัพย์ที่ยังไม่เกิด ๕) ความมีความถาวรมั่นคงแห่งโภคทรัพย์ที่เกิดขึ้นแล้ว ๖) ความได้โภคทรัพย์ที่ปรารถนาอย่างฉับพลัน ๗) ความมีโภคทรัพย์ไม่ถูกแบ่งด้วยภัย คือ พระราชา โจร น้ำ ไฟ ทายาทที่ไม่รักกัน ๘) ความได้ธนทรัพย์ที่ไม่สาธารณ ๙) ความได้โลกุตตรทรัพย์ ๑๐) ความไม่รู้จักความไม่มี ๑๑) ความอยู่เป็นสุข

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ไม่ทำอทินนาทานแล้วยังชักชวน ให้ผู้อื่นเห็นความดีในเรื่องเหล่านี้ด้วยนับเป็นบุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการคือ^{๖๖}

๑) ตนเองเป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ ๒) ชักชวนผู้อื่นให้เว้นจากการลักทรัพย์ ๓) เป็นผู้พอใจการงดเว้นจากการลักทรัพย์ ๔) กล่าวสรรเสริญการงดเว้นจากการลักทรัพย์ ผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้ย่อมดำรงอยู่ในสวรรค์เหมือนได้รับเชิญไปประดิษฐาน

๓.๖.๒ โทษแห่งการกระทำอทินนาทานโดยทั่วไป

การพิจารณาโทษของอทินนาทานสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) โทษตามพระวินัย ๒) โทษตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม

๑) โทษตามพระวินัย

โทษตามพระวินัย หมายถึง โทษจากการกระทำที่เป็นอทินนาทานสำหรับบรรพชิต หรือพระภิกษุในพระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๓ ประการ คือ ก) โทษทางพระวินัย ข) โทษทางสังคม และ ค) โทษทางธรรม

ก) โทษทางพระวินัย

โทษตามพระวินัย เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ปณัตตติวัชชะ” หมายถึง อาบัติที่เป็นโทษทางพระบัญญัติของพระภิกษุสงฆ์ในทางพระพุทธศาสนา จะเป็นความผิดเฉพาะพระภิกษุโดยฐาน

^{๖๔} พุ.อิติ.อ. (ไทย) ๑/๔/๔๕๗.

^{๖๕} พุ.ขุ.อ. (ไทย) ๑/๑/๔๐.

^{๖๖} อจ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๖๕/๓๘๒-๓๘๓.

เป็นการละเมิดพระบัญญัติ^{๖๓} เมื่อภิกษุกระทำอทินนาทานต้องอาบัติปาราชิกขาดจากความเป็นภิกษุ ต้องละสมณเพศทันที

ข) โทษทางสังคัม

โทษทางสังคัมเป็นบทลงโทษทางกฎหมาย หรือกฎระเบียบอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อกำหนดให้สังคัมอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยและสงบสุข ซึ่งพระสงฆ์ถือว่าเป็นกลุ่มหนึ่ง ในสังคัมด้วยต้องอาศัยประชาชนในสังคัมในการดำรงชีวิตด้วยปัจจัย ๔ ในสมัยพุทธกาล สังคัมสงฆ์เป็นสังคัมที่เป็นแบบอย่างในด้านคุณงามความดี หากภิกษุกระทำอทินนาทาน จะต้องอาบัติอย่างหนักหรือเบา ย่อมถูกสังคัมเพ่งโทษ ดำหนดิเตียน และโทษนะว่าร้ายต่าง ๆ^{๖๔} ในอรรถกถาได้อธิบายการลงโทษทางสังคัม ๓ ประการ คือ (๑) การเพ่งโทษ คือ คูหมิน ช้องมองหน้าอย่างคูหมิน กล่าวอย่างคูหมิน “สมณสากขบุตรเหล่านี้ไม่มีความละอาย” (๒) การดำหนดิเตียน คือ การกล่าวคำเป็นต้นว่า พระสมณสากขบุตรเหล่านี้ไม่มีคุณเครื่องเป็นสมณะ และ (๓) การโทษนะว่าร้ายต่าง ๆ คือ การกระจายข่าวให้กว้างขวางในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อสังคัมสงฆ์ โดยโทษนะว่า พระสมณสากขบุตรเหล่านี้ปราศจากความเป็นสมณะแล้ว^{๖๕}

ค) โทษทางธรรม

การกระทำอทินนาทานในแง่ธรรมจัดเป็นอกุศลธรรม ธรรมฝ่ายอกุศล หรือฝ่ายชั่ว มีมูลเหตุจากอกุศลมูลคือ โลภะ โทสะ โมหะ หากพิจารณาในแง่การกระทำจัดเป็นอกุศลกรรมกรรมฝ่ายชั่ว เรียกว่า กรรมนิยาม หรือกฎแห่งกรรม เมื่อบุคคลกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะกรรมดีหรือกรรมชั่วจะเป็นไปตามกระบวนธรรม ๓ ประการ คือ กิลส กรรม และวิบาก

โทษของอทินนาทานในทางธรรมของพระสงฆ์ ถือว่าเป็นโทษที่ร้ายแรง ไม่ว่าจะในทางพระวินัยจะลงโทษอย่างหนักหรืออย่างเบา จะต้องรับโทษและเสวยผลกรรมในทางธรรม ภิกษุผู้ทุศีลย่อมหมดหวังในความเจริญงอกงามทางธรรม ๑๗ ประการ เป็นต้นว่า คือ ย่อมไม่เป็นที่รักชอบใจ เคารพ และไม่เป็นที่ยกย่องของเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย

๒) โทษตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม

^{๖๓} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, วินัยมุข เล่ม ๑, หน้า ๑๕.

^{๖๔} วิ.มหา.(ไทย) ๑/๘๘/๗๖-๗๗.

^{๖๕} วิ.มหา.อ.(ไทย) ๑ /๒/๗.

โทษตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม หมายถึง โทษจากการกระทำที่เป็นอทินนาทาน สำหรับผู้ครองเรือน หรือประชาชนทั่วไป แบ่งออกเป็น ๓ ประการ คือ ก)โทษทางพระวินัย ข)โทษทางสังคม และ ค)โทษทางธรรม

ก)โทษทางพระวินัย

โทษทางพระวินัย หมายถึง โทษในทางเบญจศีล อันเป็นวินัยของคฤหัสถ์ หรือโทษทางวินัยของคฤหัสถ์ สำหรับผู้ครองเรือน หรือประชาชนทั่วไป เมื่อบุคคลกระทำอทินนาทานไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตามย่อมได้รับโทษทางวินัย ๔ ประการ คือ ๑) ศีลขาด ๒) ศีลทะลุ ๓) ศีลค้าง ๔) ศีลพริ้ว^{๓๐} มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

(๑) ศีลขาด หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ครบองค์ประกอบแห่งอทินนาทานทั้ง ๕ ประการอย่างสมบูรณ์ คือ ๑) เป็นของที่มิใช่เจ้าของหวงแหน ๒) รู้ว่าเป็นของที่เจ้าของเขาหวงแหน ๓) จิตคิดจะลัก ๔) ทำความพยายามที่จะลัก และ ๕) ลักมาได้ด้วยความพยายาม เรียกว่า ละเมิดศีลอย่างแรง หรือ การลักขโมยประสบความสำเร็จ

(๒) ศีลทะลุ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ไม่ครบองค์ประกอบแห่งอทินนาทานทั้ง ๕ ประการ อาจขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งทำให้การกระทำดังกล่าวไม่ครบเป็นอทินนาทาน เรียกว่า การละเมิดแต่ไม่ถึงที่สุด หรือ การกระทำอทินนาทานไม่สำเร็จ ศีลจึงไม่ขาด เป็นเพียงทะลุ ถือว่าศีลไม่บริสุทธิ์

(๓) ศีลค้าง หมายถึง การละเมิดศีลที่อ่อนลงไปกว่านั้น เช่น รู้ว่าเป็นของที่เจ้าของเขาหวงแหน มีจิตคิดจะลัก แต่ทำด้วยความพยายามที่จะลักแบบอ่อนๆ หรือทำให้ทรัพย์เสียหายไปบ้าง

(๔) ศีลพริ้ว หมายถึง การละเมิดศีลชนิดที่ไม่รุนแรงเพียงในใจ เช่น สิ่งของนั้นมีเจ้าของหวงแหน มีจิตคิดจะลัก แต่ไม่ได้ประกอบกระทำอะไร คิดอยู่ในใจเท่านั้น แม้ไม่ถึงกับค้างพริ้ว ถือว่าไม่บริสุทธิ์ เช่นเดียวกัน

ข)โทษทางสังคม

อทินนาทานเป็นหลักการพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยให้ความเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบุคคลอื่น ในสังคมอินเดียสมัยพุทธกาลหากบุคคลใดกระทำอทินนาทานมีบทลงโทษทางสังคม ได้แก่ ๑) การดำเนิน ประณาม บริภาษว่า เป็นโจร เป็นคนพาล เป็นคนหลง ทำให้เสื่อมเสียชื่อ เป็นที่หวาดระแวงของคนทั่วไป ไม่ได้การยอมรับและไว้วางใจใน

^{๓๐} ม.ม.อ. (ไทย) ๑/๓/๔๓๓.

สังคม ๒) ได้รับโทษทางแผ่นดิน เช่น การประหาร การจองจำ และการเนรเทศ ด้วยอัตราโทษตามมูลค่าทรัพย์สินที่โจรกรรม^{๑๑}

ส่วนโทษในสังคมไทยในปัจจุบัน มีบทลงโทษทางอาญาระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แบ่ง ความผิดไว้ ๘ หมวดตามภาคผนวก ก. (กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้อง) และบุคคลจะมีความรับผิดชอบทางอาญาเมื่อมีอายุเกิน ๑๐ ปี ถ้าผู้กระทำความผิดที่มีอายุได้เกิน ๑๐ ปี จะเป็นบุคคลที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา สรุปได้ว่าโทษที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน มีการลักทรัพย์ ทรัพย์ โจร โจร และฉ้อโกง มีบทลงโทษ ๓ ประการ คือ (๑) จำคุก (๒) ปรับ (๓) ทั้งจำทั้งปรับ^{๑๒} ดังนั้น แนวคิดเรื่องโทษของศีลก็เอื้อประโยชน์ต่อการไม่ละเมิดกฎหมายอาญา เพราะคนที่รักษาศีลย่อมไม่กล้าทำผิดกฎหมายอาญา^{๑๓}

ค) โทษทางธรรม

โทษทางธรรมหรือโทษตามกฎหมายแห่งกรรม เพราะเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยอกุศลจิต จึงเป็นอกุศลกรรม ย่อมมีผลชั่ว บุคคลใดที่กระทำทินนาทาน ได้รับโทษของกรรมจะหนักหรือเบา มากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับลักษณะการกระทำต่อบุคคลที่มีคุณธรรมมากหรือมีคุณธรรมน้อย และขึ้นอยู่กับเจตนาและความพยายามอันแรงกล้าหรืออ่อนเบาของผู้กระทำ ดังนั้นผู้กระทำอทินนาทาน จะได้รับผลของการกระทำทินนาทานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างแน่นอนตามเหตุและปัจจัย ซึ่งโทษตามกฎหมายแห่งกรรมมี ๒ ประการ คือ

ก) โทษในชาตินี้ ได้แก่ (๑) ตนเองย่อมติดสินตนเองได้เพราะการลักทรัพย์เป็นปัจจัย (๒) อาสวะและความเร่าร้อนที่ทำความคับแค้นใจ ทำให้ใจเศร้าหมองย่อมเกิดขึ้นได้เพราะการลักทรัพย์เป็นปัจจัย (๓) ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วพึงติดสินได้เพราะการลักทรัพย์เป็นปัจจัย^{๑๔} กล่าวคือ ทำให้จิตใจของผู้กระทำทินนาทานเป็นทุกข์ คับแค้นใจ เศร้าหมอง ด้วยอำนาจกิเลสอาสวะทั้งปวง ทำให้จิตใจของผู้คิดศีลเสื่อมจากธรรมอันเป็นกุศลทั้งปวง

^{๑๑} วิ.ม.พ. (ไทย) ๑/๘๓-๘๕/๗๖-๗๘.

^{๑๒} สรุปความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินใน : ป.อ.มาตรา ๓๓๔-๓๖๕.

^{๑๓} บรรจง วังหล้า, “ศึกษาเปรียบเทียบโทษของการละเมิดศีลห้ากับการกระทำผิดกฎหมายอาญา”, วิทยานิพนธ์ศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า (ก)

^{๑๔} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๓๔/๓๘-๓๙.

ข) โทษในชาติหน้า เพราะกระทำทินนาทานอย่างเบาที่สุด ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ย่อมเป็นผู้เสื่อมโภคทรัพย์ ส่วนผู้ที่ทำบ่อยๆ ทำมากขึ้น ย่อมเป็นผลให้ไปเกิดในนรก ส่งผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ส่งผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย อันเป็นอบายภูมิหรือทุคติภูมิสำหรับชาติหน้าและในชาติต่อไป จนกว่าจะหมดกรรม^{๓๕}

นอกจากนี้โทษตามกฎหมายแห่งกรรม เมื่อพิจารณาในแง่กรรมย่อมมีความหนักเบาแตกต่างกัน หรือ อาจกล่าวได้ว่า “บาปมาก” หรือ “บาปน้อย” ย่อมมีความแตกต่างโดยวัตถุประสงค์ และ ประโยค กล่าวคือ (๑) โดยวัตถุประสงค์ คือ ทรัพย์มีคุณค่าหรือมีราคามาก มีโทษมาก บาปมาก ถ้ามีคุณค่าหรือมีราคาน้อย มีโทษน้อย บาปน้อย (๒) โดยเจตนา คือ มีเจตนาประกอบด้วยกิเลสมาก มีโทษมาก บาปมาก ถ้าประกอบด้วยกิเลสอ่อน ไม่แรงกล้า ก็มีโทษน้อย บาปน้อย (๓) โดยประโยค คือ ถ้าเอาทรัพย์ด้วยการฆ่าหรือทำร้ายเจ้าของทรัพย์ ก็มีโทษหนัก เป็นบาปมาก^{๓๖}

กล่าวโดยสรุป บุคคลใด ไม่ว่าเป็นกลุ่มเยาวชนหรือ กลุ่มวัยรุ่น เป็นผู้กระทำ ทินนาทานโดยลักทรัพย์หรือล่วงละเมิดทรัพย์ของผู้อื่นนำมาเป็นของตนเอง ย่อมจะได้รับโทษทั้ง ๓ ด้าน คือ โทษทางวินัย คือ ขาดศีลข้อที่ ๒ หรือไม่มีศีลข้อทินนาทาน โทษทางสังคม อาจถูกตำหนิติเตียน ว่าเป็นโจร ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง และ โทษทางกรรม ได้แก่ โทษในชาตินี้ ทำให้จิตใจเศร้าหมอง เป็นทุกข์ กุศลกรรมทั้งหลายย่อมเสื่อมลง และ โทษในชาติหน้า เมื่อตายแล้วย่อมไปเกิดในอบายภูมิ นรก เปรตอสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน ส่วนโทษอย่างเบา ถ้าเกิดในมนุษย์จะเป็นคนยากจน ตกอับเสื่อมจากโภคทรัพย์ทั้งหลาย แม้ว่าบางครั้งบางกรณี ผู้กระทำทินนาทานรอดพ้นจากการถูกลงโทษทางวินัย หรือรอดพ้นโทษทางสังคมโดยไม่มีใครรู้เห็น แต่สิ่งเดียวที่ไม่สามารถรอดพ้นโทษทางกรรม หรือโทษกฎหมายไปได้ ส่วนผลแห่งการกระทำทินนาทานก็เช่นเดียวกันเพราะเป็นโทษแห่งการผิดศีลข้อที่ ๒ ผู้กระทำผิดจะได้รับผลกรรมชั่วทั้งในชาตินี้และในชาติหน้า เพราะการกระทำทินนาทานเป็นอกุศลกรรมหรือการกระทำที่ไม่ฉลาดและมีผลนำไปบังเกิดในนรก กำเนิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน เป็นต้น ส่วนผลกรรมหรือโทษแห่งทินนาทานในชาติปัจจุบัน เห็นได้จากบทลงโทษในกฎหมายบ้านเมือง

ดังนั้นการกระทำทินนาทานเป็นการกระทำที่ผิดต่อจริยธรรมในสังคมไทยซึ่งผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษทางศีลธรรมในพระพุทธศาสนา ผู้กระทำความผิดที่เข้าเกณฑ์ทินนาทานย่อมต้องรับโทษหรือความผิด สามารถแบ่งเป็น ๓ ประการ คือ ๑) โทษตามพระวินัยหรือศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนา ๒) โทษตามกฎหมายแห่งกรรม ๓) โทษทางสังคมหรือกฎหมายบ้านเมือง

^{๓๕} อ.อุฎฐก. . (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๑.

^{๓๖} สรุปความเห็นใน ที.สิ.อ. (ไทย) ๒/๑/๑๘๕-๑๕๐.

โทษของศีลข้ออทินนาทานที่ให้ผลในชาตินี้ คือ โทษที่กฎหมายในสังคมกำหนด ตามที่กฎหมายอาญาบัญญัติ ได้แก่ การจำคุก การปรับเงิน หรือทั้งจำคุกและการปรับเงิน ขึ้นอยู่ระดับความผิดฐานลักทรัพย์นั้นๆ อุกุศลกรรมบถทั้งสิบเหล่านี้ ถ้าหากผู้หนึ่งไม่ได้ลงรก เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วจะได้รับกรรมจากโทษของการลักทรัพย์ของผู้อื่น แม้เพียงเงินหนึ่งบาทมีโทษ ๖ ประการ คือ ๑) ค้อยทรัพย์ ๒) ยากจน ๓) อดอยาก ๔) ไม่ได้สิ่งที่ตนปรารถนา ๕) พิณาสนในการค้า ๖) ทรัพย์พินาสเพราะอภักดิ์ อุกถภัย ราชภัย โจรภัยเป็นต้น ในวัชชสูตรกล่าวไว้ว่า ...พระราชารับสั่งให้จับโจรผู้มักประพฤติชั่วแล้วให้ลงโทษทัณฑ์นานาชนิดปรับ คือ เขียนด้วยเส้บ้าง เขียนด้วยหวายบ้าง ตีด้วยไม้ตะบองบ้าง ตัดมือบ้าง ตัดเท้าบ้าง ตัดทั้งมือและเท้าบ้าง ตัดหูบ้าง ตัดจมูกบ้าง ตัดทั้งหูและจมูกบ้าง ทำให้เป็นภาชนะสำหรับรองหมอน้ำข้าวบ้าง ทำให้เกลี้ยงเกลตาเหมือนสังข์บ้าง ทำให้มีปากเหมือนปากกราทูบ้าง ทำให้มีพวงมาลัยไฟบ้าง ทำให้มีมือมีไฟลุกโชติช่วงบ้าง ทำให้มีมือมีไฟลุกโชติช่วงบ้าง ทำให้เป็นเกลียวหนังเนื้อทรายบ้าง ทำให้นุ่งหนังตนเองเหมือนนุ่งผ้าจีวรบ้าง ทำให้เหมือนเนื้อคืดเบ็ดบ้าง ทำให้เป็นจีนแทกหาปณะบ้าง ทำให้เป็นที่รับน้ำค้างบ้าง ทำให้หมูนเหมือนกลอนเหล็กบ้าง ทำให้เป็นตั้งที่ทำด้วยฟางบ้าง ราดด้วยน้ำมันร้อนบ้าง ให้สุนัขกัดกินบ้าง ให้อนหงายบนหลาวทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่บ้าง ตัดศีรษะด้วยดาบบ้าง^{๓๖}

จากตัวอย่างโทษที่ปรากฏในคัมภีร์จึงเป็นเรื่องที่เกิดในสมัยพุทธกาลนั้น แม้ว่าคนในสังคมปัจจุบันจะไม่สามารถเข้าใจวิธีการลงโทษที่ได้กล่าวมาทั้งหมดทุกวิธี ก็ตาม แต่ก็สื่อได้ว่า การละเมิดในทรัพย์สินของผู้อื่นนั้น ไม่ว่าจะในยุคใดๆ ก็เป็นพฤติกรรมที่น่ารังเกียจของสังคมและมีระบบลงโทษผู้กระทำผิดเช่นเดียวกัน

๓.๖.๓ คุณของศีลข้ออทินนาทานที่ให้ผลข้ามชาติ

คุณของศีลข้ออทินนาทานที่ให้ผลข้ามชาติ หรืออานิสงส์ของการงดเว้นการละเมิดศีลข้ออทินนาทานในอดีตส่งผลติดตัวไปในภพชาติหน้ามี ๒ ประการคือ

๑) เมื่อตายไป ย่อมไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าตรัส อานิสงส์ไว้ในศีลสูตรว่า เมื่อบำเพ็ญศีลให้บริสุทธิ์แล้วหลังจากตายไปย่อมไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์^{๓๗}

^{๓๖} อจ.ทุก. (ไทย) ๒๐/๑/๕๘.

^{๓๗} อจ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๒๑๓-๒๔๑/๓๕๕-๓๘๔.

๒) ส่งผลให้ได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้น โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี และอรหันต์ ดังที่ปรากฏในคิหิสูตร^{๗๕} ว่าเมื่อบุคคลสำรวมระวังรักษาศีล ๕ ประการ ย่อมส่งผลให้เป็น โสดาบัน ไม่มีทางตกต่ำ มีความแน่นอนที่จะสำเร็จ สัมโพธิ์^{๗๖} ในวันข้างหน้า

๓.๖.๔ โทษของอทินนาทานที่ให้ผลในชาติหน้า

อทินนาทาน คือ การลักทรัพย์นั้น ย่อมเป็นเหตุให้บุคคลกระทำความกรรมและจะได้รับผลกรรม ๒ ประการ คือ ๑) ในปฏิสนธิกาล คือ ส่งผลนำไปเกิด และ ๒) ได้รับผลในปวัตติกาล คือ ภายหลังจากที่ได้เกิดแล้ว ถ้าการลักทรัพย์นั้น บุคคลเสพแล้ว อบรมแล้ว กระทำให้มากแล้วย่อมเป็นกรรมที่เข้าถึงความมีกำลัง และสามารถส่งผลไปเกิดในชาติต่อไป ซึ่งผลของการนำไปเกิดของการกระทำอทินนาทานนั้น สามารถส่งผลให้ไปเกิดเป็นสัตว์นรก เปรต หรือสัตว์ดิรัจฉานก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะจิตใจของผู้ลักทรัพย์นั้นเขามีจิตใจอย่างไร ถ้าบุคคลกระทำไปด้วย โทสะจิต บางท่านทำไปด้วยโลภะจิต แต่บางท่านทำไปด้วยโมหะจิต^{๗๗} สมดังที่ พระพุทธโฆษาจารย์ได้แสดงไว้ว่า

“จริงอยู่ สัตว์ทั้งหลายโดยมาก ย่อมเข้าถึงนรกด้วยโทสะ เพราะความดุร้ายด้วยโทสะ
จริงอยู่ สัตว์ทั้งหลายโดยส่วนมาก ย่อมเข้าถึงเปรตวิสัย เพราะค้นหา คือ โลภะ จริงอยู่ บุคคล
ทั้งหลายผู้ไม่รู้อยู่เป็นนิตย์ด้วยโมหะ ย่อมเข้าถึงกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน ดังนี้”^{๗๘}

นี่เป็นผลของการลักทรัพย์ ที่ให้ผลใน ปฏิสนธิกาล คือ การที่ลักทรัพย์ส่งผลนำไปเกิดตามภาวะจิตใจของผู้กระทำความกรรมนั้น ๆ ส่วนการให้ผลในปวัตติกาล คือ กรรมส่งผลภายหลังจากที่บุคคลได้เกิดมาแล้ว ถ้าว่าเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ วิบาก คือ ผลที่บุคคลจะได้รับจากกรรม คือ การลักทรัพย์นั้น ย่อมเข้าถึงความพินาศแห่งโภคทรัพย์ กล่าวคือ ทรัพย์ของเขาย่อมได้รับอันตรายจากไฟ คือ ถูกไฟไหม้บ้าง อันตรายจากน้ำ คือ ถูกน้ำท่วมบ้าง ย่อมได้รับอันตรายจากลม คือ ถูกลมพัดบ้าง ย่อมได้รับอันตรายจากโจรผู้ร้าย ย่อมได้รับอันตรายจากบุคคลอื่นเป็นที่รัก คือ บุตรธิดา อย่างนี้เป็นต้น

^{๗๕} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๓๕/๒๕๕-๓๐๐.

^{๗๖} สัมโพธิ์ ในที่นี้หมายถึง มรรค ๓ เบื้องสูง คือ สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค และอรหัตตมรรค
ดูใน อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๓๕/๒๕๕-๓๐๐.

^{๗๗} พรหมมาส ฉลอง, อทินนาทานวิภาค : การจำแนกเรื่องการลักทรัพย์, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ
พระอภิธรรมวัดพระเชตุพนฯ, ๒๕๔๕), หน้า ๘๒-๘๔.

^{๗๘} อภิ.สง.อ. (ไทย) ๑/๑/๓๔๒.

โทษของอทินนาทานที่ให้ผลในชาติหน้าคือ การเกิดเป็นมนุษย์ที่เดือดร้อนเรื่องทรัพย์สิ้นและการไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ซึ่งหมายความว่า บุคคลนั้นต้องอยู่ในสังสารวัฏ คือเวียนว่ายตายเกิดเพื่อรับผลของกรรมที่กระทำจนกว่าจะหมดกรรมที่ทำมา หรือจนกว่า บุคคลนั้นจะสามารถตรัสรู้และดับขันธปรินิพพาน

หากบุคคลที่เคยทำอทินนาทานมาในชาติก่อนต้องมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง บุคคลนั้นย่อมได้รับกรรมจากการไม่ประพฤติในศีล กล่าวคือ เขาจะเป็นผู้เสื่อม โภกทรัพย์ เช่นเกิดเป็นคนยากจน ต้องอดอยาก ไม่ค่อยมีทรัพย์สิ้นเงินทอง จะประกอบกิจการอะไรก็ไม่เจริญรุ่งเรือง ประราณาสั่งใดก็มักไม่สมปรารถนา ทรัพย์ที่มีไว้ใช้สอยของเขาจะเสียหายจากเหตุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการถูกโจรปล้น ไฟไหม้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หากบุคคลที่เคยทำอทินนาทานในชาติก่อน ไม่มีโอกาสไปเกิดเป็นมนุษย์ก็ต้องไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต หรือนรก ทั้งนี้แล้วแต่ผลกรรมของเขา การเกิดในทุคตินั้นหมายถึง การเกิดเป็นเปรต ในเปตติวิสัยภูมิ ภูมิเปรต หรือ เปตติวิสัยภูมิ จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ ๒ เป็นดินแดนที่มีแต่ความเดือดร้อนอดอยาก หิวกระหาย เปรตแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ที่นิยมแบ่งกันมาก คือ เปรต ๑๒ ประเภท ที่อยู่ของเปรตนั้น อยู่ที่ซอกเขาตริภุฏ และมีปะปนอยู่กับมนุษย์โลกด้วย แต่เป็นภพที่ละเอียดกว่า เหตุที่ทำให้มาเป็นเปรต เพราะได้ทำ อุกุศลกรรมประเภทตระหนี่ หวงแหนทรัพย์ เป็นหลัก การเกิดเป็นเปรตนั้นมี ๒ ลักษณะ คือ ผ่านมาจากมหานรก อุตสทนรก และยมโลก หรือเกิดจากมนุษย์ผู้กระทำอุกุศลกรรม ละโลกแล้วไปเกิดเป็นเปรต

เปรตมีรูปร่างหน้าตาน่าเกลียด สังกลิ้นเหม็นสาบ ชอบกินอุจจาระปัสสาวะของมนุษย์ เปรตที่อดอยากหิว โขกินเสลดน้ำลายของมนุษย์เป็นอาหาร เปรตที่มีไฟไหม้ปาก และลิ้นตลอดเวลา เปรตที่มีปากเท่ารูเข็มทำให้อินอาหารไม่สะดวก เปรตที่มีเล็บมือเล็บเท้ายาว และคมต้องใช้เล็บของตนข่วนร่างกายของตนเพื่อให้มีเลือดออกมาสำหรับดื่มกินเป็นอาหาร จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า เปรตทั้งหลายนั้นมักจะประสบความทุกข์ทรมานจากความอดอยากหิวโหย^{๘๓} ส่วนสัตว์ที่ไปเกิดในอสุรกายภูมินี้ส่วนมากมักได้รับความทุกข์จากความกระหายน้ำตลอดเวลา รูปร่างหน้าตามักจะแลดูแปลกประหลาด น่าเกลียดน่ากลัว อสุรกายบางประเภทมีใจคอโหดเหี้ยม กดขี่ข่มเหงพวกอสุรกายด้วยกันเอง เมื่อพบพวกเดียวกันครั้งใด อสุรกายเหล่านี้ก็จะใช้อาวุธเข้าต่อสู้กัน และเมื่อพวกมันบาดเจ็บจนหมดกำลังต่อสู้แล้ว พวกมันก็จะโซเซแยกย้ายกันไปเที่ยวหาอาหารต่อไป^{๘๔}

^{๘๓} พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร), *กรรมที่ป็น เล่ม ๑*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๕), หน้า ๕๓๕-๕๓๘.

^{๘๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕๒-๕๕๘.

จะเห็นได้ว่าการละเมิดในทรัพย์สินของผู้อื่น นอกจากจะให้ผลแก่ผู้กระทำผิดในชาตินี้แล้วยังให้ผลในชาติหน้าด้วยตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำผิดนั้นตายไปเขา ย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก หมายถึง บุคคลนั้นยังต้องอยู่ในสังสารวัฏ คือ เวียนว่ายตายเกิดเพื่อรับผลของกรรมจนกว่าหตุกรรมที่ทำมาหรือจนกว่าบุคคลนั้นสามารถตรัสรู้และดับขันธปรินิพพาน

ในทุจจริตวิปากสูตร ได้แสดงผลของอกินนาทานว่า อกินนาทาน ที่บุคคลเสพ เจริญทำ ให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งอกินนาทานอย่างเบาที่สุดย่อมอำนวยผลให้เป็นผู้เสื่อม โภกทรัพย์แก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์^{๔๕}

ในมหากัมมวิภังคสูตร พระพุทธองค์ได้ตรัสโทษของการละเมิดศีลข้ออกินนาทาน รวมถึงศีลข้ออื่นด้วยว่า เมื่อบุคคลล่วงละเมิดศีลเช่น มาสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุคเทจ เป็นต้น เมื่อตายไปย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก^{๔๖} ซึ่งแล้วแต่ผลของกรรมที่กระทำไว้การเกิดในอบาย หมายถึง การเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉานในดิรัจฉานภูมิ ซึ่งแบ่งได้สี่ประเภท คือ ๑) สัตว์ไม่มีเท้า เช่น งู ปลา ไส้เดือน ๒) สัตว์สองเท้า เช่น นก เป็ด ไก่ ห่าน ๓) สัตว์สี่เท้า เช่น สุนัข แมว ช้าง ม้า ลา กวาง และประเภทที่ ๔) สัตว์ที่มีเท้ามากกว่าสี่เท้า เช่น ตะขาบ กิ้งกือ^{๔๗} การเกิดในทุกคติ หมายถึง การเกิดเป็นเปรตวิสัยภูมิ^{๔๘} อาทิเช่น เปรตรูปร่างหน้าตาน่าเกลียด ส่งกลิ่นเหม็นสาบ ชอบกินอุจจาระปัสสาวะของมนุษย์ เปรตที่อดอยากหิวโหยกินเสลดน้ำลายของมนุษย์เป็นอาหาร การเกิดในวินิบาต หมายถึง การเกิดเป็นอสุรกายในอสุรกายภูมิ^{๔๙} มักมีรูปร่างหน้าตาแปลกประหลาด น่าเกลียดน่ากลัว บางประเภทมีใจคอโหดเหี้ยม กดขี่ข่มเหงพวกอสุรกายด้วยกัน สัตว์ที่เกิดในภูมินี้ส่วนมากได้รับความทุกข์จากความกระหายน้ำตลอดเวลา^{๕๐}

^{๔๕} อ.อ.อุทฺตม. . (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๑.

^{๔๖} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๓๐๐/๓๖๐.

^{๔๗} พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร), กรรมที่ปณี เล่ม ๑, หน้า ๕๒๕-๕๒๘.

^{๔๘} เปรตวิสัยภูมิ หมายถึง ภูมิที่อยู่ของเหล่าสัตว์ที่ห่างไกลความสุขสบาย, คุณใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓๔.

^{๔๙} อสุรกายภูมิ หมายถึง ภูมิเป็นที่อยู่ของเหล่าสัตว์อันปราศจากความชุ่มชื้นร่าเริง, คุณใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕๔.

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕๒-๕๕๘.

การเกิดในนรก หมายถึง สัตว์ที่เกิดในโลกนรก จะปราศจากความสุขสบาย เนื่องจากได้รับความทุกข์ทรมานโดยวิธีการต่างๆ ตามความหนักเบาของกรรม อาทิเช่น สัตว์นรกที่ถูกลงโทษโดยมีภูเขาเหล็กนรกที่ลุกแดงด้วยแสงไฟมาบดขยี้ร่างกายตลอดเวลา สัตว์นรกที่ต้องถูกเส้นเหล็กแดงถูกเป็นไฟดีเป็นเส้นดำตามร่างกาย แล้วถูกทำร้ายด้วยเลื่อยนรกหรือมีคนรกดตามรอยเส้นดำนั้น^{๕๑} หากบุคคลที่เคยทำอกุศลมาในชาติก่อนต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง เขาจะได้รับผลแห่งกรรมนั้นอีก คือ เขาจะเป็นผู้เสื่อมโทรมทรพ

แฮมมัลลาว่า สัทธาติสสะ (Hammalawa Saddhatissa)^{๕๒} ได้กล่าวถึงโทษของอกุศลที่กระทำจากการลักทรัพย์ ไว้ในหนังสือ “Buddhist Ethics” ว่า

“ผลของการลักทรัพย์ส่งผลนำไปเกิดตามผลของการกระทำกรรมนั้น จะไปเกิดในทุคติภูมิซึ่งได้รับความทุกข์ในอบายภูมิ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์จะเกิดเป็นคนยากจน ขัดสนในทรัพย์สมบัติ ได้รับอันตรายจากโจรผู้ร้าย จะเป็นผู้ที่ไม่มีความสุขอยู่ในสังคม ซึ่งเป็นผลกรรมจากลักทรัพย์”

ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผลกรรมของการลักทรัพย์ตามที่แฮมมัลลาว่านั้นมีเนื้อหาสอดคล้องในคัมภีร์ในพระไตรปิฎกที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

กล่าวโดยสรุปว่า โทษของศีลข้ออกุศลที่ห้าที่ให้ผลในชาติหน้า บุคคลผู้กระทำอกุศลนั้นนอกจากจะได้รับโทษทางวินัย คือ เบญจศีล และโทษทางสังคม ยังต้องได้รับโทษทางธรรม เรียกว่า กฎแห่งกรรมย่อมมีความหนักหนาแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าบางครั้ง ผู้กระทำ ความผิดรอดพ้นโทษทางวินัย หรือโทษทางสังคม โดยไม่มีใครรู้เห็น แต่สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่สามารถรอดพ้นจากโทษทางธรรม คือ กฎแห่งกรรม ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม หมู่สัตว์เป็นไปตามกรรม สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นเครื่องผูกพันเปรียบเสมือนรถที่เล่น ไปมีหมุดเป็นเครื่องตรึงไว้ ฉะนั้น^{๕๓}

๓.๖ การตีความศีลข้ออกุศลที่ห้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ในปัญหาวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมสมัยใหม่ที่เกิดจากความโลภโดยการลักทรัพย์สินของผู้อื่นที่เกิดจากกระแสวัตถุนิยมได้เข้ามาแทรกซึมวิถีชีวิตของวัยรุ่นผ่านช่องทาง

^{๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖๓-๕๖๖.

^{๕๒} Hammalawa Saddhatissa, **Buddhist Ethics**, Massachusetts : Wisdom Publications, 1997, p. 72.

^{๕๓} พุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๖๖๐/๖๕๔.

สื่อมวลชน จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของสถาบันทางสังคม ทำให้มีผลกระทบ การดำเนินชีวิตตามแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การตีความศีล ๕ ในข้ออทินนาทานแบบเดิม เป็นแบบจารีตที่มุ่งเน้นการงดเว้นอย่างเดียว โดยมองข้ามความพยายามที่จะส่งเสริมไม่ให้มีการ ละเมิดศีล ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีปัญหาทาง ศีลธรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งการตีความศีล ๕ ในข้ออทินนาทานแบบใหม่ จะให้ความสำคัญกับ สังคม และต้องครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน คือ^{๕๔} ๑) จิตสำนึกถึงความทุกข์ของที่ถูกขโมย ๒) การแบ่งปัน สิ่งของที่จำเป็น ๓) การงดเว้นจากการขโมย ๔) การป้องกันไม่ให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จาก กิริยาเยี่ยงขโมย ซึ่งตามทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่ ในปัจจุบันการตีความศีล ๕ ข้อที่ ๒ ว่าด้วยการลักทรัพย์ อทินนาทาน ได้ครอบคลุมปัญหาทางจริยธรรมของสังคมปัจจุบันได้ ดังนี้

๓.๗.๑ ทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่

ทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่ หมายถึง แนวคิดของนักวิชาการที่ประยุกต์บริบทของ ศีลข้ออทินนาทานให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคมสมัยใหม่ ซึ่งจะนำมาพหุเป็นตัวอย่างโดยสังเขป และเพื่อที่จะให้เห็นแนวทางการประยุกต์ได้เพิ่มอีกยิ่งขึ้น

๑) ทศนะของพุทธทาสภิกขุ

พุทธทาสภิกขุ มีหลักปฏิบัติที่มุ่งทำประโยชน์ส่วนรวม มีปณิธานมุ่งมั่น ๓ ประการ คือ (๑) จะพยายามให้ทุกคนเข้าถึงหัวใจของศาสนาของตน (๒) จะทำความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา (๓) จะพรากเพื่อนมนุษย์ของเราในโลกนี้ออกมาเสียจากวัตถุนิยม ซึ่งท่านมีนโยบายดังให้คนที่ กลุ่มหลง ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม หรือตกเป็นทาสของความอโรยทางวัตถุนิยมขึ้นไปทุกๆ ที่ ทั้งที่ โลกนี้จะวิวัฒนาการไปด้วยวัตถุนิยม^{๕๕} เมื่อสังคมเข้าสู่ยุคบริโภคนิยม สังคมมีการแข่งขันในด้านวัตถุนิยม ขึ้น^{๕๖} มีสิ่งยั่วยวนให้เกิดความพอใจความสนุกสนาน จิตใจของคนมีคมน หลงไหลในวัตถุนิยม ความสุขความเจริญทางวัตถุ ทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีเอาเปรียบกัน กอบ โภย ผลประโยชน์ส่วนตัว

^{๕๔} พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, (พรรณา) ดร., **พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม**, เอกสารประกอบการสอน หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๕๓, หน้า ๓๖.

^{๕๕} พุทธทาสภิกขุ, **มรดกที่ฝากไว้**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๕), หน้า ๔๑.

^{๕๖} พุทธทาสภิกขุ, **ปณิธาน เล่ม ๑ เหตุให้เกิดวิกฤตการณ์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๕), หน้า ๕๕.

นอกจากนั้นเด็กและเยาวชนต้องรู้สิ่งที่จะต่อสู้กับข้าศึกทั้งหลายทั้งภายในภายนอกได้ก็คือ สัมมาทิฐิที่สร้างขึ้นมามีด้วยธรรมัจจะ เฉพาะกรณีเยาวชนต้องมีความเข้าใจถูกต้องสำหรับเรื่องนั้นๆ กรณีนั้นๆ ด้วยความรู้จริง เข้าใจจริง เห็นจริง เฉพาะเรื่อง เฉพาะกรณี การต่อสู้แบบนี้เรียกว่า การต่อสู้ด้วยศีลธรรม ด้วยความเข้าใจศีลธรรม ๒ ชนิด คือ ศีลธรรมเพื่อประโยชน์แก่ศาสนาที่มุ่งส่งเสริมการปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าถึงจุดหมายปลายทางศาสนากับศีลธรรมเพื่อประโยชน์แก่สังคมโดยตรงที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางสังคมเพื่อส่งเสริมสันติสุขส่วนบุคคลและสันติภาพในสังคม^{๕๓}

แนวคิดของท่านสนับสนุนให้ทุกคนถอยหลังเข้าไปหาความถูกต้องตามเจตนารมณ์ของธรรมชาติถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญยึดหลัก “ซัมมิกสังคมนิยม” คือสังคมที่ประกอบด้วยธรรมะที่ไม่มีใครเอาเปรียบใคร ไม่มีใครกอบโกยส่วนเกิน เป็นสังคมนิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทั้งฝ่ายวัตถุและฝ่ายจิตใจ^{๕๔} จึงมองปัญหาของวัยรุ่นที่ไม่สามารถควบคุมได้ มีสาเหตุจากความไม่ฉลาดของผู้ใหญ่ที่ไม่สอนให้เยาวชนรู้จักสิ่งที่ควรรู้จักและอยู่ที่ศทางที่ถูกที่ควร ปัญหาที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นหลงทิศทางไขว้เขวเพราะวัยรุ่นเกิดมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม การศึกษาไม่ได้สอนให้รู้จักตนเอง แต่สอนให้รู้จักเป็นทาสของวัตถุนิยม ไม่ช่วยให้เกิดความสำนึกที่ผิดชอบชั่วดี ไม่มีส่วนที่ทำให้เจริญด้วยศีลธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของการไขว้เขวของเยาวชนไทย^{๕๕}

ตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ เห็นว่า สาเหตุดังกล่าวข้างต้น ไม่ใช่ความผิดของวัยรุ่นแต่เกิดจากบิดามารดา และผู้ปกครองต้องปรับเปลี่ยนความคิด การเลี้ยงดูเสียใหม่ ในเบื้องต้น บิดามารดาและผู้ปกครองต้องมีสัมมาทิฐิ คือ ความเข้าใจที่ถูกต้องและมีความสามารถที่จะนำพาลูกหลานให้อยู่ในขอบเขตของความถูกต้องเหมาะสมทั้งร่างกายและจิตใจและประยุกต์ใช้ในเรื่องความเป็นอยู่สอนให้มีสติอยู่ตลอดเวลา สอนให้รู้จัก กินพอดี อยู่พอดี มีปัญญาเท่าทัน เน้นความถูกต้องเหมาะสมเพื่อพัฒนาการเติบโตเข้าสู่ผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ และเป็นผู้มีสุขภาพจิตดีในการดำเนินชีวิตและวัยรุ่นเองจะไม่มีความคิดที่จะลวงละเมิดการกระทำหินนทาน และนำไปสู่ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมให้ปรากฏในสังคมไทย ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงค่านิยมในสังคมไทยให้เป็นไปอย่างถูกต้องได้

^{๕๓} พุทธทาสภิกขุ, ศีลธรรมกับการแก้ปัญหาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, ๒๕๔๘), หน้า ๘๒.

^{๕๔} พุทธทาสภิกขุ, ซัมมิกสังคมนิยม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยามประเทศ, ๒๕๓๘), หน้า ๕๐.

^{๕๕} พุทธทาสภิกขุ, เยาวชนกับศีลธรรม, (ไชยา : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๒๐), หน้า ๔๖๒ -๔๖๘.

๒) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) แสดงทรรศนะว่า การกระทำสิ่งใดก็ตาม ถ้าเบียดเบียนชีวิตผู้อื่นหรือสัตว์อื่น หรือแม้แต่เบียดเบียนตัวเอง ก่อให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนแก่ตนเองและคนอื่น จัดเป็นความชั่ว ความเสียหาย ไม่ควรทำอย่างยิ่ง พุทธศาสนิกชนจะต้องมีความไม่เห็นแก่ตัว รู้จักควบคุมตัวเอง หรือข่มใจตัวเอง หลีกเว้นจากการฆ่า สัตว์ การประทุษร้าย การโกหก การลักขโมย การล่วงประเวณี และการสำรวมจากการดื่มน้ำเมา เป็นต้น อันจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้สังคมไทยมีความสุขสงบ และพัฒนาไปอย่างมีระบบ ซึ่งสังคมไทยได้มีการสะสมทางจริยธรรมมานาน การสร้างจริยธรรมใหม่ต้องปรับจริยธรรมเก่า ที่เป็นพื้นฐานให้เข้ากับของใหม่ให้ได้^{๑๑๑} ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นจริยธรรมพื้นฐานที่ควรเสริมสร้างในทุกๆ ส่วนของโลกอยู่แล้ว

๓) พระมหาสมบุรณ์ วุฑฺฒิกโร (พรธนา) ได้นำเสนอประเด็นอภินันทนาการเชิงโครงสร้าง ไว้ในบทความเรื่อง “แนวคิดและขบวนการพระพุทธรศาสนาเพื่อสังคมการปฏิบัติพระพุทธรศาสนา มาแก้ปัญหาสังคมหลังสมัยใหม่” โดยกล่าวว่า กลุ่มเครือข่ายพุทธรศาสนาเพื่อสังคมนานาชาติ ได้ตีความศีลข้อที่ห้าด้วยการลักทรัพย์ (อภินันทนาการ) ให้ครอบคลุมปัญหาทางจริยธรรมของสังคมสมัยใหม่ ดังนี้ คือ^{๑๑๑}

ก. อภินันทนาการรูปของการขโมยโดยตรง ได้แก่ การขโมยหรือการละเมิดทรัพย์สินของคนอื่นโดยตรงเฉพาะทรัพย์สินประเภทที่จับต้องได้หรือเคลื่อนย้ายได้นี้เป็นความหมายของศีลข้อ อภินันทนาการแบบเดิม ซึ่งเหมาะสำหรับอธิบายปัญหาจริยธรรมในสังคม ที่ไม่ซับซ้อนอย่างสังคม เกษตรกรรม เป็นต้น

ข. อภินันทนาการในรูปของทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ อภินันทนาการอันเกิดจากการละเมิด ลิขสิทธิ์ทางปัญญาของคนอื่นสมัยปัจจุบันถือว่าเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง เช่นการคัดลอกทรัพย์สินที่ บรรจุในแผ่นซีดี-รอมไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คนตรี เพลง หนังสือ หรือข้อมูลทางวิชาการ อื่นๆ เช่น ความรู้ ภูมิปัญญาหรือการค้นพบใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์

^{๑๑๑} พระราชมนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๗๘.

^{๑๑๑} พระมหาสมบุรณ์ วุฑฺฒิกโร (พรธนา) ดร., แนวคิดและขบวนการพระพุทธรศาสนาเพื่อสังคม การปฏิบัติพระพุทธรศาสนาแก้ปัญหาสังคมหลังสมัยใหม่, <<http://www.midnightuniv.org/midnight2544/0009999574.html>>, ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

ค. อทินนาทานในรูปของการเล่นหุ้น ได้แก่ อทินนาทานอันเกิดจากการเล่นหุ้นแบบเอาเปรียบคนอื่น เช่นการปั่นราคาหุ้น การปล่อยข่าวลือเพื่อให้ราคาหุ้นขึ้นหรือตก รวมทั้งการโจมตีค่าเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรจากการค้าเงิน

ง. อทินนาทานในรูปของการล้วงข้อมูล ได้แก่ อทินนาทานอันเกิดจากการขโมยหรือการล้วงข้อมูลลับของคนอื่นทางอินเทอร์เน็ต ของพวกแฮกเกอร์ (Hacker) ที่เจาะเข้าไปในเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อล้วงข้อมูลลับของคนอื่น

จ. อทินนาทานในรูปของความไม่ยุติธรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อทินนาทานอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ไม่กระจายรายได้แก่ประชาชนอย่างยุติธรรม เช่น การเอื้อประโยชน์แก่คนรวยจำนวนน้อย หรือการพัฒนาที่ตั้งเอาทรัพยากรท้องถิ่นเข้าส่วนกลาง โดยที่คนในท้องถิ่นไม่ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรนั้น กรณีนี้ถือว่าเป็นการละเมิดทรัพย์ของประชาชนส่วนรวม หรือแม้แต่การทำธุรกิจที่เอาเปรียบผู้ใช้แรงงาน ก็ถือว่าเป็นการละเมิดผลประโยชน์ที่พวกเขาควรจะได้เช่นเดียวกัน

ฉ. อทินนาทานในรูปของการครอบครองทรัพยากรของประเทศ ได้แก่ อทินนาทานอันเกิดจากการครอบครองทรัพยากรส่วนร่วมของประเทศ เช่น นักการเมือง นักธุรกิจ หรือผู้มีอิทธิพลเข้าบุกรุกพื้นที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้แม่น้ำลำธาร ภูเขา ทะเล แล้วกอบโดยผลประโยชน์จากพื้นที่นั้นแต่ผู้เดียว

ช. อทินนาทานในรูปของการปล่อยเงินกู้ ได้แก่ อทินนาทานอันเกิดจากการปล่อยเงินกู้นอกระบบแล้วคิดดอกเบี้ยในอัตราสูง ไม่ยุติธรรม หรือ ธนาคารนำเงินฝากของประชาชนไปปล่อยกู้แก่ธุรกิจที่ผิดศีลธรรม เช่น ปล่อยกู้ให้แก่บริษัทค้าอาวุธสงคราม บริษัทผลผลิตสิ่งเสพติด เป็นต้น ถือว่าจัดอยู่ในข่ายของการผิดศีลข้อที่ ๒ เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสังคมแบบดั้งเดิมมาเป็นสังคมแบบใหม่ระบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาท ทำให้เกิดความโลภอันนำไปสู่ปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นจะต้องศึกษาและอธิบาย ความหมายของศีลข้อที่ ๒ ให้ครอบคลุมกับสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบันและ อทินนาทานในรูปแบบต่างๆ ใน ๗ หัวข้อดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปใช้ได้กับการแก้ปัญหาสังคมสมัยใหม่โดยเฉพาะวัยรุ่นมีการกระทำอทินนาทานในรูปของทรัพย์สินทางปัญญา และอทินนาทานในรูปของการล้วงข้อมูล ซึ่งจะได้นำไปขยายความในแนวโน้มของศีลข้ออทินนาทานที่ปรับเปลี่ยนไปตามสมัยปัจจุบัน

๔) พระไพศาล วิสาโล แสดงทรรศนะว่า ในโลกที่ที่เชื่อมโยงคนเข้าหากันอย่างใกล้ชิดทำให้ปัญหาของโลกเป็นปัญหาของเราด้วย คนทั้งโลกต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ร่วมกันในเรื่องของ

ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติโดยทั่วถึงกัน ในปัจจุบันสังคมไทยก็มีปัญหาต่างๆมาโดยตลอด เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการก่อความไม่สงบ เป็นต้น มีการเบียดเบียนแบบใหม่เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งนอกเหนือจากการเบียดเบียนระหว่างบุคคลต่อบุคคล อย่างชัดเจน แต่เป็นการเบียดเบียนที่เกิดขึ้นโดยผ่านตัวกลาง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ กลไกทางเศรษฐกิจ ระบบการตลาดและสถาบันในสังคม เป็นต้น^{๑๑๒}

ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสังคมแบบเดิมๆ เป็นระบบสังคมแบบใหม่ยุคทุนนิยมความเจริญมีมากขึ้นการติดต่อสื่อสารต่างๆ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้มีผลกระทบทั้งในแง่บวกประเทศชาติมีความเจริญมากขึ้น และในแง่ลบมีสิ่งตามมาคือ ปัญหาในสังคมไทยทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมเกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการลักทรัพย์ เป็นต้น

๖) **จันทร์เพ็ญ อมรเลิศวิทย์** แสดงทรรศนะว่า พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอทินนาทาน ยกตัวอย่าง พฤติกรรมของข้าราชการที่ไปทำงานสาย กลับบ้านก่อนเวลา และเอาเวลาไปทำธุรกิจส่วนตัว จะถูกมองจากประชาชนว่าเป็น “การคอร์รัปชั่นเวลา” (Time Corruption) เบียดบังเวลาราชการ ทำให้ประชาชนต้องเสียเวลาและเสียโอกาส ทำงานไม่เต็มเวลา แต่เอาเงินเต็มเวลา โกงเวลา หลวง การหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง^{๑๑๓}

ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอทินนาทาน เรื่องการคอร์รัปชั่นเวลา ทำงานไม่เต็มเวลา และรับเงินเต็มเวลาซึ่งมีเป็นจำนวนมากในระบบสังคมไทยเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นการสังคมนิสัยที่ไม่ดี หรือสร้างบรรทัดฐานที่ไม่ดีให้กับสังคม

๗) **พระสรวิญญ์ อภิบุญโญ (ดวงชัย)** ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤติทางศีลธรรมของวัยรุ่น” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาวิกฤติทางศีลธรรมของวัยรุ่นและวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤติทางศีลธรรมของวัยรุ่น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติให้มีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา สามารถนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญที่ยั่งยืนต่อไป จากการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤติทางศีลธรรมของวัยรุ่น เกิดจากการดำเนินงานตามนโยบายของภาครัฐที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมค่านิยมทางวัตถุ

^{๑๑๒} พระไพศาล วิสาโล, พุทธศาสนาในอนาคต แนวโน้มและทางออกวิกฤต, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิศตวรรษที่ ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๒.

^{๑๑๓} สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามีคดีสาร จำกัด, ๒๕๓๗), หน้า ๘๗.

มากกว่าคุณค่าทางจิตใจ การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อการประกอบอาชีพมากกว่าการดำรงชีพ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางศีลธรรมของวัยรุ่น เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมด้านค่านิยม ปัญหายาเสพติด การก่ออาชญากรรมทางเพศและการกระทำความรุนแรงของวัยรุ่น^{๑๐๔}

๘) พระมหาเถระ มหาสียาตอ (Mahāsi Sayadaw) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “An Introduction To Buddhist Ethics” ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับอทินนาทานในยุคปัจจุบันว่า “การลักทรัพย์ หมายถึง การเอาสิ่งของของคนอื่นที่เจ้าของหวงแหนและมีได้รับอนุญาตจากเจ้าของเสียก่อน การลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากการโกงผู้ซื้อ อาทิ เช่น ผู้ซื้อสินค้าแล้วผู้ขายโกงตาชั่งให้สินค้าไม่ครบตามจำนวนที่ผู้ซื้อต้องการ หรือการปลอมแปลงสินค้าของปลอมแล้วไปหลอกว่าเป็นของจริง หรือการไม่จ่ายภาษีหรือค่าธรรมเนียมให้แก่บ้านเมือง การโกงเงินเดือนแก่ลูกจ้าง เป็นต้น”^{๑๐๕}

จากทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การตีความของศีลข้อ อทินนาทาน ได้ขยายขอบเขตไปครอบคลุมกรณีศึกษาซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ปรากฏมาก่อนในอดีต ทำให้เห็นได้ว่า ข้อกำหนดเดิมที่ปรากฏในคัมภีร์มีอาจครอบคลุมภาวะของสังคมสมัยใหม่ เพราะทรัพย์ที่เป็นสิ่งของหรือวัตถุในสังคมแบบเดิมนั้น ได้ถูกแปรเปลี่ยนไปเป็นวัตถุที่ไม่สามารถจับต้องได้ก็มี

ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นเพิ่มเติมว่า การแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย โดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทางสังคมและนำหลักธรรมทางศาสนาไปปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิตซึ่งเป็นแนวเดียวกับท่านพุทธทาสภิกขุ ผู้ปกครองจะต้องมีสัมมาทิฐิ มีสติ และมีปัญญาเท่านั้น มีสุขภาพจิตที่ดี แล้วความคิดที่จะล่วงละเมิดการทำอทินนาทานก็จะไม่ปรากฏในสังคมไทย

แม้ว่ารูปแบบของอทินนาทานจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างลักษณะอทินนาทานก็ยังคงเป็นการกระทำใดๆ ที่ผู้ต้องการลัก มีเจตนาเป็นสำคัญในการขโมย หรือยักยอกเอาเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเพื่อต้องการอำนวยความสะดวกแก่เหตุใดเหตุหนึ่งอันสนองความต้องการของตนเองและผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้มาซึ่งทรัพย์นั้น

^{๑๐๔} พระสรวิษณุ อภิปัญญา (ดวงชัย), “แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่น”, รวมบทความวิชาการตีพิมพ์ในงานวิสาขบูชาโลก ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๒-๑๑๓.

^{๑๐๕} Peter Harver, *An Introduction To Buddhist Ethics Foundation, Values and Issues*, (Cambridge : Cambridge University Press, 2009), p70.

๓.๓.๒ แนวโน้มของศิลปะสื่อทัศนนาทานที่ปรับเปลี่ยนไปตามสมัยปัจจุบัน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาทัศนนาทานต่างๆ ตามทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่ได้ขยายความหมายเพิ่มขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ก็อาจจะมีผลกระทบเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ของประเทศเป็นต้นว่า นักการเมือง นักธุรกิจส่วนหนึ่งอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นโดยตรง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การปลูกฝังทัศนคติตั้งแต่เยาว์วัย ต่อเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญา การคัดลอกทรัพย์สินที่บรรจุนในแผ่นซีดี-รอม คัดลอกหนังภาพยนตร์ คัดลอกเกมส์คอมพิวเตอร์ หรือคัดลอกเพลงยอคนิยมในปัจจุบัน หรือการล้วงข้อมูลลับของคนอื่นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทัศนนาทาน ผู้วิจัยจึงขอนำมากล่าวไว้ในที่นี้

ก. ทัศนนาทานในรูปทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ความคิด (idea) การประดิษฐ์ (invention) และการสร้างสรรค์ ทางปัญญาต่างๆของมนุษย์ ที่ถูกสร้างเป็นรูปธรรมขึ้นมา จนกลายเป็นผลผลิตผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าในเชิงพาณิชย์และในเชิงศิลปะ เช่น งานประดิษฐ์ งานวรรณกรรม งานศิลปกรรม สัญลักษณ์ ชื่อ รูปภาพ และการออกแบบเชิงพาณิชย์ เป็นต้น ซึ่งกฎหมายให้ความคุ้มครองในฐานะเป็นทรัพย์สินทางปัญญา และผู้เป็นเจ้าของปัญญาและความคิดหรือผลผลิตนั้นๆ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวอยู่เหนือผลงานสร้างสรรค์ของตนเองชั่วระยะเวลาหนึ่งที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ภายในระยะเวลาที่บุคคลอื่นใดจะละเมิดมิได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทรัพย์สินทางปัญญาคือตัวความคิด หรือปัญญาการคิดค้นของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่รูปร่าง จับต้องไม่ได้ แต่ก่อให้เกิดผลผลิตได้ ที่กฎหมายรับรองให้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง

ทัศนนาทานอันเกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญาของคนอื่นสมัยปัจจุบันถือว่าเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง เช่นการคัดลอกทรัพย์สินที่บรรจุนในแผ่นซีดี-รอมไม่ว่าจะเป็น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ผลิต

กรณีการคัดลอกทรัพย์สินที่บรรจุนในแผ่นซีดี-รอมไม่ว่าจะเป็น โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันเป็นลิขสิทธิ์ส่วนบุคคล ถือว่าเป็นการกระทำ ลัก หรือขโมย และในแง่องค์ประกอบของทัศนนาทานถือว่าการคัดลอกทรัพย์สินที่บรรจุนในแผ่นซีดี-รอมหรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นการกระทำด้วยเจตนาที่เป็นกุศลหรืออกุศล หากเป็นการกระทำที่มุ่งผลประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลอื่นโดยไม่กระทำให้ถูกต้อง ถือได้ว่ามีเจตนาที่เป็นอกุศล หากกระทำครอบครองประกอบ ๕ ประการ ถือว่าผิดทั้งศีลและธรรม หากกระทำไม่สำเร็จขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ถือว่ามีจิตคิดที่จะลักเป็นการผิดธรรม ถ้าเป็นการกระทำด้วยเจตนาเป็นกุศลถือว่าไม่ผิดศีล

ข. อทินนาทานในรูปของการล้วงข้อมูล

ในสังคมปัจจุบันนี้ ปัญหาวิกฤตเหล่านี้ มิได้เกิดจากการกระทำของผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะเพียงอย่างเดียว ส่วนผู้ที่กระทำก็อาจจะเป็นวัยรุ่นที่คึกคะนอง อยากเรียนรู้ อยากจะลองวิชา จึงได้กระทำการทินนาทานอันเกิดจากการขโมยหรือการล้วงข้อมูลลับของคนอื่นทางอินเทอร์เน็ต เช่น พวกแฮคเกอร์ (Hacker) ที่เจาะเข้าไปในเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อล้วงข้อมูลลับของคนอื่น โดยส่วนใหญ่เป็นการกลั่นแกล้งจากเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด ที่รู้รหัสผ่านอีเมลล์ หรือขโมยรหัสผ่าน ทำให้เจ้าของไม่สามารถเข้าอีเมลล์ของตัวเองได้ ถือได้ว่าการล้วงข้อมูลลับของคนอื่นทางอินเทอร์เน็ต เช่น พวกแฮคเกอร์ที่เจาะเข้าไปในเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อล้วงข้อมูลลับของคนอื่น เป็นการกระทำ ลัก หรือ ขโมย และในแง่องค์ประกอบของอทินนาทานถือว่าเป็นการกระทำด้วยเจตนาที่เป็นอกุศล

การนำหลักอทินนาทานสิกขาบทที่ ๒ แห่งเบญจศีลไปใช้ในการวิเคราะห์การล้วงข้อมูลลับของคนอื่นทางอินเทอร์เน็ต ขอยกตัวอย่าง กรณีศึกษาดังนี้

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ นักศึกษาชาย ศึกษาอยู่ที่ คณะสถาปัตยกรรมของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง กระทำการเจาะข้อมูล (hack) ทางทวิตเตอร์ของนายกรัฐมนตรีหญิง เหตุเกิด และความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง จึงใส่ข้อความโจมตีทางทวิตเตอร์ของนายกรัฐมนตรีหญิง และนโยบายของพรรคในชื่อของนายกรัฐมนตรีหญิง จำนวน ๘ ข้อความ ประกอบกับอีเมลล์ และทวิตเตอร์ของนายกรัฐมนตรีได้ลงทะเบียนแบบบุคคลทั่วไป นักศึกษาชายได้ทำสิ่งที่ผิดพลาดไปด้วยการเข้าไปทวิตข้อความหรือการโต้ตอบข้อความราวกับว่าตนเองเป็นนายกรัฐมนตรี^{๑๑๖}

นักศึกษาชายคนนั้น ให้การสารภาพว่ามีความรู้ด้านฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี จึงนำความรู้ที่ตนเองมี ประกอบกับความคึกคะนอง ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์อยากลองวิชาจึงได้กระทำการดังกล่าวข้างต้น

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตในภาพรวมว่า การตีความศีลข้ออทินนาทานไม่ว่าจะเป็นเหตุที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาลก็ดี เกิดขึ้นในสมัยใหม่ก็ดี มีสาเหตุมาจากรากฐานของความอยากได้ของคนอื่นหรืออยากได้ในสิ่งที่ตนไม่ควรได้ เช่นเดียวกัน เพียงแต่วิธีการละเมิดนั้นได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามกาลสมัยเท่านั้น

^{๑๑๖} มติชนออนไลน์, <<http://politics.tlcthai.com/572>>, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔.

๓.๘ วิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้ออทินนาทาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาดังกล่าวข้างต้นพอสมควรแล้ว กับทั้งได้ศึกษาหลักศีลข้ออทินนาทานในพระพุทธศาสนา แล้วเห็นว่า รากเหง้าของทุกข์โดยทั่วไปแล้วก็คือ อกุศลมูลอันได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ^{๑๑๖} ตามความหมายดังนี้

ก. โลภะ หมายถึง ความโลภ กิรียาที่โลภ ภาวะที่โลภ ความกำหนด กิรียาที่กำหนด ภาวะที่กำหนด ความเพ่งเล็ง^{๑๑๗} หรือความอยากได้ (ข้อ ๑ ในอกุศลมูล ๓)

ความอยากได้ หมายถึง ความอยากได้ในทรัพย์สินต่างๆ เป็นมูลเหตุจูงใจทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งการครอบครอง โดยไม่คำนึงการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ เช่น วัยรุ่นมีความอยากได้ในทรัพย์สิน รถจักรยานยนต์ และทรัพย์สินตามบ้าน เพื่อให้มาซึ่งการครอบครองแล้วนำไปขายต่อ

ข. โทสะ หมายถึง ความคิดประทุษร้าย (ข้อ ๒ ในอกุศลมูล ๓) กิรียาที่คิดประทุษร้าย ภาวะที่คิดประทุษร้าย ความคิดปองร้าย กิรียาที่คิดปองร้าย ความพิโรธ ความพิโรธตอบ ความคูร้าย ความเกรี้ยวกราด ความที่จิตไม่แช่มชื่น^{๑๑๘} โดย ความคิดประทุษร้าย หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นเหตุจูงใจให้วัยรุ่นร่วมกันคิดทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์ก่อนที่จะได้ทรัพย์สินมาแล้วนำไปขายต่อแล้วมาแบ่งกับเพื่อนเพื่อไปเที่ยวเตร่

ค. โมหะ หมายถึง ความหลง ความไม่รู้ตามเป็นจริง อวิชชา^{๑๑๙} (ข้อ ๓ ในอกุศลมูล ๓) ความไม่เห็น ความไม่ตรัสรู้ ความไม่รู้โดยสมควร ความไม่รู้ตามความเป็นจริง ความไม่รู้แจ้งตลอดความไม่ถือเอาให้ถูกต้อง ความไม่หยั่งลงอย่างรอบคอบ ความไม่พินิจ ความไม่พิจารณา การไม่ทำให้ประจักษ์ ความทราบบัญญา ความโง่เขลา ความไม่รู้ชัด ความหลง ความหลุ่มหลง ความหลงไหล อวิชชา^{๑๒๐}

^{๑๑๖} ม.ม.อ.(ไทย) ๑/๑/๕๕๓.

^{๑๑๗} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๓๘๕/๑๑๔.

^{๑๑๘} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๔๑๘/๑๒๑.

^{๑๑๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๓๒๖.

^{๑๒๐} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๓๕๐/๑๑๔.

ความหลง หมายถึง ความไม่รู้ตามเป็นจริง ความไม่รู้ขาดปัญญาเป็นเหตุให้เกิดมิจฉาทิฎฐิ เกิดความเข้าใจผิด คิดว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้อง และเป็นเหตุให้เกิดการหมกมุ่น มัวเมา เป็นโลกะ เห็นว่าเรื่องที่ผิดศีลธรรมขัดต่อกฎหมายเป็นเรื่องที่น่ากระทำ

อนึ่ง โลกะ โทสะ และโมหะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมๆกันกับการขาดสติสัมปชัญญะ ทำให้คนขาดความรับผิดชอบคิดว่าสิ่งใดที่ทำได้แล้วถูกและสิ่งใดทำได้แล้วผิด จึงทำให้เกิดกล้าที่กระทำอกุศลชื่อนานาถาณ ดังนั้น สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา จึงเป็นเรื่องของการไม่สามารถรักษาสติควบคุมอำนาจของกิเลสคือ อกุศลมูลข้างต้น (กระทำอกุศลชื่อนานาถาณครั้งหนึ่งอาจเกิดจาก โลกะ โทสะ โมหะ^{๑๒} ถือเป็นสาเหตุภายในในทางพุทธศาสนาเรียกว่า มูลเหตุของการทำความชั่ว หรือ “อกุศลมูล”)

ถึงแม้ว่า อกุศลมูลจะมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เป็นอกุศลทุกประเภท แต่แนวทางการขัดเกลาต้องมีอาศัยกลยุทธ์ในระดับที่สามารถนำมาใช้กับบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะวัยรุ่นได้ ผู้วิจัยเห็นว่า การมุ่งประหาร โลกะ โทสะ โมหะ นั้นเป็นงานของพระอริยบุคคลโดยตรง การเข้าถึงความจริงระดับปรมาตถ์ในข้อนี้เป็นการยากที่จะสื่อให้กับวัยรุ่นในสังคมได้เข้าใจ จึงมีหลักธรรมอื่นๆที่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นคำสอนที่โน้มน้าวให้เกิดความสำนึกในสิทธิของตนเสียก่อนและนำไปสู่หนทางแห่งการเข้าถึงความจริงแท้คือความไม่โลก (อ โลกะ) ซึ่งหลักธรรมนั้น คือ

๑) สัมมากัมมันตะ เพราะ การมีสัมมากัมมันตะเจตนากระทำชอบ กล่าวคือ งดเว้นจากกายทุจริต ๓ อย่างอันได้แก่ การตัดรอนชีวิต (ศีลข้อ ๑) การ ถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ (ศีลข้อ ๒) การประพฤติดิฉินในกามทั้งหลาย (ศีลข้อ ๓) ในการหาเลี้ยงชีวิตและการดำรงชีวิตที่เพียงพอต่อปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีพในทางที่ถูกแล้ว จะไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยได้พิจารณาหลักธรรมข้อนี้แล้วเห็นว่าเกี่ยวข้องกับหลักศีลข้ออกุศลชื่อนานาถาณในพระพุทธศาสนา โดยตรง แม้ว่าสัมมากัมมันตะจะเป็นมรรคองค์ที่ ๔ ที่สามารถทำให้เจริญได้ทั้งในระดับโลกิยะและโลกุตระ กล่าวคือเป็นธรรมะสำหรับคนทุกระดับ ไม่เว้นสำหรับวัยรุ่นในสังคม ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่า เป็นหลักธรรมสำคัญที่จะสนับสนุนการแก้ปัญหาวิกฤตเรื่องศีลข้ออกุศลชื่อนานาถาณได้

๒) สัมมาอาชีวะ เพราะ การมีสัมมาอาชีวะเจตนางดเว้น การ โกง (หรือหลอกหลวง) การประจบสอพลอ การทำเลศนัยใช้เล่ห์ขอ การบีบบังคับขู่เข็ญ การต่อลาภด้วยลาภ ผู้วิจัยได้พิจารณาหลักธรรมข้อนี้แล้วเห็นว่า สัมมาอาชีวะเป็นองค์มรรคที่ ๕ สามารถทำให้เจริญได้ทั้งในระดับโลกิยะและโลกุตระเช่นกัน กล่าวคือ เป็นธรรมะสำหรับคนทุกระดับตั้งแต่เป็นเด็กเริ่มรู้สึก

^{๑๒} ม.บ.อ. (ไทย) ๑/๑/๕๕๓.

รับผิดชอบในหน้าที่การงาน และการแสวงหาปัจจัย ๔ เลี้ยงชีพ การปฏิบัติตามองค์มรรคข้อนี้จะทำให้มีสติในการครองชีพ ไม่ทุจริต คดโกง ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของศีลข้ออทินนาทาน

๓) หิริโอตตปปะ เพราะ ธรรมข้อนี้เป็นเครื่องคุ้มครองโลก เป็นธรรมของเทวดา และเป็นธรรมที่ทำให้คนทุกคนมีความรับผิดชอบด้วยตนเอง แม้ว่าจะไม่มีคนอื่นเห็นหรือจ้องจับผิด ย่อมมีความสำนึกในการเว้นจากทุจริตได้เอง โดยที่ไม่ต้องมีบทลงโทษ หรือกฎหมายมาคอยควบคุม

ทั้ง ๓ ประการนี้จะต้องมีการคบบัณฑิต คือ คนดีและเว้นจากการคบคนพาล (อเสวนา จ พาลานํ) เป็นเครื่องนำพาไปด้วย กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งก็คือ ต้องอาศัยกัลยาณมิตร คือ เพื่อนที่ดี นำไปสู่การเห็นที่ถูกต้อง (มีสัมมาทิฐิ) เมื่อพิจารณาในระดับปัญหาของวัยรุ่นแล้ว กัลยาณมิตรก็คือ บิดามารดา ในครอบครัวที่ให้ความอบอุ่นแก่บุตร และชี้แนะไปสู่หนทางที่ถูกต้อง ส่วนความหมายของแต่ละข้อจะขอกกล่าวไว้โดยสังเขปดังนี้

๓.๘.๑ สัมมากัมมันตะ

สัมมากัมมันตะ แปลว่า กระทำชอบ^{๑๑๓} หมายถึง เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการถือเอา^{๑๑๔} คือ ความมด ความเว้น ความเว้นขาด เจตนาเป็นเหตุเว้นจาก กายทุจริต ๓ การไม่ทำ การเลิกทำ การไม่ล่วงละเมิด การไม่ล้ำเขต เป็นการกำจัดต้นเหตุแห่ง กายทุจริต ๓^{๑๑๕} พระพรหมคุณาภรณ์ ได้ให้ความหมายของ “สัมมากัมมันตะ” ว่า ทำการชอบ หรือ การงานชอบ ได้แก่ การกระทำที่เว้นจากความประพฤติชั่วทางกาย ๓ อย่าง คือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติในกาม คือเว้นจากการทุจริต ๓^{๑๑๖}

สัมมากัมมันตะ จัดเป็นส่วนประกอบของศีลสิกขา โดยเป็นส่วนหนึ่งของอริยมรรคองค์ ที่ ๕ และมีฐานะเป็นกัลยาณธรรมสำหรับสิกขาบทที่ ๒ คือ อทินนาทาน ทำหน้าที่อุดหนุนศีล

^{๑๑๓} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๓๓/๓๔๐.

^{๑๑๔} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๐๒/๓๓๖.

^{๑๑๕} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๕๒/๓๓๔.

^{๑๑๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒,

บริสุทธิมั่นคง^{๑๑๗} โดย เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการถือเอา
สิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ เจตนาเป็นเหตุงดเว้นจากการประพฤติดิคนอก^{๑๑๘}

๓.๘.๒ สัมมาอาชีวะ

สัมมาอาชีวะ แปลว่า การเลี้ยงชีพชอบ^{๑๑๙} หมายถึง การละมิจฉาอาชีวะแล้วสำเร็จการ
เลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีวะ^{๑๒๐} คือ ความงด ความเว้น ความเว้นขาด เจตนาเป็นเหตุเว้นจากมิจฉา
อาชีวะ การไม่ทำ การไม่ล่วงละเมิด การไม่ล้ำเขต การกำจัดต้นเหตุแห่งมิจฉาอาชีวะ^{๑๒๑}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของสัมมาอาชีวะ หมายถึง การเลี้ยง
ชีวิตชอบ คือเว้นจากเลี้ยงชีพ โดยทางที่ผิด เช่น โกงเขา หลอกหลวง สอพลอ บีบบังคับขู่เข็ญ ค้าคน
ค้ายาเสพติด ค้ายาพิษ เป็นต้น (ข้อ ๕ ในมรรค)^{๑๒๒} การค้าขายที่เป็นโทษเหล่านี้ที่พระพุทธองค์ตรัส
สอนในวชิขสูตรว่า เป็นการค้าขายที่อุบาทว์ไม่ควรประกอบมี ๕ ประการ^{๑๒๓}

สัมมาอาชีวะ จัดเป็นส่วนประกอบของศีลสิกขา โดยเป็นส่วนหนึ่งของอริยมรรคองค์ที่
๕ และมีฐานะเป็นกัลยาณธรรมสำหรับสิกขาบทที่ ๒ คือ อทินนาทาน ทำหน้าที่อุดหนุนศีลบริสุทธิ
มั่นคง^{๑๒๔} โดยงดเว้นจากมิจฉาอาชีวะ ได้แก่ การพูดหลอกหลวง การเลียบเคียง การหวานล่อม
การพูดและเล็ม การใช้ลาภต่อลาภ^{๑๒๕}

ในทางพระพุทธศาสนา แบ่งสัมมาอาชีวะเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) สัมมาอาชีวะที่ยังมีสาสวะ คือ สัมมาอาชีวะในระดับสังคัม ที่ยังมีอาสวะกิเลสอยู่ เป็น
ส่วนแห่งบุญ ให้ผลคืออุปธิ (สภาวะกลัวกิเลส) เรียกอีกอย่างว่า สัมมาอาชีวะระดับโลกิยะ และ

^{๑๑๗} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๖๕.

^{๑๑๘} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๑๓๗/๑๓๕.

^{๑๑๙} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๓๓/๓๔๐.

^{๑๒๐} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๐๒/๓๓๖.

^{๑๒๑} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๕๒/๓๗๔.

^{๑๒๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒,
หน้า ๔๓๖.

^{๑๒๓} การค้าขาย ๕ ประการ คือ ๑) การค้าขายศีตตราวุธ ๒) การค้าขายสัตว์ ๓) การค้าขายเนื้อ
๔) การค้าขายของมีนเมา ๕) การค้าขายยาพิษ, ดูใน อง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๓๗/๒๔๕.

^{๑๒๔} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๖๕.

^{๑๒๕} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๑๓๗/๑๕๐.

๒) สัมมาอาชีวะที่เป็นอริยะ คือ สัมมาอาชีวะในระดับอยู่เหนือโลก เป็นอริยะ สัมมาอาชีวะของพระอริยะบุคคลทั้งหลาย ที่ไม่มีอาสวะกิเลส เป็นโลกุตระ และเป็นองค์แห่งมรรค^{๑๒๖}

สัมมาอาชีวะ ในทางพระพุทธศาสนามีหลักการสำคัญ ๒ ประการคือ ๑) การงดเว้นมิถนาศีพ และ ๒) การบำเพ็ญสัมมาชีพ ซึ่งในระดับสังคมโลกหรือการดำเนินชีวิตที่ดำรงมั่นเบื้องต้นในสังคม มีรายละเอียดและวิธีปฏิบัติ ก็คือ การงดเว้นมิถนาศีพ (การเลี้ยงชีพในทางที่ผิด) หรือประกอบอาชีพในทางที่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๓.๘.๓ หิริโอตตปปะ

หิริ หมายถึง กิริยาที่ละอายต่อการประพฤติทุจริตอันเป็นสิ่งที่ควรละอาย กิริยาที่ละอายต่อการประกอบบาปอกุศลธรรมซึ่งเป็นบาปนี้เรียกว่า หิริ^{๑๒๗}

หิริ ได้แก่ ความละอายแก่ใจ ความละอายต่อบาป^{๑๒๘} หิริ หมายถึง กิริยาที่ละอายต่อการประพฤติทุจริตอันเป็นสิ่งที่ควรละอายต่อการประกอบสภาวะธรรมที่เป็นอกุศลซึ่งเป็นบาป^{๑๒๙} หรือการทำความชั่วความผิด ต่อการประพฤติทุจริตทั้งหลายและความละอายใจตัวเองที่จะละเว้นไม่ทำความดีซึ่งควรจะทำให้เกิดมีในตน เช่นบิดามารดาที่มีความละอายใจที่จะไม่ดูแลบุตรของตน เช่นนี้เรียกว่ามี หิริ

หิริ เกิดขึ้นได้ด้วยการคิดถึงการศึกษ ฐานะ ยศศักดิ์ ชาติตระกูลของตน คิดถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น รวมกับความแกล้วกล้าของจิตใจที่จะไม่ทำชั่วเช่นนั้น

หิริ เป็นธรรมรักษาคุ้มครองโลก ทำให้โลกเกิดสันติ ทำให้คนเรายู่กันอย่างสงบสุข เพราะคนที่มีหิริจะเกลียดความชั่ว และละอายที่จะทำความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้ไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่โลกและสรรพสัตว์ทั้งปวง

โอตตปปะ หมายถึง กิริยาที่เกรงกลัวต่อการประพฤติทุจริตอันเป็นสิ่งที่ควรเกรงกลัว กิริยาที่เกรงกลัวต่อการประกอบสภาวะธรรมที่เป็นอกุศลธรรมซึ่งเป็นบาป^{๑๓๐}

^{๑๒๖} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๑๔๐/๑๘๐.

^{๑๒๗} อภ.สง. (ไทย) ๓๘/๑๓๓๐/๓๓๒.

^{๑๒๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๒๕๕.

^{๑๒๙} อภ.สง. (ไทย) ๓๔/๓๘/๓๔.

^{๑๓๐} อภ.สง. (ไทย) ๓๓๘/๑๓๓๑/๓๓๒ - ๓๓๓.

โอดตปปะ แปลว่า ความเกรงกลัว หมายถึง ความสะดุ้งกลัวต่อผลของความชั่ว ต่อผลของความทุจริตที่ทำไว้ มักใช้เข้ากับหิริ เป็น หิริโอดตปปะ^{๑๓๑}

โอดตปปะ หมายถึง กิริยาที่เกรงกลัวต่อการประพฤติทุจริตอันเป็นสิ่งที่ควรเกรงกลัว กิริยาที่เกรงกลัวต่อการประกอบสภาวะธรรมที่เป็นอกุศลซึ่งเป็นบาป^{๑๓๒} เป็นอาการของจิตที่หวั่นไหวเมื่อจะทำความชั่ว เพราะกลัวความผิดที่จะตามให้ผลในภายหลัง เกิดขึ้นได้เพราะคิดถึงโทษหรือความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นจากการทำชั่ว จากการประพฤติทุจริตของตน เช่น ตัวเองเองต้องเดือดร้อน เกิดความเสียหาย เสียทรัพย์สินเงินทอง เสียชื่อเสียง หรือถูกคนอื่นตำหนิติเตียน ถูกสังคมรังเกียจ เป็นต้น

โอดตปปะ เป็นธรรมคุ้มครองโลกคู่กับหิริ เพราะคนที่มีโอดตปปะย่อมมีความเกรงกลัวต่อบาป เป็นความรู้สึกกลัวเมื่อทำไปแล้วบาปอาจส่งผลเป็นความทุกข์ทรมานแก่เรา จึงไม่ยอมทำบาป ทำให้ห่างเหินจากการประพฤติต่างๆ ได้ อันเป็นเหตุให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขและเกิดสันติภาพขึ้น

หิริโอดตปปะเป็นทิวธรรม ในทิวธัมมชาดก กล่าวไว้ว่า^{๑๓๓} “บุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยหิริและโอดตปปะ ตั้งมั่นอยู่ในสุกขธรรม (กุศลธรรม) เป็นผู้สงบระงับเป็นคนดีงาม” ดังนั้นผู้มีทิวธรรมในโลกคือ ผู้ที่มีธรรมของเทวดา (ในโลก) เป็นสัตตบุรุษผู้สงบระงับ ประกอบด้วยหิริโอดตปปะ ตั้งมั่นอยู่ในธรรมอันผ่องแผ้ว ทิวธรรมจะประกอบด้วย "หิริ" คือ การละอายต่อบาป "โอดตปปะ" คือการเกรงกลัวต่อผลของบาป หิริ นั้นประกอบด้วย ความละอายต่อการ คิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่ว โอดตปปะ คือการเกรงภัยของการคิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่วจะมาถึงตน

พระพุทธโฆส (ระแบบ จูตญาโณ) ได้แสดงความสำคัญของหิริโอดตปปะในฐานะ "ธรรมโลกบาล" ธรรมะเครื่องคุ้มครองโลก คือ หิริโอดตปปะ ว่า^{๑๓๔}

ย่อมจำเป็นสำหรับในโลกปัจจุบัน แม้ว่าทุกประเทศมีกฎหมายไว้คุ้มครองแล้ว เพราะหิริ ความละอายใจในการทำบาป โอดตปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อผลแห่งบาป ธรรมทั้งสองประการนี้พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า เป็น โลกपालธรรม คือธรรมที่รักษาคุ้มครองโลก คือ

^{๑๓๑} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๔๐๑.

^{๑๓๒} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๓๕/๓๔.

^{๑๓๓} ขุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๖/๓.

^{๑๓๔} พระโสภณคณาภรณ์, **ตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา ๒**, (กรุงเทพมหานคร : วัดบวรนิเวศวิหาร ราชวรวิหาร, ๒๕๒๒), หน้า ๑๖๖-๑๗๑.

หมู่สัตว์ให้อยู่ร่วมต่อกันอย่างปกติสุขตามสมควร นอกจากจะเรียกว่าเป็นโลกปาเลธรรมแล้ว ยังถือว่าเป็น เทวธรรม คือธรรมที่จะสร้างคนให้เป็นเทพบุตรเทพธิดาด้วยร่างกายที่เป็นมนุษย์นี้เอง

หากเราสังเกตให้ดีจะพบว่า หิริโอตตปปะ เป็นธรรมที่เกิดขึ้นภายในใจของคนทุกคน ในลักษณะที่ค่อยเกิดขึ้นมาตามลำดับ ท่านจึงเรียกระบบสองประการนี้ว่า มโนธรรม คือธรรมที่เกิดขึ้นอยู่ภายในจิต หิริ โอตตปปะ เป็นมโนธรรมนี้เองที่แยกให้แตกต่างจากสัตว์ในด้านพฤติกรรมที่ปรากฏออกมาด้านกาย วาจา เพราะใจประกอบด้วยความสำนึกอันมี หิริโอตตปปะเป็นหลักยึดเหนี่ยว พฤติกรรมต่างๆของบุคคลในสังคม จะยึดหลักการ ไม่เบียดเบียนตนเอง คนอื่นให้เดือดร้อน เพราะพฤติกรรมต่างๆ จะอยู่ภายใต้การควบคุมของ หิริโอตตปปะ ให้สังเกตว่า หิริโอตตปปะเป็นความสำนึก ที่เกิดขึ้นจากการยอมรับ ความสำคัญของตนเอง สังคม เจื่อนใจทางสังคม และศาสนาเป็นต้น เช่น การพิจารณาถึงชาติ ตระกูล อายุ จิตใจที่เข้มแข็ง การศึกษา เสี่ยงครหาจากคนอื่น ความรู้สึกตำหนิตนเอง โทษทาง บ้านเมือง การตกนรกหลังจากตาย เป็นต้น"

ความรู้สึกสำนึกเหล่านี้จะค่อยๆ เกิดขึ้น เมื่อคนสำนึกเห็นถึงคุณค่า ความงดงาม อันเกิดขึ้นจากการมีความละเอียดแก่ใจ และความสะดุ้งกลัวต่อบาป และผลบาป ฝ่ายกฎหมายนั้น บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมความประพฤติผิด ทางกาย กับวาจาเท่านั้น ไม่ได้ไปควบคุมถึงใจซึ่งเป็นตัว ควบคุมกายกับวาจา อีกประการหนึ่งความผิดทางกฎหมายจะเกิดขึ้นตามเจื่อนใจของกฎหมาย ได้ก็ต่อเมื่อการกระทำผิดเช่นนั้น จะต้องฟังๆ ได้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย มีประจักษ์ พยานหลักฐานมากพอที่จะถือว่าเป็นความผิดได้ จึงตัดสินได้ว่าเป็นความผิด หากว่าความสำนึกผิด ว่า อะไรผิดอะไรถูก เกิดจากหิริโอตตปปะแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องมีคนเห็นหรือไม่เห็น ใครจะท้วง หรือไม่ก็ตาม คนที่มีหิริโอตตปปะ จะสำนึกได้ด้วยตัวเองว่า อะไรควรเว้น อะไรควรกระทำ

ในด้านสร้างคุณดีก็เช่นกัน คนที่มีหิริโอตตปปะ พร้อมที่จะทำความดี โดยไม่จำเป็นว่า ใครจะเห็นหรือไม่ก็ตาม ความปิ่นป่วนสับสนในปัจจุบันจนส่วนย่อยถึงสังคมโลก จะพบว่าการกระทำในลักษณะที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ได้เกิดจำนวนขึ้นมาก จนสร้างความหวั่นไหว ได้เกิดขึ้นแก่คนทั่วไปทั้งสถานการณ์ของสังคม ประเทศ และโลก

โลกปาเลธรรม ทั้ง ๒ ประการมีความจำเป็นมากขึ้น ที่คนจะต้องสร้างให้บังเกิดขึ้นจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอำนาจ เงิน สังคม ราชการ ยิ่งขาดหิริโอตตปปะไม่ได้ทีเดียว หากต้องการความเจริญในชีวิตที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ และจิตใจสัมพันธ์กัน หากคนใน สังคมมีหิริโอตตปปะเป็นหลักใจแล้ว เมื่อใดก็ตามหากคิดจะทำสิ่งใดที่ชั่ว เมื่อนั้นมีความละเอียดจะ

เกิดขึ้นมาในใจ แม้ว่าคนอื่นจะไม่เห็น คิดทำชั่วคืออย่างไร สิ่งใดที่เป็นไปเพื่อความเลวทราม ไม่ถูกต้องทางธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอันนั้นเป็นความเลว อะไรที่คิดว่าถูกหรือไม่ถูก คือถ้าเราทำอะไรลงไป ถ้าหากว่าไม่ถูกต้องแล้วมันก็รู้สึกจะลอยกระดากในใจตนเอง รู้สึกผิดจากความถูกต้อง ความลอยเป็นต้นเหตุให้ทำความดี ความดีทั้งหมดเกิดจากความลอยทั้งนั้น ความไม่ดีเกิดจากความไม่ลอย คิด ทั้ง ๕ ข้อมีความลอยเป็นเบื้องต้น เป็นสมุฏฐาน หากว่ามีความลอยในใจแล้ว ไม่กล้าทำ ศิลข้อนั้นถึงคว้นได้หมดในทางตรงกันข้าม หากกล้าทำเพียงข้อใดข้อหนึ่งข้ออื่นๆ ก็กล้าทำได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้นทั้ง สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะจิงเป็นหลักธรรมที่มุ่งสร้างภูมิ ด้านทานต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมให้กับวัยรุ่น (เยาวชน) ส่วนการพัฒนาแนวทางสร้างภูมิ ด้านทานต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่น ผู้วิจัยจะศึกษาและวิเคราะห์ตามลำดับต่อไป

๓.๕ สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอศิลปข้อทินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา เกรวาท โดยได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ความหมายของศิลปข้อทินนาทาน ๒) ความเป็นมาของทินนาทาน ๓) องค์ประกอบของทินนาทาน ๔) ประเภทของทินนาทาน ๕) เกณฑ์การวินิจฉัยศิลปข้อทินนาทาน ๖) คุณและโทษของศิลปข้อทินนาทาน ๗) การตีความศิลปข้อทินนาทาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ ๘) การวิเคราะห์หลักธรรมในศิลปข้อทินนาทาน

ในเรื่องความหมายของศิลปข้อทินนาทาน ความเป็นมาของทินนาทาน และองค์ประกอบ เกณฑ์การวินิจฉัยศิลปข้อทินนาทาน ได้กล่าวถึง ความหมายตามรูปศัพท์และในทางพระพุทธศาสนา การบัญญัติทินนาทานของบรรชิต และฆราวาส ในด้านองค์ประกอบของความผิดทินนาทานนั้นประกอบด้วย ทรัพย์มีเจ้าของหวงแหน รู้ว่าเจ้าของยังหวงแหน มีจิตคิดจะลัก มีความพยายาม และนำมาได้ด้วยความพยายามซึ่งปรากฏหลักฐานอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกที่พระพุทธองค์บัญญัติขึ้นในพระวินัย และผู้วิจัยได้เชื่อมโยงกับการตีความของนักวิชาการบางส่วน

ในเรื่องคุณและโทษของศิลปข้อทินนาทานนั้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึง คุณและโทษของศิลปข้อทินนาทานโดยทั่วไป คุณและโทษของศิลปข้อทินนาทานที่ให้ผลในชาติหน้า ในเรื่องการตีความศิลปข้อทินนาทานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมทรรศนะของนักวิชาการสมัยใหม่บางท่านที่ได้ให้การขยายความหมายเดิมๆ ออกไปสู่พฤติกรรมของสังคมที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันอันมีความทันสมัยมากขึ้น รวมไปถึงให้ครอบคลุมทรัพย์สินที่เป็นนามธรรมด้วย

การวิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้ออทินนาทาน ผู้วิจัยได้พบหลักธรรม คือ สัมมากำมัตตะ สัมมาอาชีวะ และ หิริโอตตปปะ โดยเห็นว่าหลักธรรมทั้ง ๓ ส่วนนี้จะเป็นจริยธรรมที่แก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยได้

ทางพระพุทธศาสนา สอนให้มนุษย์ดำเนินชีวิตเพื่อให้บรรลุประโยชน์ คือ การเป็นผู้มีศีลธรรมอันดีงาม โดยมีจุดหมายด้านอรรถประโยชน์ ๓ ด้าน^{๑๓๕} กล่าวคือ

๑) ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ แปลว่า ธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน หมายถึงประโยชน์อันพึงได้รับจากการประกอบกิจการหรือมีอาชีพที่สุจริตถูกต้องทางกฎหมายและศีลธรรม ซึ่งธรรมทั้ง ๓ ข้อเป็นธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน

๒) สัมปรายิกัตถประโยชน์ แปลว่า ประโยชน์เบื้องต้น หรือ ประโยชน์คุณค่าของชีวิต ประโยชน์สำหรับชีวิตด้านในเป็นหลักประกันชีวิตในอนาคตและภพหน้า คือ หาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริตธรรม มีความก้าวหน้าเติบโตใหญ่ขึ้นด้วยธรรมทั้ง ๓ ข้อ คือ “สัมมากำมัตตะ สัมมาอาชีวะ หิริโอตตปปะ” สามารถสร้างหลักประกันที่มั่นคงให้กับชีวิตในอนาคต เชื่อว่าสัมปรายิกัตถประโยชน์ในเบื้องต้น

๓) ปรมัตถประโยชน์ แปลว่า ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน^{๑๓๖} หรือประโยชน์สูงสุด เป็นสาระที่แท้จริงของชีวิต มีจิตใจที่ปราศจากการเบียดเบียนอย่างแท้จริง จิตใจเป็นอิสระไม่ถูกครอบงำด้วยโดย โลกะ โทสะ โมหะ อันเนื่องมาจากด้วยการประกอบอาชีพจะเห็นได้ว่า การที่จะตอบสนองประโยชน์สูงสุดจะต้องมี “สัมมากำมัตตะ” “สัมมาอาชีวะ” “หิริโอตตปปะ” เป็นพื้นฐานเสียก่อนจึงจะถึงความอิสระได้

กล่าวโดยสรุป อทินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นศีลธรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ การกระทำอทินนาทานนั้นประกอบด้วยเจตนาเป็นสำคัญในการลักทรัพย์ของผู้อื่น ซึ่งเจ้าของทรัพย์นั้นยังมีความหวงแหนอยู่ไม่ว่าทรัพย์นั้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ตาม

^{๑๓๕} พ.ร.บ. (ไทย) ๓๐/๖๗๓/๓๓๓.

^{๑๓๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๒๐๔.

ผู้วิจัยได้พบหลักฐานที่เป็นแก่นของศีลอุทเทสสนา ได้แก่ สัมมาถัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และ หิริ โอตตัปปะ ซึ่งการพัฒนาหลักธรรมนี้ให้เจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยจะได้ศึกษาในบทที่ ๔ ศีลข้อ อุทเทสสนากับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยต่อไป

บทที่ ๔

วิเคราะห์ศีลข้ออทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม ของวัยรุ่นในสังคมไทย

การศึกษานี้วิเคราะห์ ศีลข้ออทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยในบทที่ผ่านมาได้กล่าวถึง ปัญหาวิกฤตทางศีลข้ออทินนาทานของวัยรุ่นในสังคมไทย และการดำเนินชีวิตด้วยศีลข้ออทินนาทานตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท ในบทนี้จะวิเคราะห์หลักธรรมในศีลข้ออทินนาทานกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป โดยผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้ ๑) หลักธรรมที่สนับสนุนการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้ออทินนาทาน ๒) แนวทางการเสริมสร้างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง ๓) แนวทางการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานให้กับสังคม

๔.๑ หลักธรรมที่สนับสนุนการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้ออทินนาทาน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยเกี่ยวกับ การลักทรัพย์นั้น และศึกษาหลักธรรมต่างๆ เพื่อให้เป็นเครื่องมือสนับสนุนวัยรุ่นในสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันด้านทานมิให้กระทำความชั่ว สนับสนุนการแก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันทั้งประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เพราะอทินนาทานเกิดขึ้นด้วยความอยาก (โลภะ) การแก้ปัญหาความอยากจึงต้องอาศัยหลักธรรมเหล่านี้ คือ สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และ หิริโอตตปปะ ที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๓ สรุปได้ดังนี้

สัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีวะ

สัมมากัมมันตะ (กระทำชอบ) และสัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพชอบ) เป็นการแสวงหาทรัพย์และใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์รู้เท่าทันเข้าใจคุณประโยชน์ที่แท้จริงของทรัพย์ไม่ให้ตกในอำนาจของกิเลสทำให้เกิด โลภะ ซึ่งเป็นรากเหง้าของอกุศล ในทางพระพุทธศาสนาเรียกมูลเหตุของการกระทำความชั่วดังกล่าวว่า อกุศลมูล^๑ คือ รากเหง้าของอกุศล ต้นเหตุของอกุศล ต้นเหตุของ

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส. อาร์. พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๔๗๒.

ความชั่ว (โลกะ โทสะ โมหะ) ซึ่งเกิดจากสาเหตุภายในตัวบุคคลอาจนำไปสู่การกระทำชั่วด้านปัญหาอทินนาทาน

สัมมากัมมันตะ หมายถึง คือ ความงด ความเว้น ความเว้นขาด เจตนาเป็นเหตุเว้นจากกายทุจริต ๓^๒ หรือการกระทำที่เว้นจากความประพฤติชั่วทางกายสามอย่าง คือ ๑) เจตนาเว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ ๓) เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการเลียงชีวิตในทางที่ผิด ดังนี้

๑) ไม่เลียงชีพด้วยปาณาติบาต เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำลายสัตว์อื่น หวังประโยชน์เกื้อกูลในบรรดาสัตว์ทั้งหลาย

๒) ไม่เลียงชีพด้วยอทินนาทาน เว้นขาดจากอทินนาทาน ถือเอาแต่ของที่เขาให้แล้ว หวังอยู่แต่ของที่เขาให้ ไม่ลักขโมย เป็นคนสะอาดบริสุทธิ์

๓) ไม่เลียงชีพด้วยการประพฤติผิดในกาม เว้นขาดจากการประกอบอาชีพที่ผิดจารีตประเพณี หรืออาชีพที่ส่งเสริมให้เกิดกิเลสตัณหา

การหาเลี้ยงชีพด้วยความบริสุทธิ์ ถือเป็นศีลข้อหนึ่งในศีล ๕ ข้อ ที่เป็นข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมความประพฤติ เพื่อกำจัดกิเลสชั้นหยาบที่แสดงออกมาทางกาย วาจา ให้ประณีตยิ่งขึ้น สาระของศีลอยู่ที่เจตนาและความสำรวมไม่ล่วงละเมิดวินัย ระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งตนเองและผู้อื่นรวมถึงอาชีพะที่สุจริตด้วย

สัมมาอาชีพะ หมายถึง การเลี้ยงชีพชอบในทางที่ถูกต้อง ละมิจฉาอาชีพทุกชนิด^๓ เป็นการเลี้ยงชีพที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างสุจริตถูกต้องชอบธรรมและถูกกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรมและรวมถึงการดำรงตนอย่างเหมาะสมในงานอาชีพนั้นๆ ด้วย

ดังนั้นหลักธรรมสัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีพะ จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาของวัยรุ่นและนอกจากนี้ควรนำหลักธรรมข้ออื่นๆ เข้ามาบูรณาการเรียนการสอน ให้เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ส่งผลให้วัยรุ่นมีภูมิด้านทานที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรม หากไม่นำหลักธรรมมาเสริมสร้างหรือนำมาประยุกต์ใช้อาจส่งผลให้เกิดการกระทำอทินนาทานในรูปแบบต่างๆ ในทางที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงทางสังคม เกิดความละโมภในทรัพย์สิน ขาดปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง เมื่อสะสมปัญหาหนักเพิ่มขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมในรูปแบบต่างๆ แล้วนำมาสู่ความเสียหายทางสังคม

^๒ อภ.วิ. (ไทย) ๓๕/๔๕๒/๓๗๔.

^๓ ที.ศี. (ไทย) ๕/๓๕๓/๑๖๔.

ด้วยเหตุนี้ การตระหนักถึงหลักธรรมสัมมากรรมันตะ และสัมมาอาชีวะ อย่างบริบูรณ์จึงสามารถควบคุมความโลภทำให้ไม่เกิดกิเลส หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งการสนองกิเลส ตัณหา ความต้องการของตนในด้านวัตถุให้พรั่งพร้อมบริบูรณ์ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นควรนำเอาหลักธรรมสัมมากรรมันตะและสัมมาอาชีวะ ในการกระทำชอบและการเลี้ยงชีพชอบมาใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งตามหลักพระพุทธศาสนาให้มีปัจจัย ๔ พอเพียงแก่ความต้องการในการดำเนินชีวิตเพื่อควบคุมปัญหาโลภะ ได้และส่งผลให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข นำไปสู่การแก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นเหตุทำลายคุณงามความดีของมนุษย์ มิฉะนั้นแล้วจะนำไปสู่ความเสียหายและความเดือดร้อนใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชาตินี้ทำให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนใจในชาตินี้และในชาติหน้าทำให้ไปเกิดในนรก ไปกำเนิดในสัตว์ดิรัจฉาน หรือเกิดในเปรตวิสัย อันเป็นอบายภูมิ ซึ่งทุกข์ทรมานเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้พลาดโอกาสต่อการหลุดพ้นจากสังสารวัฏในสมัยใดที่พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก

หลักธรรมสัมมากรรมันตะ และสัมมาอาชีวะ ที่มาสนับสนุนในการดำเนินชีวิตที่เป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอทินนาทาน เนื่องจากองค์มรรคขั้นศีลสอนว่า ความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานที่สุดของแต่ละบุคคล คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ในการที่จะไม่ให้มีความคิดที่จะทำความชั่วด้วยการเบียดเบียนหรือล่วงละเมิดต่อผู้อื่น อยู่ในจิตใจของตนเลย เมื่อมีความบริสุทธิ์รองรับเบื้องต้นแล้ว ความรับผิดชอบนั้น จึงขยายกว้างถึงขั้นการธำรงรักษาและเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าแห่งคุณธรรมของตน ด้วยการชวนช่วยทำความดี บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่คนอื่น หรืออาจกล่าวได้ว่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการละเว้นความชั่ว และรับผิดชอบต่อผู้อื่น ในการที่จะทำความดีแก่ผู้อื่น^๔ มิให้ความคิดของเราไปล่วงละเมิดต่อผู้อื่นในการกระทำชอบ และการเลี้ยงชีพชอบ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อเกิดสัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะแล้ว จะทำให้เจตนาหรือความคิดที่เป็น “อกุศล” ลดลงได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข ปัญหาเรื่องอทินนาทานย่อมไม่มี ในคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะ ได้แสดงไว้ว่า สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ เป็นวิริตี คือ เจตนางดเว้น องค์ธรรมได้แก่ วิริตีเจตสิก ซึ่งเป็น เจตสิกองค์มรรคระดับโลกุตตระ (มรรคสมังคี-มรรคที่เกิดขึ้นพร้อมกัน) หากเป็นโลกียะจะเป็นองค์แห่งศีล (มรรคที่เกิดขึ้นทีละส่วน ไม่พร้อมกัน)

หิริโอตตปปะ

การใช้หลักธรรม หิริโอตตปปะ เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนในกลุ่มวัยรุ่นันที่หรือเกิดความโลภ (อภิชฌา) ภายในจิตใจ เมื่อเยาวชนหรือวัยรุ่นันมีหิริโอตตปปะ กล่าวคืออาย

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๗-๒๕๘.

และเกรงกลัวต่อบาปและรู้ทุกข์และโทษของโลภะแล้วก็จะไม่เกิดความโลภ หรือแสดงพฤติกรรม อิจฉาริษยาเบียดเบียนซึ่งกันและกัน หากคิดผิดประทุษร้ายก็จะเกิดความละอายและความเกรงกลัวต่อบาปขึ้นมา เป็นธรรมเตือนสติทำให้ไม่กล้าคิดทำความชั่ว ครั้นทำลงไปก็เป็นเหตุให้เดือดร้อน วุ่นวายในชาตินี้ตนเองเดือดร้อนเพราะทำชั่ว คิดชั่ว แล้วก็เป็นที่เหตุให้คนอื่นเดือดร้อนและในชาตินี้ เมื่อสิ้นกรรมตายไปอกุศลกรรมทั้งหลายส่งผลนำเกิด ย่อมทำให้ไปสู่นรก ได้รับทุกข์โทษในนรกอย่างแสนสาหัส

ดังนั้น หลักธรรมที่สนับสนุนปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมการลักทรัพย์ ซึ่งเกิดจากวิญญูณคิดที่จะลักทรัพย์หรือล่วงละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมีสาเหตุภายในตัวบุคคลเกิดจาก อกุศลมูล ๓ (โลภะ โทสะ และโมหะ) เมื่อมีความคิดอยากได้ทรัพย์ของคนอื่น หากเกิด “หิริ โอตตปปะ” คือ ความสำนึกละอายและความเกรงกลัวต่อบาป และระลึกอยู่เสมอว่าทรัพย์สินของตนรักและหวงแหน ไม่ต้องการให้ใครมาล่วงเกินฉ้อโกง ทรัพย์สินของคนอื่นก็มีลักษณะฉนั้น ความคิดที่จะกระทำความชั่วจะไม่เกิดขึ้นในใจ ส่งผลให้ “อกุศล” ลดลง

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อเกิดหิริ โอตตปปะแล้ว จะทำให้เจตนาหรือความคิดที่เป็น “อกุศล” ลดลงได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข ปัญหาเรื่อง อทินนาทานย่อมไม่มี ในคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะ ได้แสดงไว้ว่า หิริ โอตตปปะ เป็นโสภณเจตสิก คือ เจตสิกที่ติงามโดยทั่วไป (โสภณสาธารณเจตสิก)

๔.๒ แนวทางการเสริมสร้างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของการละเมิดศีลข้ออทินนาทานของวิญญูณในสังคมไทย เมื่อทราบสาเหตุและต้นตอของปัญหาแล้ว จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเพื่อบรรเทาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อณรงค์ทำให้สังคมมีความสงบสุขกลับคืนมา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ ๓ อันได้แก่ สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริ โอตตปปะ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมโดยสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมโดยสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมให้กับเยาวชน เพราะการแก้ปัญหายาวชนควรกระทำโดยการปลูกฝังคุณธรรมตามหลัก

พระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชนเป็นสำคัญเบื้องต้น^๕ โดยการพัฒนาจิตใจให้มีหลักธรรมเป็นภูมิ
ต้านทาน หลักธรรมที่ปรากฏในศีลข้ออทินนาทาน อันได้แก่ สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และ
หิริโอตตปละ มีแนวทางเสริมสร้างทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามลำดับดังนี้

๔.๒.๑ แนวทางการเสริมสร้างสัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีวะ

การดำรงชีวิตให้อยู่ในทางที่เป็นกุศลดีงามมีสัมมากัมมันตะ (กระทำชอบ) และ
สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพชอบ) ไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นใด มีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑) สร้างความสุขและยินดีในความสุขที่เกิดขึ้นจากทรัพย์นั้นด้วยความชอบธรรม
ถูกต้อง ดีงาม และสุจริต พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงความสุขของผู้ครองเรือน หรือความสุขของ
ชาวบ้านที่เกิดจากการประกอบอาชีพสุจริตไว้ ๔ ประการคือ^๖

ก) อตฺถิสุข สุขเกิดจากความมีทรัพย์ คือ มีความสุขใจ ความภาคภูมิใจ ในทรัพย์ที่
แสวงหามาได้ด้วยอาชีพสุจริต ด้วยน้ำพักน้ำแรง และความขยันหมั่นเพียรของตนเอง หรืออีกนัย
หนึ่งคือ สุขใจที่แสวงหาทรัพย์มาโดยชอบธรรมและได้ทรัพย์มาโดยชอบธรรม

ข) โภคสุข สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ คือ มีความสุขใจ ความภาคภูมิใจ ในการ
ใช้จ่ายทรัพย์ด้วยความชอบธรรม คือ ใช้จ่ายทรัพย์ในการเลี้ยงชีพตามสมควร เลี้ยงดูบุคคลผู้ควร
เลี้ยงดู เช่น บิดามารดา บุตรธิดา ญาติ หรือบริวาร และบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ เช่น ทำบุญให้ทาน
 เป็นต้น

ค) อานันฺดสุข สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ คือ มีความสุข ความภาคภูมิใจที่ตนเอง
และครอบครัวไม่มีหนี้สินติดตัว

ง) อนวัชชสุข สุขเกิดจากความประพฤติที่ไม่มีโทษ คือ มีความสุขใจ
ความภาคภูมิใจในความประพฤติปฏิบัติของตนเองว่า มีความสุจริต ดีงาม และถูกต้องตามทำนอง
คลองธรรม ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ อันใคร่ดำเนินดีเสียไม่ได้

ความสุขสำหรับชาวบ้านทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นความสุขที่เกิดจากการประกอบ
สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า “นรชนผู้จะต้องตาย รู้สุขเกิด
จากความไม่เป็นหนี้ระลึกถึงสุขเกิดจากความมีทรัพย์สวยสุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ ย่อมเห็นแจ้ง

^๕ สมสุดา ผู้พัฒนา, ผศ., “ผลกระทบของโครงการปลูกฝังศีลธรรมด้วยการสอบปัญหาธรรมะ”, รายงาน
การวิจัย, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

^๖ อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๖๒/๑๐๕-๑๐๗.

ด้วยปัญญา ผู้มีปัญญาดูเห็นชัดอยู่อย่างนี้ย่อมรู้ส่วนทั้ง ๒ ว่า สุขแม้ทั้ง ๓ นี้มีค่าไม่ถึงเสียที่ ๑๖ แห่งสุขเกิดจากความประพฤติอันไม่มีโทษ^๓”

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า สังคมไทยจะตระหนักถึงเฉพาะ อัตติสุข สุขอันเกิดจากความมีทรัพย์ โดยแสวงหาทรัพย์และได้ทรัพย์มาโดยชอบธรรม และ โภคสุข สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ ด้วยความชอบธรรม ในการเลี้ยงชีพตามสมควร เลี้ยงดู บิดามารดา บุตรธิดา เท่านั้น แต่ยังไม่ได้ตระหนักถึงการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของ อานันสุข สุขอันอันเกิด ความภาคภูมิใจที่ตนเองและครอบครัวไม่มีหนี้สินติดตัว และ อนวัชสุข สุขอันเกิดจากความประพฤติที่ไม่มีโทษ ความภาคภูมิใจที่ตนเอง มีความสุจริต ดีงาม ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ อันใคร่ดำเนินดีเถียงไม่ได้ นอกจากนั้นพระพุทธองค์ยังสรรเสริญอนวัชสุขมากที่สุดด้วย เป็นสุขที่เกิดจากความประพฤติที่ไม่มีโทษ ซึ่งถ้ามีข้อนี้สมบูรณ์แล้ว ความคิดในเรื่องอนินาทานก็จะหมดไป

๒) การแสวงหาและการรักษาทรัพย์ที่ได้มาด้วยสัมมาสัมมาสัมมาสัมมาสัมมาสัมมา (การกระทำชอบ) และ สัมมาอาชีพะ (การเลี้ยงชีพชอบ) อันเป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อสร้างและรักษาความสุขทั้ง ๔ ประการ ให้เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว และที่สำคัญไม่เบียดเบียนคนอื่นและสังคม การแสวงหาและการรักษาทรัพย์ด้วยสัมมาสัมมาสัมมาสัมมาสัมมา ให้เกิดประโยชน์ในชาตินี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาเรียกว่า “ทิฏฐธัมมิกัตถะ” คือธรรมที่เป็นประโยชน์สุขแก่กุลในปัจจุบัน มี ๔ ประการ คือ^๔

ก) อุฏฐานสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ มีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน ในการประกอบอาชีพสุจริต มีความสามารถ มีความชำนาญและมีปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่การงานนั้น

ข) อารักขสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักเก็บรักษา หรือ ค้ำครอง ทรัพย์สมบัติที่หามาได้โดยชอบธรรมนั้น ไม่ให้เสื่อมเสีย สูญหาย และ ไร้ประโยชน์ ทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่น และสังคม

ค) กัลยาณมิตตตา ความเป็นผู้มีมิตรดี คือ รู้จักคบค้าสมาคมกับบุคคลผู้เป็นบัณฑิต เป็นพหูสูต มีศีลมีธรรม มีความประพฤติดีงาม มีศรัทธา จาคะ และปัญญา คอยศึกษาฝึกหัด พัฒนาตนเองตามผู้เป็นบัณฑิต

^๓ อจ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๖๒/๑๐๗.

^๔ อจ.อุฏฐก. (ไทย) ๒๓/๕๔/๓๔๐-๓๔๒.

ง) สมชีวิตา ความเป็นอยู่เหมาะสม คือ รู้จักกำหนดวางแผนรายได้และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีวิต เลี้ยงครอบครัว และ บำเพ็ญประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมพอดี ไม่สุรุ่ยสุร่ายเกินไป รู้ทางเสื่อมและทางเจริญแห่งโลกทรัพย์

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้คนในสังคมไทยจะตระหนักถึงเฉพาะการหาทรัพย์มาเก็บรักษาไว้เพื่อดำรงตน (อุฏฐานสัมปทา กับ อารักขสัมปทา) แต่ยังไม่เห็นคุณค่าของ กัลยาณมิตตตา อันได้แก่ การรู้จักคบบัณฑิต ที่มีศีลธรรม และประพฤติดีงาม มีศรัทธา จาคะ และปัญญา อีกทั้งข้อสมชีวิตา อันได้แก่ความเป็นอยู่เหมาะสม ไม่ใช้จ่ายเกินความจำเป็น คุณค่าของกัลยาณมิตตตา กับ สมชีวิตา จะทำให้ไม่เกิดกิเลส อยู่อย่างพอเพียง มีสติคอยควบคุมไม่ให้ตกอยู่ท่าของกระแสนารีโภคนิยม ปัญหาสังคมก็จะไม่เกิดขึ้นตามมา

๓) หลีกเว้นทางเสื่อมแห่งโลกทรัพย์ ดำเนินตามทางเจริญแห่งโลกทรัพย์ คือ ทรัพย์สมบัติที่เกิดขึ้นโดยชอบธรรมนั้นย่อมเสื่อมสูญหมดสิ้นไปเพราะเหตุ ๔ ประการ คือ ๑) เป็นนักเลงหญิง ๒) เป็นนักเลงสุรา ๓) เป็นนักเลงการพนัน ๔) เป็นผู้มิดรชั้ว มีสหายชั้ว มีเพื่อนชั้ว เปรียบเหมือนสระน้ำใหญ่มีทางไหลเข้า ๔ ทาง มีทางไหลออก ๔ ทาง ถ้าบุรุษเปิดทางไหลเข้าและเปิดทางไหลออกของสระน้ำนั้น อีกทั้งฝนก็มีได้ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อเป็นเช่นนี้ สระน้ำใหญ่นั้นก็เหือดแห้งไปไม่เพิ่มปริมาณขึ้นเลย ฉะนั้น โลกทรัพย์ที่เกิดขึ้นโดยชอบอย่างนี้ ย่อมเสื่อมไปเพราะเหตุ ๔ ประการนั้นฉะนั้นเหมือนกัน

ส่วนทางแห่งความเจริญของโลกทรัพย์ ได้แก่ การละเว้นจากอบายมุขทั้ง ๔ ประการ^๕ เปรียบเหมือนสระน้ำใหญ่มีทางไหลเข้า ๕ ทางมีทางไหลออก ๔ ทาง บุรุษพึงเปิดทางไหลเข้า ปิดทางไหลออกของสระน้ำ และฝนตกต้องตามฤดูกาล เมื่อเป็นเช่นนั้นสระน้ำใหญ่ก็เพิ่มปริมาณขึ้นไม่เหือดแห้งไปเลยฉะนั้น โลกทรัพย์ที่เกิดขึ้นโดยชอบอย่างนี้ก็ย่อมเจริญเพราะเหตุทั้ง ๔ ประการนี้ ฉะนั้นเหมือนกัน^๖

ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นหลักจริยธรรมสำหรับใช้กับปุถุชนคนทั่วไปรวมทั้งวัยรุ่น จากบทที่ผ่านมา สัมมากรรมันตะและสัมมาอาชีวะมีความหมายสำหรับพระอริยบุคคล ได้แก่ ความงด ความเว้นขาด เจตนางดเว้นจากมิถจกัมมันตะและมิถจอาชีวะของผู้มีจิตเป็นอริยะ เป็นหลักการขึ้นคิดพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ดังนี้

^๕ การละเว้นอบายมุข ๔ ประการ คือ ๑) ไม่เป็นนักเลงหญิง ๒) ไม่เป็นนักเลงสุรา ๓) ไม่เป็นนักเลงการพนัน ๔) เป็นผู้มิดรชั้ว มีสหายดี มีเพื่อนดี, คูใน อจ.อฎฐก. . (ไทย) ๒๓/๕๔/๓๔๓.

^๖ อจ.อฎฐก. (ไทย) ๒๓/๕๔/๓๔๓.

พระพุทธศาสนามองเป้าหมายของสัมมาสัมมันตะและสัมมาอาชีวะให้มีความเมตตาต่อชีวิตของผู้อื่น และเคารพในสิทธิครอบครองของผู้อื่น โดยมุ่งเน้นด้านเกณฑ์อย่างต่ำที่วัดด้วยความต้องการแห่งชีวิตของคน คือมุ่งให้ทุกคนมีปัจจัย ๔ พอเพียงที่จะเป็นอยู่ เป็นการถือเอาคนเป็นหลัก มิใช่ตั้งเป้าหมายไว้ที่ความมั่งคั่งพร้อมบริบูรณ์ ซึ่งเป็นการถือเอาวัตถุเป็นหลัก จะเห็นได้แม้ในหลักธรรมเกี่ยวกับการปกครอง เช่น กำหนดหน้าที่ของพระเจ้าจักรพรรดิข้อหนึ่งว่า เจือจานหรือเพิ่มทรัพย์ให้แก่ชนผู้ไร้ทรัพย์ หมายความว่า คอยดูแลไม่มีคนขัดสนยากไร้ในแผ่นดิน หรือความสำเร็จในด้านอาชีพหรือเศรษฐกิจของผู้ปกครอง พึงวัดด้วยความไม่มีคนอดอยากยากไร้ มิใช่วัดด้วยการมีทรัพย์เต็มพระคลังหลวงหรือเต็มล้นอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง

คำว่า “สัมมาชีพ” ในทางธรรมมิใช่ หมายถึง การใช้แรงงานทำให้เกิดผลผลิตแล้วได้รับปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพเป็นผลตอบแทนมาโดยชอบธรรมเท่านั้น หมายถึงการทำหน้าที่ ความประพฤติ หรือการดำรงตนอย่างถูกต้องอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เป็นผู้สมควรแก่การได้ปัจจัยบำรุงเลี้ยงชีพด้วย เช่น การที่พระภิกษುದำรงตนอยู่ในสมณธรรมแล้วรับปัจจัย ๔ ที่ชาวบ้านถวาย ก็เป็นสัมมาชีพของพระภิกษุ หรือการที่ลูกประพาศิตคนเป็นลูกที่ศิษย์สมควรแก่การเลี้ยงดูของพ่อแม่ ก็พึงนับเป็นสัมมาชีพของลูก

ความมีปัจจัย ๔ พอแก่ความต้องการของชีวิต หรือแม้มีวัตถุพร้อมบริบูรณ์มิใช่เป็นจุดมุ่งหมายในตัวของมันเองเป็นขั้นศีล คือเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพจิตพัฒนาปัญญาเพื่อความมีชีวิตที่ดีงามและการประสพสุขที่ประณีตยิ่งขึ้นไป คนบางคนมีความต้องการวัตถุที่เพียงพอ ที่เป็นอยู่แล้วมุ่งเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพจิตและปัญญา แต่บางคนยังไม่พร้อม ชีวิตของเขาต้องอาศัยวัตถุนิยมเป็นหลัก เมื่อการเป็นอยู่ของเขาไม่เป็นเหตุเบียดเบียนผู้อื่น ย่อมจะสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นได้ดี^{๑๑}

การมีทรัพย์มากมายของเขาก็เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ แต่ในทางตรงกันข้าม หากชีวิตขึ้นอยู่กับวัตถุนิยมมากกว่า ย่อมเกิดความโลภอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เป็นเหตุที่จะต้องเบียดเบียนผู้อื่น อาจนำไปสู่ปัญหาหอนินาทาน แม้ว่าจะเป็นเศรษฐีอยู่แล้วก็ตาม

อนึ่งการวัดคุณค่าของแรงงาน แทนที่จะวัดเพียงด้วยการได้ผลผลิตเกิดขึ้นสนองความต้องการของมนุษย์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นความต้องการด้วยตัณหา หรือความต้องการของชีวิตแท้จริงก็ยังไม่แน่ แต่ในทางธรรมกลับมองที่ผลอันเกื้อกูลหรือไม่เกื้อกูลแก่ชีวิตแก่สังคมหรือการดำรงอยู่ด้วยดีของหมู่มนุษย์ จากข้อความดังกล่าวสามารถพิจารณาไป ๒ อย่างคือ ว่าโดยธรรม

^{๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ, หน้า ๑๑๕.

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานกับอาชีพและผลตอบแทน แยกได้เป็น ๒ ประเภท สำหรับคนทั่วไปหรือชาวโลก การใช้แรงงานในหน้าที่เป็นเรื่องของสัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีพโดยตรง คือเป็นไปเพื่อได้ผลตอบแทนเป็นปัจจัยเครื่องยังชีพ

สำหรับสมณะหรือผู้สละโลก การใช้แรงงานในหน้าที่ก็ยังคงเป็นเรื่องของสัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีพ แต่ความมุ่งหมายในด้านอาชีวนั้นไม่เป็นไปเพื่อผลตอบแทน หากแต่เป็นปัจจัยเครื่องยังชีพและเป็นไปเพื่อธรรมและเพื่อผดุงธรรมในโลก^{๑๒} หลักการที่กล่าวมานี้มีความมุ่งหมายที่สำคัญคือ การมีชีวิตแบบหนึ่งที่เป็นอิสระจากระบบทั้งหลายของสังคมหรือมีชุมชนอิสระชุมชนหนึ่งไว้ทำหน้าที่ด้านธรรมะที่ต้องการส่งเสริมความบริสุทธิ์โดยแท้ให้แก่ชาวโลก

มองในแง่ของธรรม การใช้แรงงานในทางผลิต ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือบริการ มีจำนวนมากที่ไม่เกื้อกูลแก่ชีวิตและสังคม หากแต่เป็นไปเพื่อทำลายโดยตรง เช่น ผลิตอาวุธและยาเสพติด เป็นต้น ในทางธรรมได้ให้ความสำคัญที่ว่าใครจะมีทรัพย์มากน้อยเท่าใด คือไม่ถือเอาการมีทรัพย์มากหรือน้อยเป็นเกณฑ์วัดความชั่วหรือความดี หากแต่ถือการมีทรัพย์เป็นเพียงวิถีไปสู่จุดหมายอื่นมิใช่จุดหมายในตัว ดังนั้นจุดที่น่าสนใจต่อทรัพย์จึงมีสองประเด็น คือ วิธีการที่จะได้มาซึ่งทรัพย์ว่าได้มาอย่างไร และการปฏิบัติต่อทรัพย์ที่มีหรือได้มาแล้วว่าจะใช้อย่างไร คือไม่เน้นการมีทรัพย์แต่เน้นการแสวงหาและใช้จ่ายทรัพย์ การมีทรัพย์หรือได้ทรัพย์มาแล้วเก็บสะสมไว้เฉยๆ ถือว่าเป็นความชั่วอย่างยิ่งเช่นเดียวกับการแสวงหาทรัพย์ในทางที่ผิด และใช้ทรัพย์ในทางที่เกิดโทษ กล่าวโดยสรุปว่า ความชั่วที่เกี่ยวกับทรัพย์สมบัติในขั้นต้นมี ๓ อย่าง คือ การแสวงหาทรัพย์โดยไม่ชอบธรรม การครอบครองทรัพย์ไว้โดยไม่ทำให้เกิดประโยชน์ และการใช้จ่ายทรัพย์ในทางที่เป็นโทษ^{๑๓} โดยไม่พิจารณาถึงความถูกต้องในด้านคุณธรรมและจริยธรรมศีลธรรมอันดีงาม

อย่างไรก็ดี แม้จะแสวงหาทรัพย์โดยชอบธรรม และใช้จ่ายทรัพย์ให้เป็นประโยชน์แล้ว บางครั้งอาจไม่ใช่เป็นการใช้จ่ายทรัพย์ที่ถูกต้องทางธรรม โดยสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะทางธรรมเน้นคุณค่าทางจิตใจและทางปัญญา คือ การวางใจ วางท่าที่ต่อทรัพย์นั้น ว่าจะต้องเป็นไปด้วย “นิสสรณ

^{๑๒} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๒๗๕/๑๘๖.

^{๑๓} ค่านิยมในการบริโภคและค่านิยมในวัตถุ ทำให้กลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่นพยายามแสวงหาสิ่งของมาบำรุงบำเรอและรู้สึกว่ามีความต้องการในสิ่งต่างๆ โดยไม่รู้สึกรู้หายเพียงกับความต้องการ การโฆษณาต่างๆ ส่งผลให้กลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่น ถูกกระตุ้นให้เกิดความโลภหรือความต้องการในสิ่งนั้นๆ ทำให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของบุคคลบนพื้นฐานของปริมาณการบริโภคสิ่งของต่างๆ สังคมจะยกย่องชื่นชมคนที่มีกำลังทรัพย์มากและยกย่องคนที่สามารถครอบครองสิ่งของที่มีราคาแพง

ปัญญา” มีความรู้เท่าทันเข้าใจคุณค่าหรือประโยชน์ที่แท้จริงของทรัพย์ และขอบเขตแห่งคุณค่าหรือประโยชน์นั้น มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่เป็นทาส แต่เป็นนายของทรัพย์ ให้ทรัพย์มีเพื่อรับใช้มนุษย์ เป็นอุปกรณ์สำหรับทำประโยชน์และสิ่งดีงาม ช่วยผ่อนเบาทุกข์ ทำให้มีความสุข มิใช่กลายเป็นเหตุเพิ่มทุกข์ ทำให้เสียคุณภาพจิต ทำลายคุณค่าของความเป็นมนุษย์ หรือทำให้มนุษย์ต่อมมนุษย์มีความแปลกหน้ากัน หลักการในเรื่องสัมมากรรมมันตะ และสัมมาอาชีวะเหล่านี้มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๔} ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

๔.๒.๒ แนวทางการเสริมสร้างhiriโอดตปปะ

แนวทางการเสริมสร้าง “hiriโอดตปปะ” หมายถึง แนวทางในการเสริมสร้างไม่ให้กระทำความชั่วให้มีความสำนึกละอายและมีความเกรงกลัวต่อบาป ให้มีจิตสำนึกไม่กระทำความชั่วแนวทางหรือวิธีอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด “hiriโอดตปปะ” ผู้วิจัยขอกล่าวถึงตามลำดับดังนี้

แนวทางการเสริมสร้างให้เกิดhiri^{๑๕}

๑) คำนึงถึงความเป็นคน หรือชาติตระกูล นึกถึงว่าเรามีบุญได้จะเกิดมาเป็นคนมีชาติตระกูล แล้วทำไมจะต้องรังแกหรือฆ่าสัตว์ ทำไมจะต้องลักขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของสัตว์ดิรัจฉานที่ไม่มีสามัญสำนึกรับผิดชอบชั่วดี เราเกิดเป็นมนุษย์สูงกว่าสัตว์ทั้งหลายอยู่แล้ว พอคำนึงถึงชาติตระกูล เกรงทำให้วงศ์ตระกูลเสียชื่อเสียง hiriก็เกิดขึ้น

๒) คำนึงถึงอายุ เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุควรจะเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ จะมาอยู่กับเด็กๆ กรวาลูกหลานๆ เสมือนวัยหนุ่มๆ ได้อย่างไร เนื่องจากอายุมากขึ้น พอคำนึงถึงวัย เกิดความอายต่อผู้มีอายุอ่อนกว่า hiriก็เกิดขึ้น

๓) คำนึงถึงความดีที่เคยทำ ในอดีตเรามีความองอาจกล้าหาญ สะสมความดีมากมาย เกิดอารมณ์ชั่ววูบที่คิดจะทำความชั่ว แต่ระลึกถึงเคยทำความดีมากมาย จะมาทำความชั่วเสียตอนนั้นปลายทำไม พอคำนึงถึงความดีเก่าก่อนและกลัวคนดูหมิ่นว่าเราก็เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่สามารถทำความดีได้ hiriก็เกิดขึ้น

^{๑๔} “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นการดำรงชีพแบบพออยู่ พอกินมีรายได้เลี้ยงตน มีชีวิตแบบเรียบง่าย ชยัน อดทน มีความประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน.

^{๑๕} พระครูพิพัฒน์ปทุมสร, หนังสือที่ระลึกงานฉลองอายุครบ ๗๒ ปี (พระเฉลิมพล จันทปัญญา), (นครปฐม : ชินพจน์, ๒๕๔๓), หน้า ๔๒๓-๔๒๘.

๔) คำนึงถึงความเป็นพหูสูต นึกถึงว่า เราก็มีความรู้มากมาย รู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว รู้ว่าอะไรควรทำ รู้สารพัดจะรู้แล้วจะมาทำความชั่วได้อย่างไร พอคำนึงถึงความเป็นพหูสูต หิริก็เกิดขึ้น

๕) คำนึงถึงพระศาสดา เราเองก็ถูกพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงเหนี่ยวยาก ตรัสรู้ธรรมแล้ว ทรงสั่งสอนอบรมพวกเราต่อๆ กันมา เราจะละเลยคำสอนของพระองค์ ไปทำความชั่วได้อย่างไร พอคำนึงถึงพระศาสดา หิริก็เกิดขึ้น

๖) คำนึงถึงครูอาจารย์ สถานศึกษา นึกถึงว่าเราก็ดูเหมือนมีครูเหมือนกัน ครูอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนมา ชื่อเสียงสถาบันของเราที่โด่งดังเป็นที่ยกย่องสรรเสริญแล้วเราจะมาทำชั่วได้อย่างไร พอคำนึงถึงครูอาจารย์สถาบันที่เคยเรียนมา หิริก็เกิดขึ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สังคมไทยมีหิริค่อนข้างดีในหัวข้อ ความเป็นคน หรือชาติตระกูล นึกถึงว่าเรามีบุญได้จะเกิดมาเป็นคนมีชาติตระกูล ซึ่งจะสังเกตได้ว่า คนที่ร่ำรวยมักจะเย่อหยิ่งในฐานะของตนเอง กลัวเสียศักดิ์ศรี ไม่กล้าทำความชั่ว เพราะกลัวว่าจะเสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ส่วนหัวข้ออื่น ๆ เป็นต้นว่า การเข้าถึงความเป็นผู้สูงวัย หรือการนึกถึงความดีที่เคยสะสมมาเกิดมาเป็นมนุษย์เราเคยทำความดีและสะสมความดีมากมาย คำนึงถึงความเป็นพหูสูต เรียนรู้มากมาย และคำนึงถึงสถานที่ศึกษาและครูอาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนมา ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นน้อยในสังคมไทย หากมีความละอายในหัวข้อเหล่านี้เพิ่มขึ้นก็จะช่วยเตือนสติให้สังคมไทยมิให้กระทำความชั่วในศีลข้ออื่นนาทาน

แนวทางการเสริมสร้างให้เกิดโอตตปปะ

๑) กลัวคนอื่นตำหนิ ถ้าเราคิดที่จะไปลักทรัพย์ของผู้อื่น ถ้าถูกจับได้ ถูกประจานกันทั่ว ทำให้ชื่อเสียงวงศ์ตระกูลเสื่อมเสีย เมื่อกลัวว่าคนอื่นเขาจะตำหนิเอา โอตตปปะก็เกิดขึ้น จึงไม่ยอมทำบาป

๒) กลัวการลงโทษ มีความสำนึกว่าไม่ควรไปฆ่าผู้อื่น มิฉะนั้น บาปกรรมตามทัน ตำรวจจับได้ จะต้องติดคุกตลอดชีวิตแน่นอน เมื่อกลัวว่าบาปจะส่งผลให้ถูกลงโทษ โอตตปปะก็เกิดขึ้น จึงไม่ยอมทำบาป

๓) กลัวการเกิดในทุคติ มีความสำนึกว่า ถ้าไปลักทรัพย์ของผู้อื่นในชาตินี้ ถ้าเกิดในชาติหน้า จะต้องไปเกิดเป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นอสุรกาย มีความสำนึกได้ กลัวว่าจะต้องไปเกิดในทุคติ โอตตปปะก็เกิดขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าในสังคมไทยมีโอตตปปะในข้อกลัวคนอื่นตำหนิ และข้อกลัวการลงโทษ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนในข้อ กลัวการเกิดทุคติภูมินั้นเมื่อเรากระทำผิดทางศีลธรรมไปลักทรัพย์ของผู้อื่น จะต้องไปเกิดในนรก เป็นเปรต และอสุรกาย ทุกขทรมาน ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีความกลัวน้อยกว่า

ข้ออื่นหากมีความสำคัญแล้วการตกนรกก็จะเกิดความละเอียดรอบาไปไม่คิดกระทำความชั่ว ก็จะส่งผลให้ปัญหาในข้ออื่นนาทานไม่เกิดขึ้น

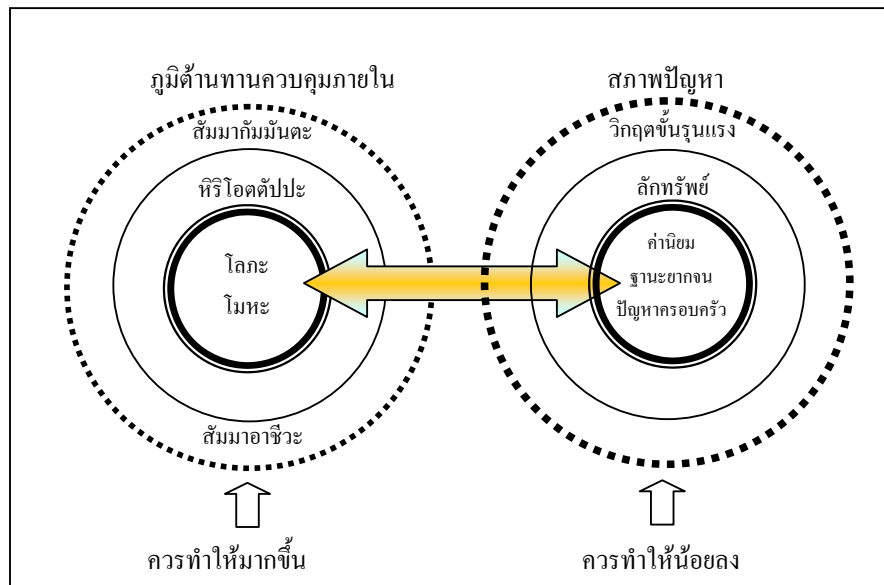
๔.๒.๓ การพัฒนาหลักธรรมที่เป็นภูมิด้านทานในภาพรวม

ปัญหาวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย เมื่อพิจารณาในทางพระพุทธศาสนา เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ขัดกับหลักจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนาซึ่งเกิดจากสภาวะภายในจิตใจของบุคคล เป็นไปตามอำนาจของกิเลส ๓ คือ (โภคะ โทสะ และโมหะ) เรียกว่า “อกุศลมูล”^{๑๖} คือ เป็นรากเหง้าของอกุศล ต้นเหตุของอกุศล ต้นเหตุแห่งความชั่ว^{๑๗} อกุศลเหล่านี้จะต้องอาศัยหลักธรรมข้างต้น คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาอภิวาจา และสิริโอตตปิยะ คอยควบคุมไว้มิให้กิเลสแผ่อิทธิพลออกไปภายนอก

ผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย ซึ่งมีสาเหตุจากปัจจัยภายในของตัวบุคคลคือต้นตอของกิเลสที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆนำไปสู่ปัญหาอหิณนาทาน ในทางพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญระหว่างจิตกับกายที่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อจิตเกิดการปรุงแต่งอารมณ์โดยรับปัจจัยภายนอกด้วยกิเลสต่างๆ แสดงออกมาด้วยทางวาจา หรือทางร่างกาย เป็นการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ หากจิตใจดีการกระทำที่แสดงออกมาย่อมดี แต่ถ้าหากจิตใจร้ายการกระทำที่แสดงออกมาย่อมไม่ดีด้วย ดังนั้นปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมที่นำไปสู่ปัญหาอหิณนาทานในสังคมไทยเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัญหาทางพระพุทธศาสนาที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปแนวคิดต่างๆได้เป็นภาพต่อไปนี้

^{๑๖} ที.ป.า. (ไทย) ๑๑/๓๕๓/๒๕๒.

^{๑๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒, หน้า ๔๗๒.

ภาพที่ ๓ แสดงหลักกรรมกฏมิต้านทานต่อปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมข้อหินนาทาน

จากภาพจะเห็นได้ว่า วงกลมทางด้านซ้ายเป็นกฏมิต้านทานควบคุมภายใน หากทำให้มากขึ้นหรือส่งเสริมให้มากขึ้นก็ยิ่งจะเป็นการดี ส่วนวงทางด้านขวานั้นควรจะต้องควบคุมให้ลดลงให้เหลือน้อยที่สุด ส่วนลูกศรที่เชื่อมระหว่าง ๒ วงนั้น คือ อกุศลมูลที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง หลบซ่อนอยู่ในห้วงลึกของจิตใจ และหลบซ่อนสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นซึ่งเป็นเรื่องยากที่วัยรุ่นจะรู้สึกได้ หากไม่ได้มีการเสริมสร้างกฏมิต้านทาน

๔.๓ แนวทางการเสริมสร้างกฏมิต้านทานให้กับสังคม

เยาวชนหรือกลุ่มวัยรุ่นเป็นบุคคลที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และเป็นอนาคตของประเทศชาติ ทำอย่างไรให้บุคคลเหล่านั้น มีคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจ ให้เกิดความรู้สึกว่ามีพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และพัฒนาให้เยาวชนไทยฉลาด เก่ง เป็นคนดีและมีความสุข และมีความภาคภูมิใจในตนเอง และในสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรประกอบที่สำคัญ ๔ องค์กรประกอบ คือ ครอบครัว โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน ทำงานประสานกัน และต่างฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์แบบ

๑) ครอบครัว ในปัจจุบันมีแนวโน้มบริโภคนิยมสูงขึ้นไปเรื่อยๆ สร้างค่านิยมที่ฟุ่มเฟือยด้านวัตถุนิยมให้แก่วัยรุ่น ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว ขาดการจัดอบรมให้ความรู้แก่

ครอบครัวใหม่สอนวิชาการพัฒนาเด็กในโรงเรียนทั้งในและนอกระบบ ขาดการรู้จักความพอเพียง ในการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒) โรงเรียน ในโรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน ขาดครูที่รักเด็ก และมีสุขภาพจิตที่ดี ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเรื่องการพัฒนาการและจัดประสบการณ์พัฒนาของเด็ก ทำให้ขาดการ ถ่ายทอดวิชาความรู้ โรงเรียนอาจจะร่วมมือในการพัฒนาเด็กอย่างใกล้ชิดกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และทางโรงเรียนควรให้ความสำคัญในหลักสูตร ศิลธรรมและจริยธรรม และธรรมศึกษาใน หลักสูตรการเรียนการสอน และเข้าใจถ่องแท้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓) สังคม มีความเข้าใจระบบพื้นฐานของสังคมปัจจุบัน ในเรื่องของพิธีกรรมต่างๆ วัน สำคัญทางศาสนา ให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เข้าใจความหมายและปฏิบัติเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยว จิตใจรวมถึงให้เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่อยู่บนฐานของความไม่ฟุ้งเฟ้อและไม่ ฟุ่มเฟือย

๔) สื่อมวลชน มีส่วนสำคัญในการให้การศึกษาแก่บิดามารดา ผู้ปกครองและเด็ก ปัญหา การ์ตูนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสื่อทางอินเทอร์เน็ต ที่แพร่หลายในปัจจุบันสร้าง ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนอย่างมาก

ดังนั้น การให้ความร่วมมือพัฒนา ด้านครอบครัว โรงเรียน สังคมและสื่อมวลชน ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้วัยรุ่นได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มบุคคลต่างๆ เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัย สูงอายุ เพื่อฝึกความไม่ประมาทในชีวิต และส่งเสริมวิชาที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ตามความ ถนัดของตนและส่งเสริมการสร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นให้เป็นวิถีชีวิต ให้รู้ถึงการเสียสละ และการแบ่งปัน

จึงเป็นสิ่งสำคัญ หากทำหน้าที่ประสานและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้ เยาวชนพัฒนาการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า ทำให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยเกิดขึ้นมาจากเหตุภายในจิตใจจึงต้อง ปรับปรุงภายใน ดังนั้นจึงควรมีแนวทางการเสริมสร้างสัมมากัมมัณตะ สัมมาอาชีวะ และ หิริโอตตปปะ ที่เป็นภูมิด้านทานในระดับภาพรวมของสังคมไทย ดังนี้

๔.๓.๑ การฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อพัฒนาจิต

สถาบันการศึกษา โรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิต ควรบรรจุในหลักสูตร ภาคการศึกษา และสถาบันครอบครัว หัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว ควรให้ความสำคัญกับการฝึก

สมาธิภาวนาเพราะการฝึกสมาธิเป็นวิธีการทำให้มีสติรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง มีความตั้งมั่น ปราศจากนิวรณ์ มีความสงบสุขอยู่ภายใน ส่งผลให้จิตมีสติสัมปชัญญะ มีความรู้ตัวทั่วพร้อมเสมอ เมื่อมีสติอยู่อย่างนี้ เมื่อรับรู้อารมณ์ก็จะรู้เท่าทัน รู้ทันตามองเห็น หูได้ยิน ใจนึกคิด ว่ามีความรู้สึกใดเกิดขึ้น ก็รู้เท่าทันอารมณ์ สามารถป้องกันไม่ให้กิเลสเกิดขึ้นได้ หรือหากมีกิเลสเกิดขึ้น เป็นความพอใจ ไม่พอใจ ก็จะมีธรรมารมณ์ที่รับรู้ได้ทางใจ มีสติรู้เท่าทัน กิเลสจะไม่เข้ามา หรือเข้ามาเล็กน้อย การฝึกสมาธิภาวนาอยู่เป็นประจำ ทำให้มีสติรู้เท่าทัน กิเลสจะไม่เข้ามา เพียงมีสติระลึกดูกายระลึกดูใจ มีความรู้สึกตัว ไม่หลงไปในโลกความคิดปรุงแต่ง ฟุ้งซ่าน ระลึกกายเป็นอย่างไรให้รู้สึก หายใจเข้า หายใจออก เดิน ยืน นั่ง นอน เขยิบ กู้ ใจรู้สึกอย่างไรก็ให้รู้สึก สบายใจ ไม่สบายใจ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ฝึกปฏิบัติไปเรื่อยๆ ก็จะเกิดความชำนาญสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ ไม่หลงลืมตัว หลงดู หลงฟัง หลงคิด ชีวิตจะมีความสุขโดยไม่ต้องแสวงหาวิถีมหาปรนเปรอ เมื่อผู้ใหญ่เป็นต้นแบบแห่งการมีสติที่ดี ก็จะทำให้กลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่นก็จะมีสติมากขึ้น ก็จะเป็นการส่งเสริมหลักธรรมสัมมาทิฏฐิ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะได้เป็นอย่างดี ปัญหาวิกฤตทางด้านศีลธรรมก็จะไม่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย สักมอยู่อย่างสงบสุข

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ใหญ่หรือผู้นำครอบครัวควรเป็นต้นแบบให้กับเยาวชน นำพาเยาวชนไปปฏิบัติธรรมตามโอกาสสมควร สม่ำเสมอ เพื่อเขาจะได้เรียนรู้และซึมซาบจะได้เข้าใจ และสามารถนำมาฝึกสติในชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ประมาท เพราะเยาวชนเป็นอนาคตของชาติถ้ามีภูมิด้านทานที่ดีแล้วเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า

๔.๓.๒ การให้การศึกษาที่ถูกต้อง

การเรียนการสอนในสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาด้านร่างกายและสติปัญญา รวมทั้งวิชาการด้านต่างๆ มากกว่าการส่งเสริมสร้างด้านคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม^{๔๔} เยาวชนส่วนมากแม้จะมีการรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในอภินันทานในระดับสูง แต่กลับมีพฤติกรรมทางศีลธรรมอยู่ในระดับต่ำ เพราะผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม^{๔๕} ด้วยเหตุว่าการศึกษามี

^{๔๔} พระมหาไฉน ประกอบผล, “การศึกษาหลักพุทธจริยธรรมเรื่องหน้าที่ของบุรุษาคอบิคารมราคะกรณีศึกษา : นักเรียนโรงเรียนปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔), หน้า (ก).

^{๔๕} พระมหาบุญมี ยโสธโร (คำลุน), “การศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่ออภินันทานในสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนกุเวอ จังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๕๐ -๕๑.

ส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ หากได้รับการศึกษาที่ถูกต้องจะได้รับการพัฒนาการด้านพฤติกรรม ด้านคุณภาพจิตและปัญญา ปัญหาวิกฤตด้านศีลธรรมก็จะไม่เกิดขึ้น ในที่นี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นดังนี้

๑) การให้การศึกษาควรมีวัตถุประสงค์ถูกต้องชัดเจน การศึกษาในปัจจุบัน เน้นด้านการศึกษาให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อนำไปประกอบวิชาชีพ เพื่อให้มีงานทำ มีเงินมาใช้จ่ายเลี้ยงครอบครัว แต่ไม่ได้เน้นการสอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม หากสังคมเป็นแบบนี้ อาจใช้ความรู้ไปในทางที่เสียหาย การศึกษาไม่ได้เน้นการรู้จักควบคุมตนเองให้เป็นผู้สำรวม มีความสันโดษ พอใจในสิ่งที่ตนมี ทำให้ไม่สามารถควบคุมความอยากความต้องการได้ จึงใช้ความรู้เป็นเครื่องมือแสวงหาสิ่งที่ตนเองต้องการ ผลิตสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้คนหลงมกมายหาวัตถุมาครอบครอง ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ทรัพยากรถูกทำลาย อากาศเป็นพิษ ปัญหาการลักทรัพย์ ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมตามมา ดังนั้น ควรเน้นให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในชีวิตมีความเป็นมาอย่างไร เป้าหมายที่ถูกต้องในการมีชีวิต และวิธีอย่างไรให้ถึงเป้าหมาย

ดังนั้น ระบบการศึกษาควรเน้นให้ผู้ศึกษามีคุณธรรม มีจริยทรัพย์ (มี ๗) อย่างคือ ศรัทธา จาคะ ศีล เป็นต้น) คิดตัว รู้จักควบคุมจิตใจตนเอง มีความเป็นสันโดษ เป็นผู้ที่มีวินัย รู้จักพอดี มีความละเอียดต่อสิ่งที่ไม่ดีนับเป็นการเสริมสร้างหิริโอตตปปะ

๒) ศึกษาและฝึกฝนเจริญสติทุกอิริยาบถ ด้วยการปฏิบัติในชีวิตจริง ควรเป็นการศึกษาและฝึกปฏิบัติเป็นกิจกรรมของการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกสติ และพิจารณาก่อนการบริโภคใช้สอย เพื่อให้เข้าใจความมุ่งหมายที่แท้จริง ไม่หลงไหลตามกิเลส ไม่กินตามอยาก ไม่เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน เมื่อฝึกฝนตนเองในการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่งผลให้ชีวิตไม่เบียดเบียนผู้อื่น จะเป็นการส่งเสริมหลักธรรมสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะ อย่างยั่งยืน

๔.๓.๓ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสร้างสรรค์

เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน ได้แก่ เป็นวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต หากใช้อย่างขาดสติ มั่วเมาก็จะเกิดความลุ่มหลง คิดใจ ตามความต้องการของกิเลส อาจก่อให้เกิดความทุกข์อยากได้วัตถุมาปรนเปรอ และปัญหาการลักทรัพย์ตามมา ดังนั้นควรใช้สื่ออย่างมีสติปัญญา มีความรู้แล้วนำมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก็จะเป็นการส่งเสริมหลักธรรมสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะได้

๔.๓.๔ การส่งเสริมวัฒนธรรมและสังคมที่ดีงาม

วัฒนธรรมที่นิยมปฏิบัติบางอย่างไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความไม่รู้จักรละอาย ความเย่อหยิ่ง ทำให้จิตใจคนรุ่มร้อน ตามใจกิเลส ไม่สามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาสติได้ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีงาม^{๒๐} อันจะทำให้จิตใจอ่อนโยน สงบเย็นไม่เร่าร้อนตามคำโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ ทำให้มีการพัฒนาจิตใจได้ง่ายขึ้น

๑) สื่อ โฆษณาต่างๆ ควรจะได้รับการควบคุม เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุเพิ่มมากขึ้น และเข้ามาในบทบาทชีวิตประจำวัน ทำให้วัยรุ่นเกิดกิเลส ขาดสติสัมปชัญญะ เกิดมัวเมาทำให้เกิดปัญหาหอนานาพันขึ้น

๒) ควรส่งเสริมวัฒนธรรมหรือค่านิยมที่รู้จักที่ต่ำที่สูง ให้รู้จักเคารพ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ และญาติผู้ใหญ่ ต้องให้ความเคารพ ไม่ทำตามใจตนเอง อันจะทำให้จิตใจของวัยรุ่นมีเครื่องถ่วงดุลไม่วู่วามเกิดเหตุ

๓) ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี เช่น การเล่นดนตรี เป็นการฝึกสมาธิได้เป็นอย่างดี ทำให้วัยรุ่นมีจิตใจที่สงบเยือกเย็น และมีเนื้อหบทเพลงตามสังฆธรรมเป็นคติสอนใจ

ตามที่ได้อ้างถึง แนวทางการเสริมสร้างให้กับสังคมอย่างเป็นรูปธรรมนั้น สรุปได้ว่าการฝึกสมาธิ เป็นการฝึกสติ สามารถรับรู้อารมณ์ที่มากกระทบทวารทั้ง ๖ เพื่อรู้เท่าทันอารมณ์ต่างๆ ที่มากกระทบ ทำให้ไม่หลงลืม ขาดสติ การที่จะพัฒนาให้ได้ผลดีต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ควบคุมสื่อให้มีความเหมาะสมตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี เพื่อฝึกการดนตรีทำให้มีสมาธิและมีความเพลิดเพลินและเรียนรู้บทเพลงเป็นคติสอนใจ ทำให้วัยรุ่น มีกิจกรรมร่วมกัน และเป็นการฝึกฝนจิตใจให้เป็นจิตที่มีสติสัมปชัญญะ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยวัยรุ่นจะสำนึกได้ว่าอะไรควรทำหรืออะไรไม่ควรทำ อันจะเป็นการส่งเสริมหลักธรรม “สัมมากัมมันตะ” “สัมมาอาชีวะ” และ “hiri โอตตปปะ” อันเป็นภูมิด้านทานอย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตศีลธรรม ไม่นำความเดือดร้อนต่อสังคมไทย

^{๒๐} สุกรี ทุมทอง, การพัฒนาอินทรีย์สังวร, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ปริมาศด์ พับบลิชิง จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๓๐๐.

๔.๔ สรุป

ในบทนี้ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ศิลปะข้อถินนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย โดยแบ่งหัวข้อการศึกษาตามลำดับคือ ๑) หลักธรรมที่สนับสนุนการแก้ไข ปัญหาวิกฤตศีลธรรมข้อถินนาทาน ๒) แนวทางการเสริมสร้างหลักธรรมสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะและหิริโอตตปปะ ๓) แนวทางการเสริมสร้างภูมิด้านทานให้กับสังคม

ในเรื่องหลักธรรมที่สนับสนุนการรักษาศิลปะข้อถินนาทานนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากบทที่ ๓ ไว้เบื้องต้นแล้วก็คือ หลักสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ กับ หิริโอตตปปะ ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นว่า จะแก้ปัญหาคือถินนาทานได้อย่างไร

ในเรื่องแนวทางการเสริมสร้างหลักธรรมทั้ง ๓ ส่วนนั้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการเสริมสร้าง โดยใช้วิธีที่อาศัยแรงจูงใจและวิธีคิดในด้านอื่นๆ เข้ามาเชื่อมโยง เช่น การเห็นประโยชน์ที่เกี่ยวคู่กับความสุขในชาติปัจจุบัน การได้รับโทษในอบายภูมิ หรือ การเห็นความสำคัญของเป้าหมายชีวิต การใช้ชีวิตแบบพอเพียง เป็นต้น

ในการพัฒนาแนวทางเพื่อสร้างภูมิด้านทานให้กับสังคมเพื่อต่อสู้กับการละเมิดศิลปะข้อถินนาทาน ของวัยรุ่นในสังคมไทยนี้จะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ของหน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษา ศาสนา และสถาบันครอบครัวควรจัดให้มีการส่งเสริมศีลธรรมของวัยรุ่น โดยเฉพาะเน้นสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการส่งเสริมพฤติกรรมทางศีลธรรม ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาทุกระดับชั้นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ที่นำหลักธรรมทางศาสนาเข้ามาบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอน เสมือนหนึ่งวิถีชีวิตของผู้เรียนและชี้ให้เห็นคุณและโทษของการละเมิดศีลธรรม ควรปลูกจิตสำนึกและเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของบุคคล ก็จะเป็นการส่งเสริมหลักธรรม สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะได้

นอกจากนั้นผู้วิจัย ได้นำเสนอการฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อพัฒนาจิต การปรับเสริมหลักสูตรการศึกษาให้รู้จักความพอเพียง การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสร้างสรรค์ และการส่งเสริมวัฒนธรรมและสังคมที่ดีงาม อันจะส่งเสริมให้หลักธรรมข้างต้นนั้นเป็นบรรทัดฐานของสังคมที่ดีต่อไป

เมื่อมีหลักธรรมสัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และหิริโอตตปปะซึบซาบเข้าไปในจิตใจและได้เข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี และคนเก่ง และเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี รู้จักโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ ต่อเพื่อนมนุษย์แล้วจะสามารถป้องกันปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในทุกๆ ด้าน

ไม่เพียงเฉพาะแต่ศีลข้ออินทนาทานเท่านั้น หากแต่จะทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้สังคม
ประเทศชาติ รอดพ้นจากปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมต่างๆ ด้านเพราะวัยรุ่นในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวัน
ข้างหน้า ทำให้เกิดสังคมที่คิงามโดยวัยรุ่นเกิดภูมิคุ้มกันต่อ “อกุศลมูล” (โลภะ โทสะ โมหะ)
จึงตระหนักถึงความมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ศีลข้ออินนาทานกับปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย” ตามขั้นตอนที่วางไว้ในวัตถุประสงค์มาโดยลำดับนั้น การศึกษาในงานวิจัยนี้ได้เริ่มต้นจากการศึกษาปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นไทยในสังคม และในขั้นตอนมาได้ศึกษาความสำคัญของศีลข้ออินนาทานกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและสังเคราะห์แนวทางการใช้หลักธรรมจากศีลข้ออินนาทานเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความเจริญทางวัตถุมาก และจิตใจของคนเต็มไปด้วยความปรารถนาเพื่อประโยชน์ส่วนตน เน้นความร่ำรวยด้านทรัพย์สินเงินทอง เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ส่งผลให้การทำงานอยู่ในฐานะแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ส่งผลถึงสถาบันครอบครัวทำให้ไม่มีเวลา ในการอบรมสั่งสอนดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ซึ่งวัยรุ่นเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งมีอารมณ์รุนแรง และแปรปรวนได้อย่าง เมื่อวัยรุ่นขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ วัยรุ่นจึงเข้าคบเพื่อน ถ้าคบเพื่อนที่ดีก็จะนำไปในทางที่ดี แต่หากคบเพื่อนที่ไม่ดี จะนำไปสู่ปัญหาทางสังคม อาทิเช่น การลักทรัพย์ การใช้ความรุนแรง และก่อปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่น ๆ ตามมา เมื่อสะสมนานวันขึ้น ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการดูแลและมีแนวทางการแก้ไขที่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากขาดสติและปัญญา ทำให้เกิดโลภะ อหิงสาได้ของเขา ทำให้เกิดโทสะ ความคิดประทุษร้าย เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ และทำให้เกิด โมหะ ความหลง ขาดปัญญา เป็นเหตุให้เกิดมิจฉาทิฐิ เกิดความเข้าใจผิดคิดว่าสิ่งที่กระทำไปเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และเกิดจากสภาพครอบครัว สาเหตุจากตัววัยรุ่นเอง สภาพแวดล้อมทางการศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมเกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม ดังนั้นหากจะแก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรม และพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความสงบสุข จำเป็นต้องพัฒนาตัวบุคคลให้รู้จักมีสติควบคุมตนเองให้มี สัมมาทิฏฐิ สัมมาอภิวาจา และหิริโอตตบัพพะ จะส่งผลให้สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันด้านทานอย่างยั่งยืนและความสงบสุข ปัญหาวิกฤตศีลธรรมจะไม่เกิดขึ้น

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยที่เกิดจากการละเมิดศีลข้ออินนาทานในการลักทรัพย์ การใช้ความรุนแรงและอาชญากรรมนั้น มีสาเหตุจาก

(๑) ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมโดยรวม อาทิเช่น ๑) สาเหตุจากสภาพทางครอบครัว ได้แก่ บิดามารดาไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตร ครอบครัวทะเลาะวิวาทแตกแยก ทำให้ขาดความอบอุ่น ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ๒) สาเหตุจากตัววัยรุ่นเอง เกิดจากพันธุกรรมทำให้ระดับสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดไม่เท่ากัน ภาวะจิตใจ อารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนำมาสู่ปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ๓) สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสถาบันการศึกษา มุ่งเน้นวิชาหลัก เพื่อนำไปประกอบอาชีพมากกว่า การสอนวิชาศีลธรรมและจริยธรรมอย่างจริงจัง ประกอบกับปัจจัยภายนอกเป็นตัวกระตุ้น ทำให้วัยรุ่นขาดคุณธรรมและจริยธรรมที่ดั่งงาม ๔) สาเหตุจากกลุ่มเพื่อน เนื่องจากครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ จึงไปคบเพื่อนที่มีค่านิยม และทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมย่นนำไปสู่ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม ๕) สาเหตุจากสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชากรเพิ่มมากขึ้นเกิดสภาพปัญหาชุมชนแออัด ทำให้เกิดความยากจน ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาไร้การศึกษา ส่งผลให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม ๖) สาเหตุจากค่านิยมในวัตถุและสื่อมวลชน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน ทำให้วัยรุ่นเลียนแบบพฤติกรรมอยากรู้ อยากลองของ ทำให้ขาดการกลั่นกรอง นำไปสู่ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม

(๒) สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ เกิดจากปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อด้านสังคมและวิถีการดำเนินชีวิต การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นความเจริญด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาจิตใจ ครอบครัวมุ่งหารายได้เพื่อการบริโภคนิยมทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น วัยรุ่นขาดที่ยึดเหนี่ยวจิตใจไปคบเพื่อนที่ไม่ดีชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย นำไปสู่การลักทรัพย์ การติดเกม การติดยาเสพติด

(๓) สาเหตุของการลักทรัพย์ที่สัมพันธ์กับอาชญากรรมและความรุนแรงอื่นๆ เกิดจากเนื่องจากกระแสวัฒนธรรมอื่น ที่เป็นค่านิยมที่ผิดจากสังคมไทย สร้างความฟุ้งเฟ้อให้หลงในทางที่ผิด นำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ

(๔) สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตทางศีลธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา เกิดจากกระแสวัตถุนิยมที่เข้ามาแทรกซึมในวิถีชีวิตของวัยรุ่นผ่านทางสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีที่หลากหลายถือว่าเป็นวิกฤตความมีศีลธรรมทำให้เกิดอาชญากรรมตามมา และสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากวัยรุ่นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มอมเมาด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกถูกรอบงำด้วยอบายมุขอำนาจวัตถุนิยม ทำให้ไม่สามารถควบคุมสติได้ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาอหิงสาตามมา

ตามมุมมองพุทธศาสนานั้น ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมที่เกิดจากมูลเหตุของการทำความชั่ว หรือ อกุศลมูล ที่เกิดจากอำนาจโลภะ โทสะ โมหะ พร้อมกับ ขาดสติสัมปชัญญะ ที่เป็นสาเหตุภายในประกอบกับปัจจัยภายนอก ส่งผลทำให้เกิดปัญหาอทินนาทานในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ค้นพบ หลักธรรมที่สำคัญและควรนำมาใช้ในการแก้ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย คือ สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ กับ หิริโอตตปปะ

สัมมากรรมันตะในการกระทำชอบ เจตนาในการงดเว้นจากการประพฤติกายทุจริต ๓ อย่างอันได้แก่ การตรอนชีวิต (ศีลข้อ ๑) การ ถือเอาของที่เขามิได้ให้ (ศีลข้อ ๒) การประพฤติกผิดในกามทั้งหลาย (ศีลข้อ ๓) ในการหาเลี้ยงชีวิตและการดำรงชีวิตที่เพียงพอต่อปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีพในทางที่ถูกแล้ว จะไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

สัมมาอาชีวะ ในการเลี้ยงชีพชอบในทางที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างสุจริตถูกต้องชอบธรรมและถูกกฎหมายไม่ผิดศีลธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนาให้มีปัจจัย ๔ พอเพียงแก่ความต้องการในการดำเนินชีวิต ละมิจฉาอาชีพทุกชนิด รวมถึง การทำหน้าที่ ความประพฤติ หรือดำรงตนอย่างเหมาะสมถูกต้องที่ทำให้เป็นผู้สมควรแก่การ ได้ปัจจัยบำรุงเลี้ยงชีพด้วย

ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ เพื่อแก้ปัญหาโลภะนั้น จะคำนึงถึงการแสวงหาทรัพย์หรือการประกอบสัมมาอาชีวะโดยชอบธรรม และใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์เน้นคุณค่าทางจิตใจและทางปัญญา มีความรู้เท่าคุณค่าหรือประโยชน์ของทรัพย์ เป็นนายของทรัพย์แต่ ไม่เป็นทาสของทรัพย์ มีทรัพย์เพื่อทำประโยชน์และสิ่งที่ดีและมีคุณค่า ส่งให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข ไม่ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมทางสังคม ซึ่งนำมาซึ่งความเสียหายและความเดือดร้อนกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งชาตินี้และชาติหน้าทำให้เกิดในนรก ในสัตว์ดิรัจฉาน เกิดในเปรตวิสัย ในแหล่งอบายภูมิ พลัดโอกาสต่อการหลุดพ้นจากสังสารวัฏ

หลักหิริโอตตปปะ ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนในกลุ่มวัยรุ่นที่มีความ โลกเกิดขึ้นภายในจิตใจ เมื่อวัยรุ่นมีความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป รู้ทุกข์และโทษของโลภะ ก็จะบรรเทาความโลภ หรือหากแต่คิดประทุษร้ายจะเกิดความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ธรรมะเดือนสติไม่กล้าคิดทำความชั่ว

ผลการวิจัยพบว่า การใช้หิริโอตตปปะ แก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมการลักทรัพย์ ที่เกิดจากสาเหตุภายในตัวบุคคลจาก “อกุศลมูล ๓” (โลภะ โทสะ โมหะ) ที่คิดอยากได้ทรัพย์ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง เมื่อเกิดหิริโอตตปปะ คำนึงความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป และระลึกว่าทรัพย์ของใครก็รักและหวงแหนไม่ยอมให้ใครมาล่วงเกิน ความคิดในการทำชั่วจะไม่เกิดขึ้น เป็นภูมิต้านทานต่อ “อกุศลมูล”

ในการพัฒนาแนวทางเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานต่อการทำทึนนาทานในการแก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทยนี้ จะต้องมีกรวางแผนอย่างเป็นระบบและอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนของครอบครัว โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน ควรจัดให้มีการส่งเสริมศีลธรรมของวัยรุ่น โดยเฉพาะเน้นที่สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการส่งเสริมพฤติกรรมทางศีลธรรม ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอได้แก่ ๑) การฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อพัฒนาจิต ทำให้มีสติรู้เท่าทัน กิเลสจะไม่เข้ามา เพื่อเขาจะได้เรียนรู้และซึมซาบจะได้เข้าใจและสามารถนำมาฝึกสติในชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ประมาท ๒) การให้การศึกษาที่ถูกต้อง ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาทุกระดับชั้นควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนเสมือนหนึ่งวิถีชีวิตของผู้เรียนและชี้ให้เห็นคุณและโทษ ของการละเมิดศีลธรรม ควรปลูกจิตสำนึกในสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอื่น เพื่อให้ซึมซาบเข้าในจิตใจ ๓) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสร้างสรรค์ ๔) การส่งเสริมวัฒนธรรมและสังคมที่ดีงาม เช่น การส่งเสริมการให้ความเคารพผู้ใหญ่ และการส่งเสริมด้านดนตรีไทย เพื่อการสร้างสรร เป็นต้น

หากวัยรุ่นมีคุณธรรมและมีภูมิคุ้มกันต้านทานต่อการทำทึนนาทานจะทำให้วัยรุ่นได้เข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี และคนเก่ง และเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี รู้จักโอบอ้อมอารี มีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ และร่วมมือร่วมใจเป็นผนึกกำลังในการลดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นข้ออทินนาทานให้น้อยลง ทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้สังคม ประเทศชาติ รอดพ้นจากปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม นำมาสู่สังคมที่ดีงามโดยให้วัยรุ่นตระหนักถึงความมีคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และเป็นกรสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานอย่างยั่งยืนในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้มีประสิทธิภาพ

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

ปัญหาวิกฤตทางศีลธรรมของวัยรุ่นในสังคมไทย นับวันจะทวีความรุนแรง เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเยาวชนหรือวัยรุ่นกำลังเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ในการพัฒนาสังคม ทำให้ตกในกระแสวัตถุนิยม เมื่อพิจารณาในแง่ศีลธรรมองค์ประกอบกรกระทำความคิดของวัยรุ่นอยู่ที่เจตนาเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยกิเลส คือ โลภะ (ความอยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งเขารักและหวงแหน) ทำให้เกิดโทสะ (ความคิดประทุษร้าย

เป็นความรู้สึกที่วัยรุ่นคิดทำร้ายร่างกายก่อนที่จะได้ทรัพย์มา) แล้วเกิดโมหะ (ความหลง ไม่รู้ตามความเป็นจริง) ทำให้เกิดการหมกมุ่น มัวเมา เห็นเรื่องที่เกิดศีลข้ออินนาทานว่าเป็นสิ่งที่น่ากระทำ ไม่น่าละอาย ประกอบกับบทลงโทษทางด้านศีลธรรมไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เช่น ในเรื่องโทษทางศีลธรรม อันเป็น นามธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับโลกหน้า วัยรุ่นไม่สามารถจับต้องได้ ผู้กระทำความผิดจะได้รับการลงโทษ ตกนรกตามผลของการกระทำตามกฎแห่งกรรมวัยรุ่นจึงไม่สามารถมองเห็นบทลงโทษที่ชัดเจนเหมือนบทลงโทษทางกฎหมายในโลกปัจจุบัน มีผลทำให้วัยรุ่นกระทำความผิดคิดทำความชั่วได้ง่ายในสังคมไทยเพราะวัยรุ่นขาดความเชื่อทางพระพุทธศาสนาในขณะที่ผู้ใหญ่ก็ไม่สามารถให้คำอธิบายได้จึงควรส่งเสริมให้บิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดีในครอบครัวและสังคม

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและเยาวชนนั้น ไม่สมควรยุติไว้เพียงเท่านี้ เพราะนับวันความเจริญของโลกด้านวัตุนิยมทำให้ปิดบังความจริงบางอย่าง ทำให้วัยรุ่นถูกมอมเมาด้วยเทคโนโลยี และยึดติดในความเจริญทางวัตถุของโลก ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า เรื่องนี้ยังคงต้องนำไปศึกษาติดตามให้ทันช่วงยุคสมัยอย่างตลอดเวลา เป็นต้นว่า

๑) พุทธวิธีการเอาชนะต่อสิ่งชั่วร้ายใจด้านสื่อโฆษณาของวัยรุ่น

๒) บทบาทของพระสงฆ์ต่อการ โน้มน้าววัยรุ่นให้เข้าถึงหลักธรรม และต่อต้านปัญหา ยาเสพติด

ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยในสังคมไทยด้านความสมดุลโดยอาศัยหลักพุทธธรรมคานอำนาจวัตุนิยมและถ่วงไว้ไม่ให้เกิดวิกฤตรุนแรงได้ต่อไป

ภาคผนวก
กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้อง

โทษทางอาญาในประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์แบ่งความผิดไว้ ๘ หมวด ดังนี้

- หมวด ๑ ความผิดฐาน ลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์
- หมวด ๒ ความผิดฐาน กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์
- หมวด ๓ ความผิดฐาน นื้อโกง
- หมวด ๔ ความผิดฐาน โกงเจ้าหนี้
- หมวด ๕ ความผิดฐาน ยักยอก
- หมวด ๖ ความผิดฐาน รับของโจร
- หมวด ๗ ความผิดฐาน ทำให้เสียทรัพย์
- หมวด ๘ ความผิดฐาน บุกรุก

ซึ่งความผิดทั้ง ๘ หมวดนี้นั้น มีโทษหนักเบาตามความผิด ตั้งแต่ระวางโทษจำคุก ถึง ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนี้

หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๔ ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท^๑

หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๗ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่น ได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท^๒

หมวด ๓ ความผิดฐาน นื้อโกง ตามมาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกหลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกหลวงดังว่านั้น

^๑ อำนวย เคนยศสุภา และคณะ, *ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับไทยอังกฤษ*, (กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์วิญญูชน , ๒๕๕๓), หน้า ๒๘๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๕๐.

ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน ทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๓

หมวด ๔ ความผิดฐาน โกงเจ้าหนี้ ตามมาตรา ๓๔๕ ผู้ใดเอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์อันตนจำนำไว้แก่ผู้อื่น ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๔

หมวด ๕ ความผิดฐาน ยักยอก ตามมาตรา ๓๕๒ ผู้ใดครอบครองซึ่งเป็นของผู้อื่นหรือ ซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๕

ถ้าทรัพย์นั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดเพราะผู้อื่นส่งมอบให้ โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

หมวดที่ ๖ ความผิดฐาน รับของโจร มาตรา ๓๕๗ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอกหรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๖

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำเพื่อค้ำกำไรหรือได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๐) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท

^๓ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๐.

^๔ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๔.

^๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๔-๓๐๖.

^๖ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๖-๓๐๘.

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์อันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

หมวดที่ ๗ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามมาตรา ๓๕๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๗

หมวดที่ ๘ ความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา ๓๖๒ ผู้ใดเข้าไปอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^๘

บทลงโทษคดีเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาถือว่าบุคคลจะมีความรับผิดชอบทางอาญาเมื่อมีอายุเกิน ๑๐ ปี และจะเป็นบุคคลที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญาดังนี้

มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น^๙

การดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดที่มีอายุก่อนความรับผิดชอบทางอาญา หรืออายุไม่เกิน ๑๐ ปี^{๑๐} ตำรวจจะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กให้รับเด็กไปดำเนินการ โดยค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงจากเด็กและจัดให้มีการคุ้มครองด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด หรือนำตัวไปคุ้มครองที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งบางครั้ง

^๗ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๘-๓๑๐.

^๘ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๑๒.

^๙ อำนาจ เนตยสุภา และคณะ, **ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับไทยอังกฤษ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน , ๒๕๕๓), หน้า ๕๐.

^{๑๐} กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, <<http://social.nesdb.go.th>>, ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

จะต้องขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาสั่ง

มาตรา ๑๔ เด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็น ความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาดักเตือนด้วยก็ได้^{๑๑}

(๒) ถ้าศาลเห็นว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้ มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองระวางเด็กนั้น ไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนด จำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่ง หมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น

ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่ สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่ เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่า จะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุ้มครอง ประพฤติดังเด็กนั้น

(๔) ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็ก นั้นได้ หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์กรที่ ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือ องค์กรนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์กรนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อ

^{๑๑} อำนาจ เนตยสุภา และคณะ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับไทยอังกฤษ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน , ๒๕๕๑), หน้า ๕๒-๕๔.

ดูแลอบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้หรือ

(๕) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ถ้าใน ขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาล โดย ศาลรู้เอง หรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือ บุคคลหรือองค์กรที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรมและสั่งสอนหรือ เจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับ คำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปก็ให้ ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจ ในมาตรานี้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบ และสิ่งอื่นที่พึงเกี่ยวกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตาม มาตรา ๑๔ หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับ ความผิดลงกึ่งหนึ่ง^{๑๒}

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๘๒ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำ ความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคต ของเด็กหรือ เยาวชนซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมือง ดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และ ภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือ ใช้วิธีการสำหรับเด็ก หรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้น จะได้กระทำความผิดร่วมกัน

มาตรา ๑๐๔ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้ วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ดังต่อไปนี้

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๕ (๑) แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกักและอบรม ซึ่งจะต้องกักและอบรมในสถานกักและอบรมของ สถานพินิจตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

๒) เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมยังสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้อง ไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

๓) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยกำหนดเงื่อนไขข้อเดียว หรือหลายข้อตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นามตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์วิธีการกักและอบรมหรือการฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชนให้ขึ้นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีศาลได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว เห็นว่าควรจะกักตัวหรือควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) หรือ (๒) ต่อไปหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

ดังนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางกฎหมายจะถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวไปยังหน่วยงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย การฟ้องคดีต่อศาลในกรณีมีการจับกุมหรือเข้ามอบตัวมีกำหนดระยะเวลาตามความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ต้องฟ้องภายใน ๓๐ วัน ถ้าอัตราโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน ไม่เกิน ๕ ปี ต้องฟ้องภายใน ๖๐ วัน และความผิดที่อัตราโทษจำคุกเกิน ๕ ปี ต้องฟ้องภายใน ๙๐ วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้นัดฟ้องได้ โทษหรือวิธีการที่ศาลกำหนดได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน ปรับ คุมความประพฤติ ฝึกอบรม จำคุก ถ้าในกรณีที่บิดามารดามีส่วนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ศาลอาจถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาที่มีต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นการชั่วคราวได้ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ ปี ในกรณีที่ศาลพิพากษาแล้วพบว่าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาเกี่ยวกับบทลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ การดูแลแก้ไขเด็กและเยาวชนระหว่างการฝึกอบรม หากพบว่ามีความประพฤติดีและตั้งใจรับการฝึกอบรม อาจได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดการฝึกอบรมได้

ส่วนบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับวัยรุ่นที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป หรือผู้ใหญ่ที่มีความผิดฐานลักทรัพย์มีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน ๖ ปี และปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท^{๑๓} และโทษอื่นๆ ที่แตกต่างกันแล้วแต่กรณี

^{๑๓} ป.อ.มาตรา ๓๓๔.

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหามกุฏราชวิทยาลัย, พระไตรปิฎกฉบับอรรถกถาภาษาไทย ๕๑ เล่ม, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

จรูญ สมน้อย. เบญจศีล เบญจธรรม และอุโบสถศีล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พุทธลีลา,

๒๕๔๐.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

ปัญญา ใบบางบาง. ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา,

๒๕๔๘.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. เลี้ยงลูกวัยรุ่นยากตรงไหน. กรุงเทพมหานคร : รักลูกบุคส์, ๒๕๕๑.

ปิ่น มุกข์นิตย์. พันเอก. คำบรรยายพุทธศาสตร์ ภาค ๑. ฉบับทดลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ, ๒๕๐๐.

_____ . วิธีการพูดของข้าพเจ้า. กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๒.

พรพิมล เกียมนาครินทร์. ผศ.ดร., พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บริษัท คอม

ฟอร์ม จำกัด, ๒๕๓๕.

พระครูพิพัฒน์ปทุมสร (พระเฉลิมพล จันทปัญญา). หนังสือที่ระลึกงานฉลองอายุครบ ๗๒ ปี.

นครปฐม : ชินพจน์, ๒๕๔๓.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). **เยาวชนกับความมรตของสังคม**. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก, ๒๕๔๕.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑/๒ , กรุงเทพมหานคร :

บริษัท เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด , ๒๕๕๑.

พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร). **กรรมที่ปณี เล่ม ๑**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,

๒๕๔๕.

พระไพศาล วิสาโล. **ฝ่าฟันวิกฤตศีลธรรมด้วยทัศนะใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ห้าง

หุ้นส่วนสามลดา, ๒๕๔๕.

_____. **พุทธศาสนาในอนาคตแนวโน้มและทางออกวิกฤต**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสด

ศรีศฤงษ์วงศ์, ๒๕๔๖.

พระราชธรรมนิเทศ (ระเบบ จิตญา โณ). **นิเทศธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : ติเบอร์ดี้เพลส,

๒๕๓๕.

พระราชมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). **คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่**.

กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

พระสัทธัมมโชติกะ ฐัมมาจริยะ. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๕ เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

_____. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๑-๒-๖**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, ๒๕๕๓.

พระพุทธโฆสเถระ. **คัมภีร์วิสุทธิมรรค แปลและเรียบเรียงโดย สมเด็จพระพุทธาจารย์**

(อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : บจก. ธนาเพชร, ๒๕๕๑.

พระโสภณคณาภรณ์. **ตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา ๒**. กรุงเทพมหานคร : วัดบวรนิเวศวิหาร

ราชวรวิหาร, ๒๕๒๒.

พระอุดรคณาธิการ (ชวินทร์ สระคำ) และจำลอง สารพัดนึก. **พจนานุกรมบาลี-ไทย ฉบับนักศึกษา**.

พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : เรื่องปัญญา, ๒๕๔๖.

พิสิฐ เจริญสุข. **เบญจศีล – เบญจธรรม**. กรุงเทพมหานคร กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา

กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๑.

พุทธทาสภิกขุ. **ธัมมิกสังคมนิยม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยามประเทศ, ๒๕๓๕.

_____. **ปณิธาน เล่ม ๑ เหตุให้เกิดวิกฤตการณ์**. กรุงเทพมหานคร : สุภาพใจ, ๒๕๔๕.

_____. **มรดกที่ฝากไว้**. กรุงเทพมหานคร : สุภาพใจ, ๒๕๔๕.

..... .เยาวชนกับศีลธรรม. ไซยา : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๒๐.

..... .ศีลธรรมกับการแก้ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ ๒๕๔๘.

ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. (รวบรวม) พระวณะอัครมหาราช. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ธารบัว
แก้ว, ๒๕๔๓.

พรหมมาศ ฉลอง. อทินนาทานวิภาค : การจำแนกรื่องการลักทรัพย์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพระ
อภิธรรมวัดพระเชตุพนฯ, ๒๕๔๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นาน
มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

เลียงเชียง เพียร คณาจารย์สำนักพิมพ์เพื่อพุทธศาสน์, หนังสือบูรณาการแผนใหม่ นักธรรม ชั้นตรี.
สำนักพิมพ์เลียงเชียง : กรุงเทพมหานคร, ๑๙๙๙.

เสฐียร พันธรัยี่ ศาสตราจารย์พิเศษ. ศาสนาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ ๘ กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สุขภาพใจ. ๒๕๔๒, หน้า ๖๕, ๔๘๖, ๕๓๓.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). หลักระพุทธศาสนา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. เบญจศีลและเบญจธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

..... .สารานุกรมพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

..... .วินัยมุขเล่ม ๑ : หลักระนักธรรมชั้นตรี, พิมพ์ครั้งที่ ๓๖. กรุงเทพมหานคร :
มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. คอร์ปชั่นกับประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท สามัคคีสาร จำกัด, ๒๕๓๗.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “รายงานภาวะสังคม”

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. รศ.ดร. ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์
วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๗.

สุมาลี มหณรงค์ชัย. ศิลห่า ฉบับคู่มือรักใจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๔๕.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน
จำกัด, ๒๕๔๗.

สุกรี ทุมทอง. การพัฒนาอินทรีย์สังวร. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรีเมียมด์ พับบลิชิ่ง จำกัด,
๒๕๕๔.

เสฐียร พันธงชัย. ศาสนาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ,
๒๕๔๒.

เสริน ปุณณะหิตานนท์. การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน,
กรุงเทพมหานคร : บริษัทเดอะ บิซิเนส เพรส จำกัด, ๒๕๒๑.

โสภา ชปิลมันน์. รศ.ดร. บุคลิกภาพและพัฒนาการ: แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์. ๒๕๑๖.

ศรีเรื่อน แก้วก้งวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม ๒) วัยรุ่น-วัยสูงอายุ.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.

อโณทัย อาดมา. ธรรมโฆษณ์ ชุมทรัพย์ทางปัญญา, (พุทธทาสภิกขุ). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สุภาพใจ, ๒๕๔๒.

อำนาจ เนตยสุภา. ปิยาภรณ์ พิสิฐพิทย์. เบญจพร วัชรระวุฒิชัย. ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับไทย
อังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๑

(๒) บทความ :

พระสรวิชัย อภิบาล โย (ดวงชัย), “แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤติทางศีลธรรมของวัยรุ่น”, รวม
บทความวิชาการตีพิมพ์ในงานวิสาขบูชาโลก ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑

(๓) วิทยานิพนธ์และงานวิจัย :

งามตา วณิชานนท์. “ลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้อง
กับการเลี้ยงดูบุตร”. รายงานการวิจัยฉบับที่ ๕๐ สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ๒๕๑๖.

บรรจง วังหล้า. “ศึกษาเปรียบเทียบโทษของการละเมิดศีลห้ากับการกระทำผิดกฎหมายอาญา”.
วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ปฐมรัตน์ สุชียามานนท์. “อทินนาทานในแนวคิดและวิถีชีวิตของคนไทย”. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

พระครูสังฆรักษ์อำนาจ เขมปญโญ (ยอดทอง). “พระพุทธศาสนากับปัญหาจริยธรรม เรื่องการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในสังคมไทย. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓

พระมหาไฉน ประกอบผล. “การศึกษาหลักพุทธจริยธรรมเรื่องหน้าที่ของบุตรธิดาต่อบิดามารดากรณีศึกษา:นักเรียน โรงเรียนปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.

พระมหาธีระพล สุขแสง. “การศึกษาคำสอนเรื่องกิเลสในพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.

พระมหาบุญมี ยโสธโร (คำลุน). “การศึกษาทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อทินนาทานในสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนกุเรื่อ จังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระมหาอิสระ สิงห์เปี้ย. “การวิเคราะห์ปัญหาทินนาทานตามพุทธจริยศาสตร์เถรวาทในบริบทสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.

พระอุบล กตปญโญ (แก้ววงษ์ล้อม). “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

พูนฤดี สุวรรณพันธ์. “ปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. คณะสาขาการจัดการการพัฒนาระดับสูง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗.

สุชา จันทน์เอม. การวิจัยเรื่องปัญหาการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. รายงานการวิจัยฉบับที่ ๕๐. ๒๕๓๖.

สมสุดา ผู้พัฒนา ศศ. “ผลกระทบของโครงการปลูกฝังศีลธรรมด้วยการสอบปัญหาธรรมะ”. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน. <<http://social.nesdb.go.th>>. ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

ข่าวสดออนไลน์. <www.tnews.teenee.com/etc/40251.html>. ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒.

หน้า ๑.

พระมหาสมบุญ ฐุฑฺฒิกโร (พรธมา). แนวคิดและขบวนการพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม
"การปฏิวัติพระพุทธศาสนาแก้ปัญหาสังคมหลังสมัยใหม่".

<<http://www.midnightuniv.org/midnight2544/0009999574.html>>. ๒๑ มิถุนายน
๒๕๕๓.

สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. <www.newgigog.com>. ๔ เมษายน ๒๕๕๓.

สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. <www.breakingnews.quickze.com>. ๒๖ มิถุนายน
๒๕๕๓.

สำนักงานข่าวไทย MCOT. <www.news.impaqmsn.com>. ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๓.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานภาวะสังคม.

<www.moe.go.th/data_stat/download_excel/YouthSevereness2551.doc>.

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๒.

สถิติคดีอาญา ของกลุ่มงานสารสนเทศฯ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง ของสำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ. <http://statistic.police.go.th/dn_main.htm>. ๓ มกราคม ๒๕๕๕.

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. <www.dailynews.co.th/web/index.cfm?page=content>.

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔.

หนังสือพิมพ์ปากน้ำ. <www.paknam.com/latest-news/teenage-motorcycle-gang.html>.

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔.

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์. <www.manager.co.th/local/>. ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔.

หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์. <<http://politics.tlthai.com/572>>. ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔.

<<http://76.nationchannel.com/playvideo.php?id=138804>>. ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<http://flp.police.go.th/statistic/dn_main.htm>. ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐.

<<http://morning-news.bectero.com>>. ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔.

<<http://politics.tlcthai.com/572>>. มติชนออนไลน์. ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<<http://thairecent.com/Local/2010/731274/>>. ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<<http://thairecent.com/Local/2011/888129/>>. ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<<http://www.chaiyaphumnow.com/archives/1569>>. ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<<http://www.thairath.co.th/content/region/138287>>. ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<<http://www.dailynews.co.th/crime/6080>>. ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.

<www.djop-moj.go.th>. ๓ มกราคม ๒๕๕๕.

(๕) หนังสือพิมพ์และอื่นๆ :

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ (๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔).

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔).

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑, ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔).

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. ทีมข่าวคุณภาพชีวิตหนังสือพิมพ์ “เด็กติดเกม มรณภัยใกล้ตัวคุณ,”
เด็กไทยวัยกึก”. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิถีทรรศน์, ๒๕๔๗.

พิทยา จารุพูนผล. **ครอบครัวมีสุข ชุมชนเข้มแข็ง เมืองไทยแข็งแรง**. การประชุมวิชาการอนามัย
ครอบครัว ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕-๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕. ณ ห้องราชเทวี ๒ โรงแรมเอเชีย
กรุงเทพฯ. ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
๒๕๔๕.

สถานีตำรวจบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี, **สมุดบันทึกการแจ้งความ**, ประจำวันที่ ๒๔ สิงหาคม
๒๕๕๓, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓.

สถานีตำรวจจังหวัดสมุทรปราการ, **สมุดบันทึกการแจ้งความ**, ประจำวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓,
๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานติดตามประเมินผลปีแรกของ
แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐ กรุงเทพมหานคร.

๒. ภาษาอังกฤษ

Hammalawa Saddhatissa. **Buddhist Ethics**. Massachusetts : Wisdom Publications, 1997.

Peter Harver. **An Introduction To Buddhist Ethics Foundation. Values and Issues**. Cambridge
: Cambridge University Press, 2009

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางจิราภรณ์ ทรงเมตตา
วัน/เดือน/ปีเกิด ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๕
สถานที่เกิด จังหวัด กรุงเทพมหานคร
การศึกษา โรงเรียนบูรณะศึกษา
โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน (๒๕๒๕) สาขาบัญชี
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (๒๕๓๓) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(บัญชีบัณฑิต สาขา บัญชีและการเงิน)
ประวัติการทำงาน
เจ้าหน้าที่บัญชี โรงแรมอิมพิเรียล
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสำนักงานใหญ่ ๖ ฝ่ายตรวจสอบ บมจ.ธนาคาร
นครหลวงไทย
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์บัตรเครดิต ๗ ฝ่ายบัตรเครดิต บมจ.ธนาคารนครหลวงไทย
เจ้าหน้าที่สินเชื่อเคหะ ๗ ฝ่ายสินเชื่อเคหะ บมจ.ธนาคารนครหลวงไทย
ผู้ช่วยผู้จัดการส่วน พิจารณาสินเชื่อที่มีหลักประกัน บมจ.ธนาคารชนชาติ
ปีที่เข้าศึกษา
๑ มิถุนายน ๒๕๕๑
ที่อยู่ปัจจุบัน
ถนนประชาอุทิศ ซอยประชาอุทิศ ๔ เขตราษฎร์บูรณะ กทม. ๑๐๑๔๐

